UITAT ȘI MODERN
NAȚIONALISM ȘI FASCISM
ROMÂNIA

CHIȘINĂU 2005

VEACESLAV SAMARDAC

UITAT ȘI MODERN
NAȚIONALISM ȘI FASCISM
ROMÂNIA

Autor: Colonel V.A. SAMARDAC
Machetare computerizată și prelucrare ilustrații V.A. SAMARDAC

Cartea examinează tendința evolutivă a naționalismului românesc de la stadiul său inițial la o ideologie răspândită, la fascism și apoi la naționalism liberal, cu accent pe tranziția la fascism, precum și pe național-comunismul și naționalismul din secolul XXI.

Această carte este o completare la cartea „România. Istoria naționalismului și fascismului”. Evenimentele istorice din 1917 până în 1940 sunt descrise mai detaliat. Această carte poate fi găsită la adresa: https://library.md/m/book/edit/144

CONȚINUT:

	PREFAȚĂ	6
	NAȚIONALISMUL VALACH	15
1.	NAȚIONALISMUL ROMÂN	25
2.1.	NAȚIONALISMUL DE STAT AL ROMÂNIEI ÎN BESSARABIA	32
2.2.	DRUMUL ROMÂNIEI DE LA NAȚIONALISM LA FASCISM	41
2.3	AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL NAȚIONALISMUL-FASCISMUL ROMÂN	60
3.	NAȚIONAL-COMUNISMUL ÎN ROMÂNIA	71
4.	ROMÂNIA SECOLUL XXI: SITUAȚIA ACTUALĂ A POLITICII NAȚIONALE	84
	BIBLIOGRAFIE	98

PREFAȚĂ

«Nu sunt deloc încântat de tot ceea ce văd în jurul meu..., dar jur pe onoarea mea că pentru nimic în lume nu aș vrea să schimb patria sau să am altă istorie decât cea a strămoșilor noștri, așa cum a fost ea dată de Dumnezeu».

A.S. Pușkin

În întreaga lume, oamenii știu încă din copilărie cine sunt, de unde provin și pot transmite aceste cunoștințe altora. Cu toate acestea, nu se poate spune același lucru despre majoritatea populației Republicii Moldova.

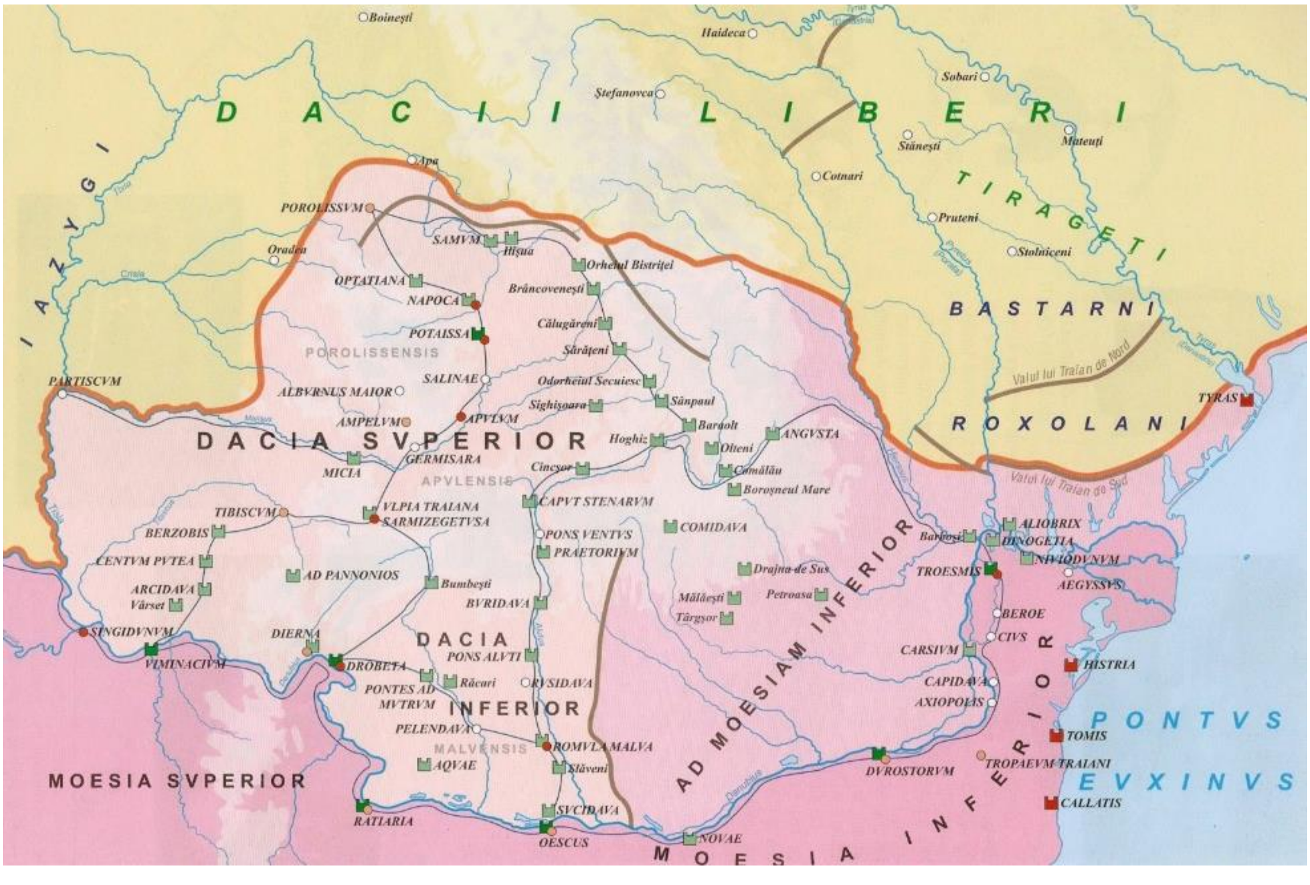

Strămoșii moldovenilor, care trăiau la începutul noii ere, sunt geta-dacii – locuitorii unui mare stat antic, Dacia, care se întindea de la râul Bug (în Ucraina) până la granițele Germaniei moderne. La sud, granița Daciei era Dunărea. Geta-dacii erau purtătorii culturii și limbii getice (fraciene), care aparține grupului limbilor protolatine (anterioare limbii latine).

Timp de 8 000 de ani (începând cu cultura Cucuteni- Tripolia), în aceeași zonă de habitat acvatic: spațiul Carpați-Dunăre-Nistru, a trăit poporul care este

strămoşul nostru. Habitatul se micşora atunci când, în vremuri grele, strămoşii noştri se refugiau în păduri şi munţi, iar apoi revenea la dimensiunile inițiale, când pericolul trecea.

Ca urmare a încercării Imperiului Roman de a cuceri dacii, romanii au reușit în anul 106 să ocupe doar 20% din teritoriul vechii Dacii, formând provincia cu același nume, pe care au fost nevoiți să o părăsească sub loviturile dacilor liberi în anul 271. În anul 106, Imperiul Roman a ocupat aproximativ 20% din teritoriul vechii Dacii, formând provincia cu același nume, pe care a trebuit să o părăsească sub loviturile dacienilor liberi în anul 271.
Strămoșii noștri nu provin din Roma și au puține în comun cu populația etnică și culturală eterogenă a Imperiului Roman. Strămoșii noștri, purtători ai unei culturi bogate și pozitive, nu se puteau bucura, stând în tribune, de uciderile în masă ale gladiatorilor, la fel cum nu puteau împărtăși principiile de bază ale Romei – «divide și cucerește», «pâine și circ».

Colonizarea romană a Daciei a însemnat nu doar relocarea diferitelor elemente etnice din alte zone cucerite - Asia Mică, Africa, Europa de Vest, Balcani, ci și desfășurarea legiunilor romane, care trebuiau să păzească granița (limesul) noii colonii, o așezare permanentă a veteranilor, care s-au stabilit aici cu familiile lor întregi, și alocarea de pământuri acestora. Până în a doua jumătate a secolului I d.Hr., dacii din țara lor au devenit aparent o minoritate națională, inferioară numeric celților, iranienilor și bastarnelor (un trib est-germanic). La est de Carpați trăiau daci liberi (costoboci, carpi), care și-au păstrat limba, tradițiile și modul de viață. Cea mai mare parte a teritoriului Daciei nu era ocupată și era probabil populată în principal de etnici daci.

Gheorghe Călinescu (critic, istoric literar, scriitor, publicist, academician român) scria în 1941: «*Ne distram cu latinismul nostru... În realitate, suntem geți, și e mult mai bine să spunem că, în felul nostru, am perceput și noi consecvența spiritului roman, pe care trebuie să-l continuăm în măsură reală, fără mimetici anacronice. Spiritul galilor și britanilor trebuie să corespundă aici, crescând, spiritului geților. Căci, nu trebuie să uităm că pe Columna lui Traian noi, dacii, suntem legați în lanțuri. Strămoșii moldovenilor, dacii liberi, nu erau în lanțuri romane*».

Nu a existat o latinizare a limbii dacilor. Prin romanizare se înțelege latinizarea, adică trecerea populației la limba latină (romană). Cu toate acestea, o astfel de trecere nu a avut loc, deoarece locuitorii Daciei romane (încă înainte de

includerea teritoriului său în Imperiul Roman) vorbeau o limbă apropiată de latină, având o cultură originală și bogată. Tocmai acest lucru explică faptul că limba moldovenească este apropiată de limbile așa-numitei grupe romane.

Istoricii români au dezvoltat teoria romanizării dacilor și, în consecință, a originii romane a valahilor și moldovenilor, cu scopul de a distruge identitatea moldovenească și istoria statului moldovenesc. Neavând o istorie proprie, valahii au însușit istoria statului moldovenesc. Această teorie a fost dezvoltată de cronicarul moldovean Miron Costin, crescut în Polonia catolică (latinizată), reprezentant al culturii românești din secolul al XVII-lea, care, pentru a-și dovedi versiunea despre originea romană a moldovenilor, a folosit ipoteze care au fost ulterior infirmate de cercetările arheologice.

Acești, dacă îmi permiteți să spun, istorici români și chiar oameni politici au depășit toate limitele în minciunile lor, contrar tuturor dovezilor istorice că Ștefan al III-lea cel Mare – moldovean, domnitor al Moldovei, care afirma că «*valahii (acum «românii») sunt pentru noi ca și turcii*», care a învins de mai multe ori în bătăliile cu intervenienții valahi (români), ei afirmă că legendarul «Voivod al Moldovei» «*poate fi considerat, fără exagerare, stăpânul tuturor românilor*» (Ilie Ceaușescu, Adina Drăghicescu, Florea Stănculescu).

Și, înșelați de acești falși istorici români, românii contemporani îl consideră pe Ștefan cel Mare român. Ștefan cel Mare – «*omul din Moldova, războinicul pământului moldovenesc*» – vorbea limba poporului său, limba moldovenilor.

De-a lungul istoriei lor (cel puțin din secolul al XII-lea), moldovenii nu s-au numit niciodată români, iar limba lor nu a fost niciodată numită română. Ei își numeau limba moldovenească, iar pe ei înșiși moldoveni!

Acest lucru este atestat de numeroase documente – cronicile moldovenești (inclusiv cele ale lui Miron Costin), actele cancelariei domnești, documente din arhivele statelor străine.

Probabil că moldavii (moldavos) sunt menționați pentru prima dată în cronicile maghiare ale lui Ioan de Tîrnava, referitoare la mijlocul secolului al XIV-lea, iar țara sau ținutul Moldovei (terra Moldauana) este menționat pentru prima dată într-un document maghiar în limba latină, datat 20 martie 1360.

Este posibil ca termenul „moldoveni” să fie mult mai vechi decât secolul al XIV-lea. Astfel, pe teritoriul actualului Banat românesc, fostă parte a Austro-Ungariei, lângă Dunăre se află atât Moldova Veche, cât și Moldova Nouă. Moldova Veche a existat și în Evul Mediu, iar originea acestui oraș-fortăreață,

precum și a celui mai înalt munte din Carpații Meridionali – Moldoveanu, merită o atenție deosebită.

EUROPA
Secolul al XIV-lea

Valahia a început să fie numită Țara Românească mult mai târziu și era mai cunoscută sub numele de Ugrovalahia sau Muntenia. În documentele oficiale din secolele XIV-XVIII, domnitorul valah era numit voievod și stăpân al întregului ținut al Ugrovalahiei, în timp ce domnitorul moldovenesc era numit stăpân al ținutului Moldovei. Termenul „România” a apărut abia în 1816 și a fost folosit pentru prima dată de D. Filippide, un istoric grec stabilit în Valahia.

Poporul și cultura noastră nu au 1900 de ani, așa cum încearcă să demonstreze majoritatea istoricilor români, ci mult mai mult.

Suntem un grup etnic – descendent al popoarelor antice (omogene din punct de vedere antropologic, genetic și cultural), care au locuit consecutiv pe teritoriul spațiului carpato-dunărean-dniestrian timp de 8 000 de ani. Acest lucru este dovedit de cercetările istorice, arheologice, lingvistice și genetice moderne.

Conştientizarea originii noastre antice s-a manifestat prin faptul că fondatorii statului moldovenesc au adoptat ca simboluri ale statului Moldova nu vulturul roman, ci simbolurile antice ale strămoșilor noștri – capul zeului-taur de foc, culoarea roşie a steagurilor şi războinicul care învinge şarpele.

Cunoaşterea de către popor a propriei istorii autentice, denumirea etnică justificată din punct de vedere istoric și cultural permit păstrarea continuității și succesiunii în dezvoltarea sa, fac înțelese particularitățile sale, oferă posibilitatea de a păstra simbolurile și tradițiile străvechi, memoria strămoșilor și a adevăraților eroi ai națiunii. Istoria adevărată explică originile limbii, culturii și obiceiurilor etniei, formează o bază solidă pe care națiunea se poate dezvolta în mod stabil. Cu cât rădăcinile națiunii și istoria ei sunt studiate mai profund, cu atât prezentul este mai uşor de înțeles și viitorul mai clar. Și numai pe această bază se poate consolida poporul pentru a atinge un viitor mai bun pentru țara sa, inclusiv dezvoltarea deplină a minorităților naționale. Strămoșii noștri, de-a lungul întregii istorii a Moldovei și a moldovenilor, s-au numit întotdeauna moldoveni, iar limba lor – moldovenească! Așa s-au numit strămoșii noștri și așa ne vom numi noi și urmașii noștri!

În niciun document redactat în Moldova – în scrisori economice, cronici, acte bisericeşti şi înregistrări din secolele XIV, XV şi XVI – nu am găsit nicio mențiune despre moldoveni ca fiind români. Mai mult, numeroasele războaie dintre Valahia și Moldova, care au durat 300 de ani, nu au putut să nu-și pună amprenta asupra relațiilor dintre ele. Acestea se reflectă atât în «Miorița», cât și în cronicile moldovenești.

În cronicile din Bistrița, muntenii apar ca hickleni și pogîni, iar mai târziu se observă ceva similar în literatura moldovenească. M. Costin scrie despre munteni şi despre ai noştri, adică despre moldoveni.

În secolul al XVII-lea, însă, sursele interne moldoveneşti folosesc în marea lor majoritate termenii „moldoveni", „poporul moldovenesc", „națiunea moldovenească". Este suficient să ne referim la cronicarii moldoveni care au scris în limba moldovenească, și nu numai în limba slavă – G. Ureche, M. Costin, N. Costin, I. Neculce şi mulţi alţi autori moldoveni.

În cea mai mare cronică moldovenească, scrisă de I. Neculce, nu se găsește nicio mențiune despre moldoveni ca români, în timp ce termenul „moldoveni" este menționat aproape pe fiecare pagină, iar în cronici se menționează limba moldovenească, obiceiurile moldoveneşti etc.

În documente de origine străină în limba rusă, franceză, poloneză și alte lucrări, cu mult înainte ca Basarabia să fie anexată la Rusia, se întâlnește termenul „națiune moldovenească”. Autorul celebrelor „Note despre Moscovia”, S. Herberstein, la mijlocul secolului al XVI-lea, îi cunoștea pe moldoveni (Moldauer) și pe vlahii vecini și observa că în scris și în cult aceștia foloseau limba slavă, dar „vorbeau între ei, însă, într-o altă limbă”. Celebrul călător turc din secolul al XVII-lea, Evliya Celebi, distinge clar între moldoveni și vlahi și nu menționează niciodată românii. Celebrul călător și diplomat francez Peyssonnel, care a vizitat aceste locuri în 1765, folosește termenul „națiune moldovenească” (la nation Moldave).

«*Domnia lui Alexandru cel Bun (aprilie 1400 – ianuarie 1432) va rămâne în memoria moldovenilor ca o lungă perioadă de pace, stabilitate internă și prosperitate economică. Din punct de vedere politic, voievodul a menținut o alianță cu Regatul Poloniei, pe care a reînnoit-o de mai multe ori: în 1404, 1407, 1411, 1415 și 1417. Alexandru a oferit, de asemenea, asistență militară stăpânului său, care purta atunci un lung război cu Ordinul Teutonic. El a trimis contingente moldovenești să participe în armata polono-lituaniană la celebra Bătălie de la Grunwald (Tannenberg, 15 iulie 1410) și la asediul orașului Marienburg (Malborg), sediul Ordinului, în 1422.*» Din cartea franceză «Campania poloneză în Moldova în 1450 și bătălia de la Malaya Krasna (Izvorul Krasnei, 6 septembrie 1450)»

Celebrul educator rus, care a locuit în aceste locuri, V.F. Malinovsky, a devenit autorul lucrării „Note despre Moldova”, unde una dintre secțiuni este intitulată «Moldevenul iluminat» (1797). Afirmații similare pot fi găsite la mulți autori din secolele al XVII-lea, al XVIII-lea, al XIX-lea - Dotriv, Raichevich, Saint-Priest, Kleeman etc. Căpitanul de stat major Cemerzin, într-o carte dedicată Principatului Moldovei în 1852, se oprește în mod special asupra moldovenilor, încercând să le înțeleagă istoria. El scrie, de asemenea, că «*Reforma a contribuit enorm la renașterea limbii moldovenești străvechi*», înțelegând prin aceasta publicațiile celebre din Transilvania. Miron Kostin a scris: (Despre tribul moldovenilor...) «*nu toți românii moderni au fost vlahi, unii dintre ei au fost moldoveni*». Grigore Ureche a scris: (Cronaca Țării Moldovei), «*atunci aș fi aflat că multe alte triburi «sunt descise din Roma*», dar nu au devenit «*români*».

O națiune se bazează pe un principiu spiritual care constă din două părți, «*una în trecut, cealaltă în viitor*». Trecutul este înțeles ca «*posesiunea comună a unei*

bogate moșteniri de amintiri». Cultul strămoșilor creează o națiune. Un trecut eroic, oameni mari, adevărata glorie – acestea sunt componentele unei idei naționale. Pentru a fi un popor, trebuie să ai o glorie comună în trecut. O națiune se formează și se întărește prin sacrificii și suferințe comune trăite în trecut, se formează și se întărește chiar mai mult decât prin triumfuri comune.

Într-o colecție de documente foarte românească și academică este tipărit alb-negru: «*Cele trei state românești - Țara Românească, Transilvania și Moldova) de la formarea lor s-au dezvoltat din toate punctele de vedere într-o foarte strânsă interdependență... După consolidarea politică și economică a țărilor române...*» (DRH D. [Documenta Romaniae Historica]). Din programul partidului românesc România Mare. Dar, din păcate, nu există nicio dovadă, cu excepția unor declarații. Din aceeași serie a DRH D. „despre relațiile țărilor române" nici una, absolut nici una, nu atestă măcar una, măcar vreo «*relație*» între Transalpinia (Țara Românească, Țara Basarabilor, Muntenia) și Moldova.

Țara Basarabilor (Țara Munteniei) era situată între Carpații Meridionali și Dunăre, așadar, în sud-vestul Moldovei, având la acea vreme între aceasta și Moldova «culoarul maghiar», drept urmare, așa cum scria N. Iorga: «*cele două țări - Țara Basarabilor (Țara Munteniei) și Moldova - la început nici măcar nu se ating*». Existența și funcționarea îndelungată a «*culoarului maghiar*» este confirmată de o scrisoare din 3.04.1453, în care Vladislav al II-lea, domnitorul Țării Românești, «*slujind cu credință domnitorului și părintelui nostru Iancu Hunyadi (domnitorul Bistriței), roagă brașovenii, la cererea lui Iancu, «să trimită arme la cetatea Chilia*». La 30.04.1454, domnitorul Bistriței Iancu Hunyadi ordonă «*voitorului și cetățenilor brașoveni jurați să dea (arme) pentru apărarea cetății noastre Chilia*». „*Rezultatul fericit al intervențiilor lui Iancu Hunyadi în Țara Românească și Moldova (în 1447-1448, 1453, 1454 etc.) a fost aprinderea unui conflict pentru Chilia între cele două țări.*" Ovidiu Cristea, 1995.

În ceea ce privește politica maghiară de extindere a stăpânirii sale asupra Țării Românești și Moldovei (inclusiv „coridorul maghiar") și rolul lui Iancu Hunyadi în implementarea acestei politici, reamintim că în tratatul de pace încheiat (12.06.1444) între Turcia și Ungaria, Țara Românească a fost menționată ca parte integrantă a Ungariei. Aceasta indică faptul că regatul maghiar era responsabil pentru acțiunile și intențiile Țării Românești (externe și interne). Într-un document despre jurământul de vasalism din 6 ianuarie 1395, Ștefan I, „guvernatorul Țării Moldovei", a promis regelui polonez și domnilor: „*să fie*

credincioși supușilor lor (...) cu toată populația Țării Moldovei"... apoi urmează o listă de pericole (împotriva regelui maghiar, împotriva lui Basarabski, împotriva turcilor, împotriva tătarilor...). Conform documentelor, țara dintre Carpații Meridionali și Dunăre a fost menționată pentru prima dată în documentele Cancelariei Moldovei în 1395. În al 36-lea an de existență al Statului Moldovenesc. În cele 2 volume ale «*Documentelor de pînă la Ștefan cel Mare*» (1384-1457), țara dintre Dunăre și Carpații Meridionali este menționată doar de 5 ori. În hrisoave care se referă la zone complet diferite și la probleme complet diferite. Țara, care mult mai târziu avea să se numească Țara Românească (Muntenia), este menționată în documente (înainte de mai 1457) publicate de M. Costachescu în trei hrisoave care acordau privilegii negustorilor din Liov (1408, 1434, 1456): acestea indică doar populația căreia i se puteau trimite mărfuri:„*basarabilor*".

Un alt document este o scrisoare din 1.04.1457 către Petru Aron, în care guvernatorul, domnitorul Țării Moldovei, cere ajutor „*să ne aducă pace și odihnă de la basarabi și unguri ca și cum am avea odihnă de la ei*". O astfel de strânsă colaborare a avut loc între Moldova și Țara Românească. Pe baza documentelor Cancelariei Domnești a Moldovei, conform cronicilor moldovenești, statul moldovenesc condus de Ștefan cel Mare până în 1469, Țara Românească nu era interesat de Moldova și nu avea relații cu aceasta.

Și în loc de cooperare, s-a întâmplat contrariul, așa că în primul document unde este menționată țara carpato-dunăreană, într-o scrisoare din 25.01.1475 Ștefan cel Mare îi informează pe principii creștini despre Bătălia de la Vaslui că: „*la Bobotează precedent, turcul mai sus pomenit a trimis o mare oaste de 120.000 de oameni în țara noastră și împotriva noastră (...), cu ei erau (...) domnitorul țării muntene (Signor de la Montagna) cu toată puterea sa... Auzind și văzând acestea, am luat sabia în mâini și cu ajutorul Domnului nostru Atotputernic, am mers împotriva dușmanilor creștinismului (turcii și muntenii), i-am învins și i-am călcat în picioare și i-am adus pe toți sub ascuțișul sabiei noastre...* ".

Domnitorul Transalpiniei (Țării Românești) Radu cel Frumos, într-o scrisoare către brașoveni din 1479, scrie că: „nu are pace acum cu moldovenii și cu Ștefan domnitorul" (după ce a atacat Moldova la sfârșitul anului 1469). În aceeași scrisoare, el le reproșează brașovenilor: „pentru că vindeți arme acestor moldoveni». Într-o scrisoare către brașoveni din 11.06.1476, Ștefan cel Mare, domnitorul Moldovei, scrie: «Faceți-ne o favoare și nu ne lăsați să aducem grâu și alte alimente în Transalpinia (Țării Românești), pentru că vor distrugerea

noastră și distrugerea întregii creștinătăți și sunt supuși turcilor". Practic, „colaborarea deplină în politică și economie" între Țara Românească și Moldova a lipsit.

Prin anii '90 ai secolului al XIII-lea, trupele Imperiului Otoman au ajuns la Dunăre și, în scurt timp, după ce au traversat-o, au invadat teritoriul Țării Românești. La începutul secolului al XV-lea, domnitorul Țării Românești, Mircea, a fost forțat să se recunoască vasal al sultanului.

Interesele politice comune ale Țării Românești și ale Porții Otomane, legăturile lor continue și diverse, acțiunile lor de solidaritate și cooperarea militară constantă împotriva Moldovei au dus la crearea Frontului Antimoldav al Țării Românești și Turciei, care a dus în cele din urmă la devastarea și acapararea unei părți din teritoriul Moldovei.

În timpul domniei lui Ștefan cel Mare, Poarta Otomană a atacat Moldova de unsprezece ori, inclusiv în campania de iarnă din 1475 (Bătălia de la Vaslui), campania de vară din 1476 (Bătălia de la Valea Albă), campania valahă-turcă din 1484, în urma căreia Cetatea Albă și Chilia au fost luate de sub controlul Moldovei. Toate aceste raiduri au fost întreprinse de turci, uniți cu vlahii (muntenii). Sursele istorice mărturisesc că jafurile vlaho-turce împotriva Moldovei au fost într-adevăr continue. Astfel, războiul a durat 60 de ani, având loc 21 de bătălii - ale Vlahiei și Porții Otomane împotriva Moldovei, care a fost începută de vlahi (munteni).

15.09.1538 Soliman și trupele sale otomane-valahe ocupă capitala Principatului Moldovei - Suceava, care nici măcar nu a opus rezistență. Boierii își trădează domnitorul. Moldova cade sub stăpânire otomană, dar domnia moldovenească este păstrată în principat.

În Republica Moldova, în ultimii 34 de ani, are loc un proces care urmărește scopul „*schimbării patriei*" și „*a avea o istorie diferită*", insuflând oamenilor o identitate națională (românească) falsă.
Iar astăzi, statul moldovenesc, ca urmare a unor atacuri grave la adresa conștiinței de sine naționale și a suveranității, este expus unui pericol serios. Sarcina principală a istoricilor și liderilor români ai statului român este tocmai de a falsifica, a arunca praf în ochi și a denatura istoria nu numai a statului moldovenesc, ci și a celui românesc.

1. NAȚIONALISMUL VALAH

„Naționalistul este cel care gândește exclusiv în termeni de prestigiu competitiv. Naționalismul este setea de putere, condimentată cu autoamăgire. Fiecare naționalist este capabil de cea mai flagrantă lipsă de onestitate, dar în același timp este neclintit în convingerea că are dreptate. De îndată ce intră în scenă frica, ura, invidia și setea de putere, simțul realității dispare din mintea oamenilor”.

George Orwell

„basarabilor”.

Primul care a formulat și promovat conștiința etnică română a fost Iona Inocențiu Klein, la mijlocul secolului al XVII-lea, în Transilvania.

Mișcarea a luat naștere în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea sub aripa monarhiei Habsburgice, care a obținut în 1699 suzeranitatea asupra Transilvaniei. Aceasta a luat cursul spre schisma spirituală a ortodocșilor valahi. În 1701, în principat a fost înființată Biserica Unită, subordonată Romei.

(Suzeranitatea, caracteristică epocii feudalismului, este un sistem de relații personale și de putere, exprimat sub forma unor tratate între suzerani (seniori)

și vasali). În Transilvania locuiau mai multe naționalități (Trei Națiuni): sași germani, maghiari și secui sau secui (grup etnic vorbitor de limbă maghiară (catolic sau protestant), care locuia în principal în județele Harghita, Covasna și Mureș din Transilvania, România), care au fost secole întregi sub stăpânirea maghiară, apoi sub stăpânirea turcă. Vlahii nu erau recunoscuți ca națiune, iar nobilii români erau în mare parte absorbiți de aristocrația maghiară. În ciuda faptului că nu se bucura de recunoaștere oficială și se afla ea însăși în pericol de dispariție, singurul reprezentant de facto al vlahilor transilvăneni era Biserica Ortodoxă. Catolicii austrieci considerau armistițiul dintre biserici. În Transilvania locuiau și evrei, pe care valahii îi percepeau în termeni stereotipi, rasisti și plini de ură, precum *«evreu cămătar» și „ucigașul lui Hristos*”, care deveniseră descrieri obișnuite pentru poporul evreu. Stereotipul „evreului rătăcitor” a căpătat o importanță mai mare la mijlocul secolului al XIX-lea, când antisemitismul și xenofobia românească în general au devenit mai complexe, omniprezente, profund înrădăcinate și specifice României.

Sub aripa Imperiului Austro-Ungar, un grup de scriitori și lingviști transilvăneni – S. Mikó-Klein, P. Major, G. Shinkai și alții – a început să promoveze teza conform căreia valahii sunt descendenți ai romanilor și să „purifice” limba valahă de cuvintele de origine slavă.
În 1780 a început traducerea scrierii valahe din chirilica tradițională în alfabetul latin.
Ideea originii romane antice a poporului lor, formulată de intelectualii școlii ardelene, le-a permis românilor nu numai să-și justifice drepturile, ci și să-și afirme superioritatea: prin interpretarea romanismului într-o cheie naționalistă, toate celelalte popoare înconjurătoare puteau fi prezentate ca fiind străine, privând „*în mod justificat*” populația română de drepturi egale cu ungurii, secuii și sacii.

Un mic grup de intelectuali transilvăneni, majoritatea educați la gimnaziul iezuit din Cluj, a dezvoltat ideile lui Ion Inocențiu Klein și a ridicat conștiința etnică la rangul de protonaționalism. Era vorba de un grup de intelectuali remarcabili, format în principal din preoți, cu o mică proporție de laici și boieri. (Protonacionalismul este manipularea intenționată de către elitele politice a factorilor de unificare, cum ar fi apartenența etnică, pentru a obține avantaje politice).

Până la acea vreme, ea devenise cunoscută sub numele de «Școala Transilvăneană». Școala Transilvăneană a existat aproximativ între 1785 și 1815. Cei mai notabili membri ai săi, Samuel Micu-Klein, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ion Budai-Deleanu, erau cu toții preocupați de extinderea și consolidarea ideilor privind continuitatea istorică a României, inițiate de Ion Inocentie Klein. Ei considerau că, ilustrând apartenența latină fundamentală a valahilor, vor obține legitimitate istorică, acces la civilizația occidentală și vor beneficia de drepturi civile și umane. Scrisă în 1791, „Istoria românilor în întrebări și răspunsuri" în perioada tulburărilor politice din întreaga Europă, unii istorici presupun că această carte a avut scopul de a destabiliza și ataca legitimitatea celor Trei Națiuni.

Școala transilvăneană. Miku-Klein, Gheorghe Cincai și Petru Maior.

În această perioadă, devenise cunoscută sub numele de „Școala Ardeleană". Școala Ardeleană a existat aproximativ din 1785 până în 1815. Cei mai importanți membri ai săi, Samuel Micu-Klein, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ion Budai-Deleanu, erau cu toții preocupați de extinderea și limitarea ideilor de continuitate istorică românească începute de Ion Innocentii Klein. Aceștia credeau că, ilustrând identitatea latină fundamentală a vlahilor, aceștia vor câștiga legitimitate istorică, intrarea în civilizația occidentală și accesul la

drepturile civile și umane. Scrisă în 1791, într-o perioadă de tulburări politice în Europa, Istoria Românilor în Întrebări și Răspunsuri a fost sugerată de unii istorici ca fiind menită să perturbe și să atace legitimitatea Celor Trei Națiuni. Membrii Școlii Ardelene au început să studieze rădăcinile etimologice ale limbii muntene. Pentru ei, limba munteană era coruptă de cuvinte slave, maghiare și germane și ascunsă în continuare de alfabetul chirilic. Ei credeau că limba munteană nu se dezvoltase la fel de pe deplin ca alte limbi occidentale din cauza invaziilor barbare continue și a lungilor perioade de dominație străină.

Filozoful moldovean Benedict Ciobotaru consideră că, inventând «*românismul*», românii transilvăneni au trădat ortodoxia și au trecut la catolicism, apoi au scris, în mare parte cu ajutorul curiei papale, o nouă «*istorie*» a românilor, potrivit căreia aceștia ar fi descendenți ai vechilor romani. „Din Valahia și din rămășițele Principatului Moldovei s-a format România tocmai pentru ca influența ortodoxă a Imperiului Rus să nu se extindă asupra țărilor Europei. Sub Alexandru Ioan Cuza, nu degeaba au fost emise decrete privind persecutarea în biserici a tuturor încercărilor de venerare a sfinților de origine rusă. De aceea, călugării mănăstirii Nămești s-au mutat pe Dniester, fondând mănăstirea Novonămești în Cîțcani”, subliniază savantul.

Românismul este o concepție etnocratică a României, bazată pe teza primogeniturii românilor ca descendenți direcți ai Imperiului Roman, care nu recunoaște identitatea moldovenilor și limba moldovenească.
Româniștii consideră că moldovenii sunt români, limba moldovenească este un dialect al limbii române și susțin «*unirea tuturor românilor într-un singur stat — Marea Română*». Popoarele vecine și minoritățile naționale sunt prezentate în această concepție ca «*dușmani veșnici ai neamului român*».
Această concepție a stat la baza anexării Transilvaniei și Bucovinei, apoi a ocupării guberniei Basarabia în 1918.
Liderii etnici români au scris două petiții Supplex Libellus Valachorum Transsilvaniae — prima referitoare la două amintiri despre primii lideri romani ai Transilvaniei, împăratul Leopold al II-lea al Sfântului Imperiu Roman. „Națiunea română trebuie să-și recâștige toate drepturile civile și regale” (restabilirea vechilor drepturi istorice din Evul Mediu). „*Clerul acestei națiuni, devotat Bisericii Ortodoxe, trebuie tratat la fel ca și clerul națiunilor care alcătuiesc sistemul uniunii*» (egalitatea clerului).
„*La alegerea slujitorilor și a deputaților ... trebuie să se procedeze în mod echitabil, în raport cu numărul membrilor acestei națiuni*” (reprezentare proporțională în dietă și în aparatul administrativ). În prima fază a dezvoltării

naționalismului românesc în Transilvania, evreii sau alte elemente neetnice nu erau excluse în mod vizibil. Biserica Ortodoxă Română și națiunea română i-au considerat întotdeauna pe cei care nu împărtășeau credințele lor religioase sau tradițiile culturale ca fiind străini; cu toate acestea, evreii, în special în Moldova, se ocupau cu profesii precum cămătăria și administrarea tavernelor, profesii care nu erau practicată în mod tradițional de români. Poziția valahilor față de evrei era, așa cum a numit-o un istoric, *„ostil-tolerantă"*, dar evreii nu erau în mod evident excluși din comerț și erau chiar necesari ca intermediari. Fiind un popor lipsit de drepturi politice, valahii și moldovenii din Transilvania și-au concentrat energia în primul rând asupra eliberării politice de aristocrația austriacă și maghiară. Antisemitismul românesc nu a devenit mai pronunțat până la intrarea în vigoare a Legii organice din 1835-1859.
(Regulamentul organic a fost prima lege organică cvasi-constituțională din principatele dunărene, adică Valahia și Moldova. A fost promulgat în 1831-1832 de către autoritățile imperiale ruse și a fost în vigoare până în 1856.
(Quasi (din lat. quasi — ceva asemănător, ca și cum, parcă), parte componentă a cuvintelor compuse, corespunzătoare ca semnificație cuvintelor: „pretins", „imaginat", „fals" [de exemplu, quasi-savant]).
Conservator în esența sa, documentul a marcat totuși începutul unei perioade de reforme care au pus bazele occidentalizării societății locale. (Occidentalizarea (din engleză west) transferul structurilor, tehnologiilor și stilului de viață al societăților occidentale (europene) în alte societăți, împrumutarea și reproducerea experienței occidentale).
Regulamentul a confirmat parțial administrația tradițională (inclusiv conducerea domnilor). Regulamentul a oferit celor două principate primul sistem comun de administrație.

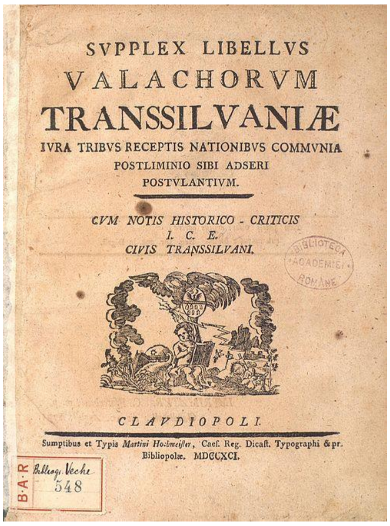
SVPPLEX LIBELLVS
VALACHORVM
TRANSSILVANIÆ
IVRA TRIBVS RECEPTIS NATIONIBVS COMMVNIA
POSTLIMINIO SIBI ADSERI
POSTVLANTIVM.

CVM NOTIS HISTORICO - CRITICIS
I. C. E.
CIVIS TRANSSILVANI.

CLAVDIOPOLI.
Sumptibus et Typis *Martini Hochmeister*, Caes. Reg. Dicast. Typographi & pr. Bibliopolæ. MDCCXCI.

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE
B·A·R Bibliogr. Veche 548

Primul Supplex Libellus Valachorum Transsilvaniae (din latină „Petiția Vlahilor din Transilvania"), titlul memorandumului, a fost trimis în martie 1791 de Ignațiu Darabant, episcopul greco-catolic de Oradea, Consiliului de Stat din Viena. Al doilea supplex, o versiune mult extinsă și argumentată a primului, a fost prezentat Curții Imperiale din Viena la 30 martie 1792 de către John Bob, episcopul greco-catolic de Blaj, și Gherasim Adamovici, episcopul ortodox al Transilvaniei. Cererile din petiție, conform cercetărilor lui David Prodan, se bazau în mare măsură pe Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului din Franța revoluționară și

includea și un eseu care examina motive istorice (cum ar fi referințele la continuitatea daco-română romană), precum și statistici despre români (care constituiau aproximativ 55% din populația Transilvaniei). Supplexul a fost respins în timpul negocierilor din Adunarea Națională, unde nu era în discuție atât conceptul și justificarea dreptului public conținute în Supplex libellus Valachorum.

Astfel, statutul românilor a rămas același. Mai multe astfel de petiții au fost emise în deceniile următoare, toate întâmpinate de aceeași reacție. O altă petiție importantă, Memorandumul Transilvaniei, a fost redactată un secol mai târziu (în 1892, în noile circumstanțe care au urmat Revoluției din 1848 și Ausgleich-ului), dar autorii acesteia au fost trimiși la închisoare pentru trădare.

Elita românească a plecat în străinătate pentru a se educa, naționalismul patriotic românesc a început să se dezvolte, intelectualitatea și elita politică românească s-au alăturat, populația din această etapă era analfabetă, dar credea în importanța dezvoltării conștiinței naționale românești prin ziare și reviste. În special, Gheorghe Asachi din Moldova, redactor al ziarului «Albina Românească» între 1829-1847, a descris literatura ca fiind *„metodă practică de cultivare a unei națiuni»*. Colegul lui Asachi din Valahia.

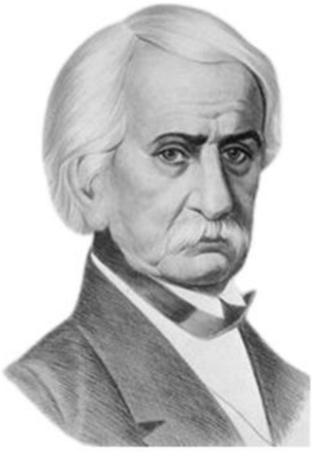

АЛБИНА
РОМѪНЕАСКЪ
ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКО-ЛИТЕРАЛЪ
ПАРТЕ I.

Ion Eliade Rădălescu a fondat ziarul „Corespondentul românesc”. Inițiativele editoriale ale lui Asaca și Rădălescu au fost rezultatul conștientizării lor cu privire la întârziereaValahiei și Moldovei, precum și dorinței de a promova conștiința națională. Practic, fiecare străin care călătorea prin Valahia și Moldova se plângea de înapoierea regiunii, iar localnicii erau profund afectați de batjocurile exprimate în revistele din Londra.

Naționalismul român presupune exaltarea creativă a unui anumit tip etnic. Schimbarea opiniei publice, orientarea ei într-o nouă direcție, consolidarea geniului național, spiritul propriu și caracteristic al poporului, din adâncurile în în care doarme, a produce o reacție morală uriașă, o revoluție a ideii „în care ideea românească trebuie să fie mai umană, strălucitoare, frumoasă, pe scurt, să fim români, români și încă mai mult români", spunea Mihai Eminescu

În învățătura lui Mihai Eminescu, ideea naționalistă și-a găsit cea mai largă aplicare. Toate mișcările politice încep cu critica statului existent, cu studierea cauzelor, cu o atitudine reflexivă, uneori doar, eficientă, în toate cazurile evidentă, pentru a ajunge la o formulă pragmatică. În articolul său „Teoria structurii suprapuse" („Timpul", 6 august 1881), M. Eminescu pornește de la convingerea că nu există nicio diferență între rasa română din Valahia, Moldova, din cea mai mare parte a Transilvaniei II și țara Ungariei, cu noi înclinații și abilități.

De la Eminescu au pornit linii divergente ale naționalismului: N. Iorga și A.D. Xenopol în istorism; Vasile Conta și A.C. Cuza au folosit și subliniat antisemitismul; Aurel C. Popovici în antidemocrație; Vasile Pirvan în natura autohtonă a rasei (Autohtonism (din greaca veche αὐτός „însuși" + χθών „pământ") p – termen care denotă apartenența prin origine la un anumit teritoriu; autochthon – local, originar, care locuia acolo înainte de sosirea imigranților din alte locuri.); Ion L. Caragiale în critica antiliberală. Elemente ale ideii naționaliste au fost găsite la Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu.

Mihail Kogălniceanu reprezintă ideea statului național român în forma sa inițială. În personalitatea sa măreață și dinamică se intersectează căile istoriei, ideile se aliniază în conformitate cu criteriile locale de judecată, iar valorile culturale sunt ierarhizate împreună cu cele sociale. Mihail Kogălniceanu era un om cu o înțelegere intelectuală largă și, în același timp, un apărător energic al politicii de stat. El a încercat să armonizeze culturalismul spiritual cu formele politicii ideologice, să ofere statului politic un suport istoric și o suprafață intelectuală, o suprastructură justificată pe baze culturale. Acționând tactic, pe fondul revoluției, Cogălniceanu avea încă o viziune largă și abilități organizatorice de strateg.

În timpul studiilor în Germania, Alexander Trumbold i-a cerut lui Cogălniceanu să scrie o lucrare despre țigani și încă una despre literatura română. El a scris cronicile lui Miron și Nicolae Costin și chiar o culegere de cântece populare. Aceasta este diferența dintre el și naționaliștii liberali din Valahia – Moldova.

Cogălniceanu a colaborat cu revista „Magazinul literaturii străine”. Această revistă a efectuat o anchetă și, când a fost întrebat care erau scriitorii clasici din literatura rusă, a adus chiar din Rusia o lucrare despre cei doi Cantemir. Este aceasta o indicaţie pentru a explica intenţia ulterioară a lui Mihail Cogălniceanu de a publica traducerea operei lui Cantemir? Cu toate acestea, știm că în această publicaţie au apărut de mai multe ori cuvinte de laudă la adresa lui Cogălniceanu și, potrivit lui Radu Dragne, acest lucru a stimulat în mod direct naţionalismul scriitorului moldovean.

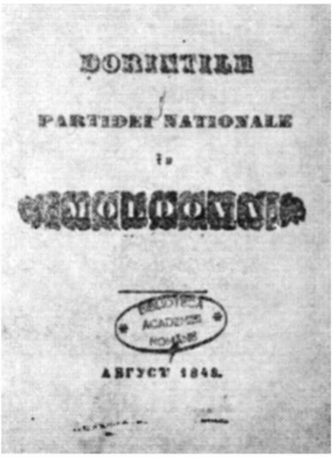

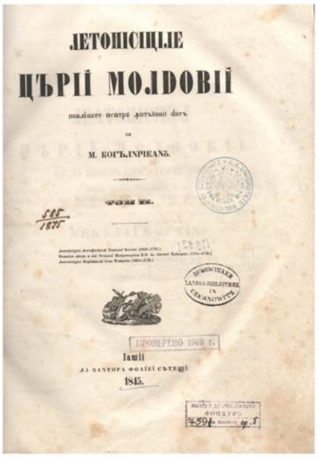
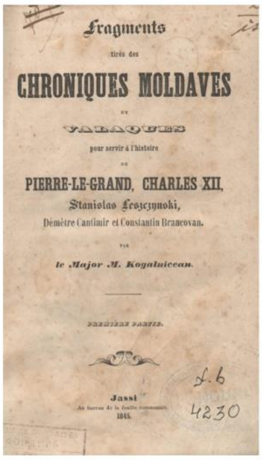

Criticii liberali au denaturat sufletul lui Mihail Kogălniceanu, împărţindu-l în funcţie de interpretări arbitrare. Unul dintre Kogălniceanu era un reacţionar în cultură, iar celălalt era un revoluţionar în politică.

Kogălniceanu era naţionalist, deoarece pornea de la anumite nevoi sociale ale poporului, conturate în ritmul evoluţiei istorice,

întrucât aceste nevoi presupuneau anumite reforme. Kogălniceanu era, de asemenea, un democrat, nefiind legat de disciplina de partid și acţionând exclusiv sub influenţa convingerilor personale, care, în general, coincideau cu convingerile noului revoluţionism centrist. este clar că Mihail Kogălniceanu se afla într-un conflict permanent nu cu liberalismul Valahiei în ansamblu, așa cum se consideră în mod obișnuit, ci cu acea fracţiune a partidului liberal condusă de Ion C. Brătianu și C. A. Rozzetti. În acţiunile sale guvernamentale, Mihail Kogălniceanu era susţinut de o parte a liberalilor din Valahia, era prieten cu Ion Heliade, Redulescu și N. Brilcescu.

În introducerea cărţii „Arhivele românești”, Mihail Kogălniceanu preia această concepţie și o transpune în istorie. Istoria noastră, spune el, „este cuprinsă în tradiţiile poporului”, iar extinzând acest termen, el ajunge la concluzia că literatura populară, în special poemele, poate fi o sursă de documentare în

istorie. Astfel, ne apropiem de o nouă metodă care reconstruiește istoria la alte niveluri, eliberând-o de puterea faptelor princiare, pentru a o înscrie în viața publică a națiunii. Să facem cunoștință cu limba, cu istoria noastră, cu modul în care se ține un om amenințat de înec, cu sprijinul care i se acordă pentru a-l salva. Istoria este menită să fie în primul rând manualul nostru; să fie paladiul naționalismului nostru. Dar vă voi învăța ceea ce am și ceea ce trebuie să fac. Această concepție luminează tot ceea ce este ideologic și politic. Ea va fi repetată în detaliu în Discursul de deschidere a cursului de istorie națională la Academia Militară, rostit la 24 noiembrie 1843. Aici vom găsi expresia naționalismului lui Mihail Kogălniceanu, un ansamblu de opinii reacționare, dar care nu ar fi ajuns niciodată la o doctrină bazată pe elemente din trecutul românesc. În ea se poate găsi expresia naționalismului lui Mihail Kogălniceanu, un ansamblu de opinii reacționare, dar care nu ar fi ajuns niciodată la o doctrină bazată pe elemente din trecutul românesc. (Palladium (din greaca veche παλλάδιον), în mitologiile greacă și romană antică, era o statuie sacră-talisman care o reprezenta pe Pallas).

Așa au văzut lucrurile N. Iorga și chiar A. D. Xenopol, deoarece, spune primul, el nu s-a manifestat în acest caz ca un radical. Pentru că el nu înțelegea conservarea a ceva din trecut, ci mai degrabă crea din nimic, pe baza ideilor pure sau aplicate ale aceluiași radical, iar în altă parte, în întreaga sa lucrare „Conducerea lui Cuza-Voda”, găsește de nenumărate ori cuvinte de laudă pentru această excelentă înțelegere a istoriei. Istoria, potrivit lui Mihail Kogălniceanu, *„este treaba tuturor, ceea ce înseamnă că toate clasele sociale au colaborat la crearea ei, nu doar cei bogați. Noi subliniem conceptul social. Până atunci, istoricii se ocupau doar de faptele conducătorilor, iar Kogălniceanu a combinat directiva suverană cu o mare masă de anonimi, ca un corp concret și nobil de fenomene care nu pot fi interpretate de sine stătător. Stabilirea factorului social presupune închiderea totalitară a istoriei, ca expresie a vieții sociale, fără a fi necesar să se dea o definiție unică. Omul a iubit întotdeauna, înaintea națiunii, familia, înaintea lumii, și-a iubit poporul și arta țării... în care au trăit și au fost îngropați strămoșii săi...”.*

„Istoria este expresia vieții colective a unei națiuni. Cunoscând istoria, ajungem la conștiință, cunoaștem destinul nostru în lume, devenim parte integrantă, intrăm în universalism pe aceste căi. Pe baza acestor fapte, nu există nicio îndoială că istoria are nevoie de documentare, de informații, dar crearea ei este rodul intuiției, al înțelegerii active. Încercăm să înțelegem această intuiție și ajungem la concluzia că istoria este o luptă pentru păstrarea naționalității poporului. Ea nu are altă justificare, iar de aici se deschid căile naționalismului”. Despre acest discurs, publicat la începutul „Letopisetilor”

(vol. I. 1848), N. Iorga spune că *„a fost menit să învețe multe generații de români contemporani”*.

În 1843, în Moldova a avut loc o revoluție în rândul micii burghezii. G. Asaki, conservator și, prin urmare, adversar al revoluției, era un propagator al umanismului occidental în cultură. Ziarul „Rumeneasca albina” promova naționalismul cultural, reînnoit de-a lungul secolului, dar se ghida după tradițiile cronicarilor, valorile limbii populare și cuvintele cărților bisericești. Recunoscând forța creativă a maselor populare anonime, cultura însăși a încetat să mai fie un privilegiu al claselor conducătoare și a început să pătrundă în straturile inferioare ale poporului. Reacționar în politică, dar inovator în cultură, Asaki a deschis și orizonturile sociale ale noului secol.

N. Yorga spunea: *„Și Ranke, în calitate de istoric, vorbește, desigur, despre necesitatea dezvoltării organice a națiunilor. Ca ființe vii, ele au rămas în fața marelui creator viu și în fața pământului moldovenesc, icoană a unei națiuni străvechi, de origine nobilă, cu nevoi nemiloase, răbdătoare în mediul lor, cu o fermitate de fier în apărarea pasiunii pentru cunoaștere, crescând în grabă, în apărarea suferinței, care, după cum știu, crește în spiritul dreptății ca în Dumnezeu însuși, ceea ce nu ar avea sens dacă ar fi extin*să”.

Generația pashopistă – din care făceau parte tineri care studiaseră în străinătate (în special în Franța). În străinătate, ei au intrat în contact cu ideile liberale, ale căror reprezentanți erau: Nicolae Bălcescu, Alexandru Papiu Ilarion, Avram Iancu, Vasile Alexandri, Mihail Kogălniceanu, Ion Heliade Rădulescu, Simion Barnețiu, Alexandru Ioan Cuza, Eftimie Murgu, Ion C. Brătianu, Constantin Alexandru Roșetti.

(Pasoptismul a fost ideologia participanților la Revoluția Română din 1848, expusă în revista „Literatura Daciei”. Elementele importante erau caracterul național și războinic, iar scopul revoluționarilor era obținerea libertății și afirmarea naționalității române.)

Revoluția din 1848 a elaborat un proiect pentru țară numit Marea Română. Eminescu, în tot ceea ce a făcut, a fost un apostol al idealurilor de eliberare și unitate a românilor. El a apărat tradițiile națiunii, limba română pură și credința creștină.

1. NAȚIONALISMUL ROMÂN

„Totul s-a dizolvat în ceață, trecutul a fost șters, ceea ce a fost șters a fost uitat, minciuna a devenit adevăr”.
George Orwell. 1984

Naționalismul românesc este o teorie naționalistă care promovează unitatea culturală a românilor ca națiune. Varianta sa extremistă este ultranaționalismul românesc.
Ultranaționaliștii români, umbrele istoriei naționale. Cum a luat naștere ultranaționalismul în România.

Valahia și Moldova s-au unit în 1859 în Principatul Unit al Valahiei și Moldovei sub conducerea prințului Alexandru Ioan Cuza. Capitala Principatului Unit al Moldovei și Valahiei a devenit Iași, iar limba oficială a statului a devenit limba moldovenească.

În 1861, prin decizia lui A.I. Cuza, statalitatea moldovenească, creată la mijlocul secolului al XIV-lea, a încetat să mai existe. I. Cuza a schimbat denumirea țării, Principatul Unit al Valahiei și Moldovei primind o nouă denumire – România. În același timp, statalitatea Valahiei a încetat să mai existe, dar, în realitate, capitala noului stat – România – a fost desemnată București, astfel că, de fapt, unirea s-a transformat în anexare. Cuza a trădat, de fapt, poporul moldovean.

CONVENTIA
INCHEIATĂ LA PARIS
la 19 August 1858
între Francia, Austria, Marea-Britania, Prussia, Russia, Sardinia și Turcia,
atingătoare de reorganisarea PRINCIPATELOR-UNITE a Moldaviei și a Valakiei,
urmată de protocólele celor 19 ședințe ținute spre acest sfîrșit.

1859.
BUCURESCI.
Tipografia C. A. Rosetti.

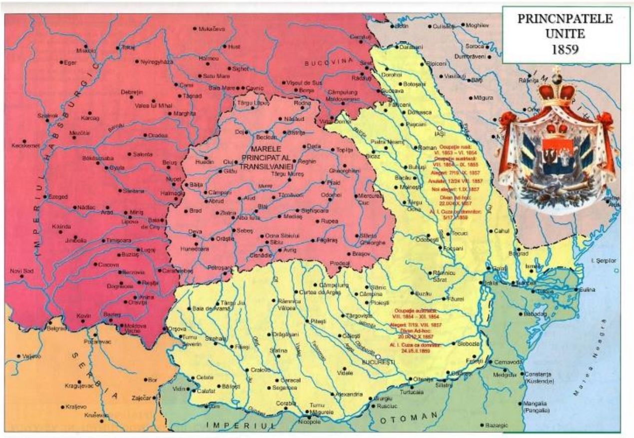

Dacă anterior, în discursul său către popor, el spunea: *„Noi, Alexandru Ioan I, prin voia lui Dumnezeu și a națiunii, domn al Moldovei... fiecare moldovean trebuie să fie mândru că este moldovean”*, pe 11/23 decembrie 1861, A.I. Cuza a declarat în apelul său către populația țării: *„Unirea s-a realizat, s-a format*

națiunea română... Pe 5 și 24 decembrie ați acordat încrederea unui singur prinț... Alesul vostru vă prezintă astăzi România unită”.
Consulul francez Tilos a scris, de asemenea, despre sacrificiul pe care l-a făcut Moldova în favoarea națiunii unite, fără a obține niciun beneficiu pentru ea însăși.

După recunoașterea acestei uniuni de către Turcia, I. Kuza a încercat să limiteze puterea boierilor, care dețineau poziții foarte puternice în țară. Kuza a încercat să modernizeze țara, eliberând țăranii, secularizând pământurile mănăstirești și efectuând o serie de reforme ale întregului sistem de stat. Acest lucru a provocat nemulțumirea boierilor, care au decis să se răzbune pe prinț și să nu permită încălcarea drepturilor lor.
În 1866, I. Cuza a fost trădat și detronat în urma unei lovituri de palat, fiind nevoit să părăsească România.
După schimbarea violentă a puterii în România în prima jumătate a anului 1866, noua conducere a României a decis să pună la conducerea statului un străin, alegerea a căzut asupra lui Karl Eitel Friedrich Ludwig von Hohenzollern-Sigmaringen, descendent al ministrului-președinte al Prusiei Sigmaringen și al fiicei ducelui de Baden, care a urcat pe tron sub numele de Carol I. Astfel, România a fost condusă timp de 80 de ani de dinastia Hohenzollern.

CAROL I. REGE AL ROMÂNIEI

După încoronarea lui Carol I în 1866, a fost adoptată Noua Constituție, care proclama România ca monarhie constituțională.
Prințul (din 1881 rege) împărțea puterea legislativă cu reprezentanții naționali (Camera Deputaților și Senatul). Constituția consfințea drepturile și libertățile cetățenilor după modelul cel mai modern: documentul consfințea libertatea de conștiință, de presă, de întrunire, de cult; egalitatea în fața legii, indiferent de starea socială; libertatea individuală; inviolabilitatea domiciliului.

Pedeapsa cu moartea a fost abolită în timp de pace, iar proprietatea era considerată sacră și inviolabilă.
Bisericii Ortodoxe Române i s-a acordat statutul suprem („*religia dominantă a statului român*”).
Articolul 7 prevedea că necreștinii nu pot deveni cetățeni (ceea ce se referea în primul rând la evrei) . Constituția nu a contribuit prea mult la îmbunătățirea situației femeilor.
Concluzia Comisiei internaționale pentru studiul Holocaustului în România: „În timpul discuțiilor privind noua Constituție din 1866, liderii români au început să prezinte evreii ca principalul obstacol în calea independenței, prosperității și culturii în România”.

În 1867, ministrul de interne Brătianu a emis o serie de circulare adresate tuturor prefecturilor din țară, în care se ordona luarea de măsuri pentru îndepărtarea evreilor din diverse sfere de activitate, limitarea posibilității lor de a locui în mediul rural și chiar expulzarea lor din România. El considera evreii „un instrument în mâinile dușmanilor națiunii” și și-a exprimat punctul de vedere prin următoarea formulă: „*Evreii și-au propus ca obiectiv nimic mai puțin decât distrugerea existenței noastre naționale*”. El numea evreii „*gunoiul social al României”, afirmând că „numărul lor enorm*” „*amenință, după cum afirmă toți, națiunea noastră... Numai măsuri administrative fără compromisuri ne pot salva de această molimă*”.

În 1869, Mihail Kogălniceanu a reluat procesul de alungare a evreilor din sate, lipsindu-i de mijloacele de subzistență. Când guvernele străine au protestat împotriva acestei politici, Kogălniceanu a răspuns iritat că relația statului cu evreii români este o chestiune internă. Deputatul din Bârlad, I. C. Codrescu, de exemplu, a publicat integral unul dintre discursurile sale parlamentare, „*Ocuparea evreiască a României*”, în care îi prezenta pe evrei ca dușmani ai românilor, care le subminau identitatea.

Modificarea introdusă în 1879 în Constituție a schimbat articolul 7, care condiționa acordarea cetățeniei române de apartenența la riturile creștine. Astfel, până în 1912, doar 4.668 de evrei din 241.000 au obținut cetățenia.

Nicolae Iorga, guru al naționalismului român, folosindu-se de experiența acumulată în viața publică începând din 1906 și în calitate de deputat în parlamentul țării (1907), a decis să-și creeze propria organizație politică. Iorga a declarat că înființează organizația: *„Cu cei care sunt buni, cu sufletul curat și care nu acceptă jugul partidelor, cu cei lipsiți de comori și cu cei exploatați de oligarhie, care ar dori să vadă fundamentul unei democrații adevărate"*.

Conform viziunii fondatorului său, Partidul Național Democrat nu reprezenta idealurile unei singure clase sociale, ci dorea să răspundă „*nevoii organice*" a întregii națiuni.

Partidul Național Democrat dorea să fie „*o democrație care nu poate fi niciodată separată de conștiința poporului român*". „*A fi naționalist nu înseamnă a-ți iubi patria, ci a percepe acest concept în sensul său organic, ca sursă de identitate. În sens organic, ca sursă a oricărei inspirații politice*".

Congresul fondator al Partidului Național-Democrat a avut loc la 23-24 aprilie 1910, la București. La congresul fondator, Iorga a subliniat că doctrina care stă la baza partidului său „reînvie doctrina lui Cogălniceanu, care a stabilit principiile naționalismului democratic în toată plenitudinea lor". „*Am fost fericit*", a subliniat liderul partidului, „*când am găsit fundamentul doctrinei noastre în literatura epocii lui Cogălniceanu, care este, fără îndoială, cel mai mare spirit creat de națiunea română, iar prin bunătatea lui Dumnezeu, după cum se spune, cel mai mare spirit trebuie să fie însoțit de cea mai caldă inimă. O inimă caldă fără o minte strălucită poate atrage națiunea în necaz, iar o minte strălucită fără o inimă caldă ține națiunea pe loc*".

Considerând ideile doctrinei lui Cogălniceanu ca fiind „*ispășitoare*", Iorga le-a reinterpretat și adaptat la noile cerințe ale societății, spunând că „*naționalismul democratic moldovean din 1840 al lui Cogălniceanu a devenit un satelit al liberalismului bucureștean în jurul anului 1870*" . (Ispășirea — conceptul potrivit căruia o persoană întreprinde acțiuni menite să aducă beneficii altora).

Iorga a susținut o educație modernă, care să răspundă nevoilor actuale și viitoare ale societății. El considera că educația română de la începutul secolului al XX-lea era „*o educație prost organizată, orientată doar către funcționari, după o pregătire intelectuală și culturală completă, care ne împiedică să fim creativi*"

Din punctul de vedere al ideii de restructurare a învățământului, el susținea reforma *„practică”* a şcolilor comerciale și de meserii. Naționalizarea învățământului și a formării profesionale, *„apropierea universităților de nevoile practice ale națiunii”*, *„îmbunătățirea situației materiale a corpului profesoral”* și înființarea Academiei Comerciale din Brăila și Galați. Compania națională pentru mişcarea artistică, crearea de biblioteci. Armata, conform planului liderului Partidului Național-Democrat, pe lângă datoria supremă de a apăra integritatea teritorială a statului român, *„era, de asemenea, unul dintre principalele instrumente de conducere a muncii, de înălțare morală a întregii societăți”*.

România, care avea ca obiectiv politic principal perfecționarea unității sale statale, trebuie să combine alianțele cu marile puteri cu cele regionale, cu țările cu care a împărtășit aceleași pericole de-a lungul timpului: *„să utilizeze cu înțelepciune toate circumstanțele favorabile care se ivesc, fără a intra în alianțe ostile și inamice cu marile puteri și, în același timp, să caute apropierea de vecinii săi din Peninsula Balcanică, dobândind în această alianță un loc decisiv, de drept și în conformitate cu tradiția istorică a României”*. După finalizarea Marii Uniri, Iorga și partidul său au susținut aceeași politică externă echilibrată, care combina legăturile cu aliații tradiționali, Franța și Anglia, cu statele vecine, inclusiv URSS.

Programul Partidului Național-Democrat include articole referitoare la expulzarea străinilor din sate, îndepărtarea lor din unități și locuri de muncă; restricționarea circulației evreilor; îndepărtarea lor din armată, ceea ce reflecta în mare măsură concepția xenofobă și antisemită a lui A. K. Kuza.

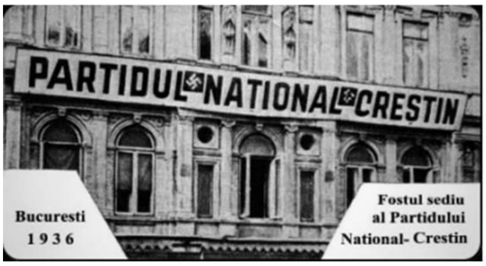

Această politică restrictivă, promovată de profesorul de economie din Iași, a fost subliniată de N. Iorga, când a făcut referire la programul votat, prin care *„A. C. Cuza a introdus restricții de natură negativă și exclusivă cu privire la participarea la viața economică și socială a unei categorii de grupuri rasiale”*. Accentele de xenofobie și antisemitism, care au influențat atât imaginea partidului, cât și pe N. Iorga, vor agrava relațiile din interiorul acestui grup

politic, ceea ce va marca în continuare divorțul inevitabil al lui A.K. Kuza și al grupului de simpatizanți.

Jorga era fascinat de generația din 1848, ai cărei lideri, Cogălniceanu și Bălcescu, au devenit pentru el modele în activitatea sa politică, îndreptându-l către conceptul naționalist. „*Suntem naționaliști, nu democrați, ci patriarhi, pentru că nu vedem nimic mai presus de națiunea mică, nici măcar justiția socială*”. Susținător al progresului continuu al societății române, Iorga a criticat dur consecințele transformărilor moderne importate în România.

Antisemitismul „*era o boală europeană cu specific românesc*”. Faptul că în România exista o tendință antisemită se explică prin apartenența românilor la civilizația creștină europeană, care a imprimat în imaginația colectivă atitudinea față de evreu ca străin. Evreul era „*cea mai pronunțată figură a alterității, a altuia*” în spațiul european. (Alteritatea este evidentă în structura vieții bisericești, a gândirii, chiar și a limbii și calendarului etc.).
În România, unele trăsături puternice ale manifestării pot fi evidențiate atât în perioada antebelică, cât și în perioada dintre cele două războaie mondiale.
Toate aceste manifestări erau îndreptate împotriva tendințelor economice, nu împotriva evreilor ca persoane. „*Nu ne-am revoltat împotriva străinilor, ci împotriva modurilor de exploatare (...) să rămână printre noi acei străini care vor să lucreze cu conștiința curată, în beneficiul lor, dar nu în detrimentul nostru*”.

Programul Partidului Național-Democrat a inclus aspectele economice ale lui

A. K. Kuza, care explică deschiderea sa bine documentată și xenofobă.
Acuzat de antisemitism, N. Iorga le-a răspuns cititorilor săi: „*Nu aveam nimic împotriva evreilor ca națiune, voiam ca ei să se stabilească în propria lor țară*”.

Iorga vedea sarcina naționalismului românesc în Basarabia în trezirea „*spiritului românesc*” în rândul moldovenilor basarabeeni: „*Lucrăm pentru trezirea cât mai rapidă a întregului popor. Necunoașterea celor de sus și neputința celor de jos, needucați și săraci, trebuie să continue. Nu vom cruța eforturile pentru a obține rezultate acolo (în Basarabia). Şi atunci, când [se va reuni] până la capătul teritoriului național, milioane de oameni vor avea același sentiment, aceeași conștiință de sine, aceeași mândrie, vom răspunde pe ce drum au rămas străinii, care odată erau stăpânii pe pământul strămoșilor noștri*”.
De la înființarea Republicii Moldova, se aplică o politică foarte similară de romanizare a populației republicii.

1.1 NAȚIONALISMUL DE STAT AL ROMÂNIEI ÎN BESSARABIA

„Peste tot lașitate și înșelăciune”
Nikolai al II-lea

Anul 1812 marchează sfârșitul războiului ruso-turc din 1806-1812, în urma căruia a fost semnat Tratatul de pace de la București între Imperiul Rus și Imperiul Otoman. Conform tratatului, Imperiul Otoman
ceda Rusiei partea estică a Principatului Moldovei, care se afla sub stăpânirea otomană. Granița dintre Rusia și Turcia a fost trasată de-a lungul râului Prut, iar teritoriul dintre Prut și Nistru a început să se numească Basarabia.

În 1914 a început Primul Război Mondial între țările Antantei (Imperiul Rus, Republica Franceză și Marea Britanie) și Tripla Alianță (Germania, Austro-Ungaria, Imperiul Otoman și Bulgaria).
Bourgeoisie românească intenționa să intre în război de partea Antantei, iar Ksenopol scria: *„Independența noastră a crescut și s-a maturizat sub influența Rusiei și, cu ajutorul acesteia, a înflorit pe câmpurile bulgare în 1878”.*
În același timp, în România s-au intensificat tendințele burghezo-naționaliste în anii care au precedat intrarea în Primul Război Mondial, când capitalul român

a cerut propria orientare în politica externă. Alegerea a căzut asupra Antantei nu numai din motive militare, strategice și economice, ci și datorită rolului special pe care îl juca în afara granițelor *„propriei”* state, faptul că statul în general *„construia”* în Balcani, V. I. Lenin scria că *„un număr imens (în comparație cu toți reprezentanții acestei națiuni) de români și sârbi locuiesc în afara granițelor „statului lor”, că statul în general „construcția” în Balcani în direcția burgheză-națională nu s-a încheiat nici măcar „ieri”, se poate spune, războaiele din 1911-1912 în direcția național-burgheză nu s-a încheiat nici măcar „ieri”, se poate spune, războaiele din 1911-1912”.*

Oligarhia română a încercat să se folosească de această problemă arzătoare și agitată care a apărut în societate. În Transilvania, Banatul de Est, Bucovina de Sud, regiuni populate în principal de români și care au intrat în componența Austro-Ungariei, la fel ca în majoritatea țărilor, a continuat tendința spre unificare. Bourgeoisie și moșierii sperau să profite de acest lucru în interesul lor evident, ascunzându-se sub masca patriotismului și susținând definirea idealurilor naționale în timpul războiului împotriva monarhiei habsburgice.

În unificarea teritoriilor românești se gândea în mod imperialist. Președintele aflat la putere la București în acea perioadă, pentru a ocupa o poziție dominantă în Balcani, a devenit arbitrul său natal între statele mici și peninsula neliniștită. După cucerirea Dobrogei de Sud bulgare, privirile lacome ale descendenților boierilor și ale capitalului domnești s-au îndreptat către teritoriile populate nu numai de români, iar conservatorii de diferite orientări au concurat în dorința de a obține cât mai mult. Sala parlamentului a proclamat, prin discursurile franc expansioniste ale senatorului G. Dobresku, *„dreptul”* conducătorilor români la un rol predominant în Balcani. Iar colegul său, Toma Ionescu, rectorul Universității din București, a declarat că Transilvania ar trebui ocupată din motive politice și economice, chiar dacă populația română nu ar fi majoritară acolo.

Această chestiune națională era folosită în vechile tradiții în scopuri șovine. După cum scria V. I. Lenin: *„În Marea Britanie și Bulgaria, burghezia este obsedată de: pasiunea locală pentru cuceriri și anexări...”.*

La 27 august 1916, România a declarat război Austro-Ungariei, iar ca răspuns, Puterile Centrale au declarat război României. România a intrat în Primul Război Mondial.

Deja în luna noiembrie, germanii și austriecii au ocupat cea mai mare parte a regatului, inclusiv capitala sa, București. În toamna și iarna anului 1916, românii au pierdut pe fronturi o mare parte din armament, precum și 250.000 de oameni uciși, răniți și prizonieri. Resturile trupelor române s-au retras în provincia Moldova, pierzând astfel încă opt din cele 22 de divizii supraviețuitoare.
În decembrie 1916 – ianuarie 1917, armata rusă a oprit inamicul pe râul Siret și a împiedicat distrugerea definitivă a statalității române.

РУМЫНИЯ. ГОД 1915

ГОД 1916

КОРОЛЬ ФЕРДИНАНД I И МАРШАЛ АВЕРЕСКУ

Revoluția din februarie 1917 din Rusia și abdicarea lui Nicolae al II-lea schimbă radical situația. România decide să profite de situația revoluționară din Rusia pentru a anexa fosta sa aliată, gubernia Basarabia. La 2 decembrie 1917, Sfatul Țării (Consiliul Țării) a proclamat Basarabia ca Republică Democratică Moldovenească, parte cu drepturi egale a Republicii Federative Democrate Ruse.
În noaptea de 1 ianuarie 1918, bolșevicii au preluat puterea la Chișinău, dar au comis greșeala de a lăsa în libertate conducătorii Sfatului Țării, care s-a dovedit a fi un organ fără putere. Guvernul român a luat decizia de a suprima cu forța sovietele din Basarabia.
În seara zilei de 13 ianuarie 1918, brigăzile 21 și 22 de infanterie au intrat în Chișinău. A doua zi, au intrat în capitala Basarabiei, sub comanda Diviziei 11 de infanterie, condusă de generalul Ernest Broșteanu.

La 24 ianuarie 1918, Sfatul Țării a proclamat independența Republicii Democrate Moldovenești într-o declarație, în timp ce Basarabia era ocupată de armata română.
La 27 martie 1918, în Chișinăul ocupat de trupele române, Sfatul Țării a ținut o ședință în prezența prim-ministrului României A. Margeloman. Clădirea în care

se desfăşura şedinţa era păzită de mitraliere, iar în incinta Sfatului Ţării fuseseră introduşi soldaţi români.

Decizia privind aderarea condiționată a Basarabiei la România, adoptată cu majoritate de voturi, nu are valoare juridică în ceea ce privește regiunea Prut-Nistru, întrucât nu există o formațiune statală de acest fel.

La 22 aprilie 1918, prin decretul regelui Ferdinand I, pe teritoriul autonomiei a fost extinsă aplicarea legilor române, în conformitate cu care se administra acum şi Basarabia.

De la 1 august 1918, prin decretul lui Ferdinand I nr. 1626, în Basarabia a fost instituită starea de asediu, care a eliminat toate drepturile și libertățile cetățenilor.

La 13 iunie 1918 Prin Decretul nr. 1448-bis, regele Ferdinand I l-a numit pe generalul Artur Veitoyanu în funcția de comisar general al Basarabiei.

La 27 noiembrie (10 decembrie 1918), generalul Veitoyanu a citit ordinul regelui privind dizolvarea Sfatului Țării.

Ulterior, conducerea Basarabiei a fost transferată direct prim-miniștrilor Regatului României.

Din 1918, locuitorii Basarabiei au trăit într-o ţară străină, lipsiți de cea mai mică formă de statalitate, sub ocupația română.

„Bessarabia este singura datorie teritorială, a cărei apartenență la Marea Română nu a fost niciodată garantată de vreun tratat internațional. Ea (ocuparea Bessarabiei de către România) nu a fost niciodată recunoscută de statele occidentale. Deoarece acest tratat (cel de la Paris, octombrie 1920) nu a fost niciodată ratificat de Japonia și nu s-a reușit aderarea Statelor Unite ale Americii la acesta, el, acest tratat, a rămas un instrument juridic inutil".

Charles King. Moldova. Stanford 2000

Bessarabia, după ocuparea ei de către România, a reprezentat cea mai mare problemă pentru naționalizarea ei. Bessarabia, care după separarea de Principatul Moldovei în urmă cu 106 ani și-a găsit locul în Imperiul Rus, devenit pentru populația Bessarabiei patrie, a cunoscut o altă evoluție, spre deosebire de Principatul Moldovei după unirea cu Principatul Valahiei. Prin urmare, autoritățile române erau extrem de suspicioase cu privire la loialitatea populației locale.

БЕССАРАБИЯ ПОСЛЕ 1918 ГОДА

Bessarabia, după ocuparea ei de către România, a reprezentat cea mai mare problemă pentru naționalizarea ei. Bessarabia, care după separarea de Principatul Moldovei în urmă cu 106 ani și-a găsit locul în Imperiul Rus, devenit pentru populația Bessarabiei patrie, a cunoscut o altă evoluție, spre deosebire de Principatul Moldovei după unirea cu Principatul Valahiei. De aceea, autoritățile române erau extrem de suspicioase față de loialitatea populației locale.

O parte integrantă a politicii de ocupație a devenit romanizarea forțată a regiunii. Șoviniștii români ai marelui imperiu au declarat moldovenii „români”. Limba română a fost introdusă în toate instituțiile și unitățile de învățământ.

Minoritățile naționale din Basarabia – ruși, ucraineni, bulgari, gagauci, evrei – au fost, de asemenea, discriminate pe criteriul lingvistic.
Informații despre compoziția națională a guberniei Basarabia: moldoveni – 920 919 persoane (47,58 % din totalul populației),
ucraineni – 379 198 (19,62 %),
evrei – 228 168 (11,79%),
ruși – 155 774 (8,05%),
bulgari – 103 492 (5,33%),
gagauzi – 57 045 (2,88%).
Ministrul de interne al României a obligat toți funcționarii prefecturilor, consiliilor județene și administrațiilor municipale „să învețe să vorbească și să scrie în limba română”, avertizându-i că, în caz contrar, vor fi concediați. Toate publicațiile progresiste au fost închise. Cărțile în limba rusă au fost retrase din biblioteci.

După vizita sa în Basarabia în 1922, un diplomat francez a remarcat că populația orașelor era „pur rusească și israeliană și extrem de antiromână”. El a remarcat, totuși, că *„administrația militară română, practic atotputernică în Basarabia, nu este întotdeauna capabilă să se ridice la înălțimea sarcinilor sale, comițând abuzuri și acte de violență împotriva cărora populația nu are posibilitatea să riposteze”.*

„În Basarabia, ideea națională eternă și globală a României, evident, nu exista în toate straturile populației: țărani, preoți, nobilime... Moldovenii din Basarabia, ca să spunem adevărul, nu mai fac parte din națiunea română, nu simt atașament față de ea și nu caută modalități de a se identifica cu ea... în Basarabia avem de-a face din ce în ce mai mult cu o națiune moldovenească separată”. Onisifor Ghibu 1883-1972 Profesor român. 1926.

Deoarece mulți dintre funcționarii născuți în Basarabia refuzau să vorbească și să scrie în limba română, aceștia refuzau chiar să depună jurământul de credință față de statul român și regele României. Încurajând naționalismul, statul român a început romanizarea Basarabiei. Începând din 1918, Ministerul Educației a recrutat activ personal propagandistic pentru Basarabia, colaborând cu Ministerul Apărării.
Ministerul Educației din România a început naționalizarea școlilor, ceea ce a provocat conflicte. Studenții și părinții au refuzat inițial educația română. În județul Chișinău, din 184 de școli primare, 181 erau românești și 3 ucrainene. Chiar și în acestea din urmă, în clasele I și II, limba de predare era ucraineana,

iar începând cu clasa a III-a, toate materiile, cu excepția ucraineanei, erau predate în limba română.

Cercurile conducătoare ale României sperau să consolideze Bessarabia ca parte a României prin colonizarea provinciei. Prin urmare, ocupanții aveau nevoie de o Basarabie fără basarabezi. Mii de familii românești și-au părăsit locurile tradiționale de trai, mutându-se în Basarabia, iar fiecare dintre ele a primit 25 de hectare de pământ, precum și locuințe, inventar și credite. O atenție deosebită era acordată de către oficiali zonei Transnistriei și regiunilor din sudul Basarabiei, unde, în opinia lor, locuia un număr prea mare de „străini" (nepatrioți) – gagauzi, bulgari, ucraineni, ruși, evrei. Toți aceștia trebuiau evacuați cât mai repede, pentru a elibera terenul pentru noua categorie de populație, care era singura care putea deveni sprijinul ocupanților. Până în 1930 în Basarabia fuseseră stabiliți 80.000 de coloniști români. Aceștia constituiau în regiune baza socială principală a formațiunilor fasciste.

Prin aplicarea unei romanizări dure a populației din Basarabia, autoritățile române au persecutat limba rusă. În ianuarie 1938, generalul Ciuperca, guvernatorul regal, a emis un ordin care interzicea vorbirea în limba rusă în locurile publice. Încălcarea ordinului era pedepsită cu o amendă de 20.000 de lei sau cu închisoare de la 1 lună la 2 ani.

Exprimând, dar și afirmând conștiința publică, presa bessarabiană a continuat să scrie despre România ca despre un stat străin și la sfârșitul anilor '30, concentrându-se în continuare pe nevoile bessarabiene și evenimentele din Rusia. Noțiunea de *„popor bessarabian"* exprima esența identității naționale și regionale a Bessarabiei.

În mai 1940, aliații României, Anglia și Franța, au suferit o înfrângere, Franța și țările din Europa de Vest au fost ocupate de Germania nazistă, nu se mai putea aștepta ajutor din partea nimănui, iar România a fost nevoită să îndeplinească cu inima grea ultimatumul primit la 24 iunie 1940 de la guvernul sovietic. În seara târzie a zilei de 27 iunie 1940, guvernul român a luat decizia de a ceda voluntar Bessarabia Uniunii Sovietice.

Cercurile conducătoare ale României sperau să consolideze Bessarabia ca parte a României prin colonizarea provinciei. Prin urmare, ocupanții aveau nevoie de o Basarabie fără basarabezi. Mii de familii românești și-au părăsit locurile tradiționale de trai, mutându-se în Basarabia, iar fiecare dintre ele a primit 25 de hectare de pământ, precum și locuințe, inventar și credite. O atenție deosebită

era acordată de către oficiali zonei Transnistriei și regiunilor din sudul Basarabiei, unde, în opinia lor, locuia un număr prea mare de *„străini”* (*nepatrioți*) – gagauzi, bulgari, ucraineni, ruși, evrei. Toți aceștia trebuiau evacuați cât mai repede, pentru a elibera terenul pentru noua categorie de populație, care era singura care putea deveni sprijinul ocupanților. Până în 1930, în Basarabia fuseseră stabiliți 80.000 de coloniști români. Aceștia constituiau în regiune baza socială principală a formațiunilor fasciste.

Prin aplicarea unei romanizări dure a populației din Basarabia, autoritățile române au persecutat limba rusă. În ianuarie 1938, generalul Ciuperca, guvernator regal, a emis un ordin care interzicea vorbirea în limba rusă în locurile publice. Încălcarea ordinului era pedepsită cu o amendă de 20 000 de lei sau cu închisoare de la 1 lună la 2 ani.

Exprimând, dar și afirmând conștiința publică, presa bessarabiană a continuat să scrie despre România ca despre un stat străin și la sfârșitul anilor '30, concentrându-se în continuare pe nevoile bessarabiene și evenimentele din Rusia. Noțiunea de *„popor bessarabian”* exprima esența identității naționale și regionale a Bessarabiei.

În mai 1940, aliații României, Anglia și Franța, au suferit o înfrângere, Franța și țările din Europa de Vest au fost ocupate de Germania nazistă, nu se mai putea aștepta ajutor din partea nimănui, iar România a fost nevoită să îndeplinească cu inima grea ultimatumul primit la 24 iunie 1940 de la guvernul sovietic. În seara târzie a zilei de 27 iunie 1940, guvernul român a luat decizia de a ceda voluntar Bessarabia Uniunii Sovietice.

La 28 iunie 1940, Armata Roșie a intrat pe teritoriul Basarabiei. Trupele au intrat pe teritoriul Basarabiei, care cu 22 de ani înainte fusese ocupată de România. Eliberarea Basarabiei s-a făcut fără vărsare de sânge.

La 2 august 1940, deputații celei de-a VII-a sesiuni a Consiliului Suprem al URSS au adoptat în unanimitate Legea privind înființarea Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești și admiterea acesteia în componența URSS.

Membrii delegației din Basarabia la cea de-a VII-a sesiune a Consiliului Suprem al URSS, la care a fost proclamată RSS Moldovenească. 2 august 1940.

2.2 DRUMUL ROMÂNIEI DE LA NAȚIONALISM LA FASCISM

„Acesta (naționalismul) are toate caracteristicile fascismului: stat totalitar, capitalism de stat, naționalism, liderism și, ca bază, tineret militarizat”. Berdiaev N. A.

Viața politică a României în perioada interbelică reprezintă un amestec ciudat de democrație și autoritarism.
„Baza concepției naționaliste asupra lumii nu este în sine identică cu fascismul: fundația nu este clădirea. Dar fără ea nu ar fi existat doctrine fasciste, legi discriminatorii, epurări etnice și politice”. Robert D. Kaplan

La 4 martie 1923, la Iași a fost deschis congresul fondator al Ligii Naționale de Apărare Creștină (LANC), iar profesorul A.C. Cuza a fost ales președinte al congresului. La congres a fost invitat Corneliu Zelea Codreanu, responsabil cu organizarea LANC în toată țara.
La 26 martie 1923, parlamentul a modificat articolul 7 din Constituție, acordând cetățenie deplină tuturor evreilor care locuiau în țară. LANC s-a opus acestei măsuri și a chemat studenții la proteste. Au avut loc ciocniri cu poliția. Corneliu Zelea Codreanu, pe atunci membru al LANC și mai târziu fondator al Mișcării Legionare, a jucat un rol important în aceste mișcări studențești.

Ce au propus A.C. Cuza și LANC cetățenilor României?
În primul rând, un program vehement antisemit: așa-numitul numerus clausus (lat. normă procentuală — una dintre numeroasele metode utilizate pentru a limita numărul de elevi în instituțiile de învățământ), segregarea sistemului de învățământ, eliminarea evreilor din administrația centrală și locală, deportarea lor din mediul rural, toate cu un singur scop final presupus: emigrarea forțată a evreilor din România. Spre deosebire de Codreanu, A.C. Cuza susținea că respectă sistemul parlamentar din România, deși liderul LANC se pronunța

uneori în favoarea guvernării *„numai prin decrete-legi”* și prin *„dictatura LANC”*.
A.C. Cuza propunea, de asemenea, „armonizarea intereselor capitaliste cu interesele muncitorilor”, *„educarea patriotică și religioasă a muncitorilor”, „naționalizarea tuturor întreprinderilor străine”, cu excepția „capitalului străin constructiv”* și *„rumenizarea orașelor”*.

În anii 1932-1933, s-au stabilit legături strânse între Partidul Nazist (NDSAP) și LANC. Gheorghe A. Cuza, fiul lui A. C. Cuza, a vizitat liderii naziști la Berlin, primind ajutor financiar și materiale propagandistice.
Întâmplător sau nu, în 1932, LANC a decis că poporul român are origini ariene. Până la sfârșitul anilor 1930, NSDAP considera LANC și succesoarea sa, Partidul Național Creștin, ca fiind organizația politică cea mai apropiată de ideologia nazistă.

Corneliu Zelea Codreanu, Ion Moța, Teodosie Gjgescu, Corneliu Georgescum, Ilie Gîrneață, Radu Mirinovici

Corneliu Zelea Codreanu, după ce a făcut ucenicia politică în LANC (Liga Apărării Naționale Creștine a fost un partid politic naționalist și antisemit din România în perioada interbelică). sub îndrumarea directă a lui A. C. Cuza, și-a format propria mișcare, iar în 1927 Codreanu a fondat *„Legionul Arhanghelului Mihail”* (sau Garda de Fier), o mișcare mistică ortodoxă românească naționalistă antisemită și o organizație teroristă. Membrii organizației erau numiți legionari. Fondată de Corneliu Zelea Codreanu în 1927, organizația creată de Zelea Codreanu a captivat imaginația multora.

În 1932, la București a fost înființată Asociația „Criteriul” (sau Grupul „Criteriul”) – o uniune a intelectualilor români. Crearea Asociației Criterion a avut loc în perioada de apogeu a modernității liberale pe care o trăia România

Mare. Această perioadă de la începutul anilor 1930 a fost ultimul moment înainte ca totul să se prăbușească și să cedeze locul regimurilor autoritare (regele Carol al II-lea și Antonescu) și totalitare.
Asociația Criterion era o asociație de filosofie, artă și literatură, care organiza în principal conferințe pe diverse teme, urmate de dezbateri.
Membrii asociației erau: Mircea Eliade, Emil Cioran, Mihail Sebastian, Mihail Polihroniad, Alexandru Christian-Tell, Vasile Voiculescu, Sandu Tudor, Dan Botta, Emil Botta, Eugen Ionescu, Petru Comarnescu, Constantin Noica, Alexandru Vianu, Eugen Jebelianu, Zaharia Stancu, Heig Akterian.

Mulți reprezentanți ai acestei generații strălucite, inclusiv unii membri ai Asociației „Criteriul", mai ales după 1933, au fost atrași de naționalismul extrem al Gărzii de Fier, motiv pentru care mulți dintre ei au devenit susținători activi sau membri ai acestei organizații teroriste. Mircea Eliade a fost un susținător activ și fervent și un simpatizant al Mișcării legionare. Sebastian, fiind jurnalist la ziarul „Cuvântul", a fost complice la antisemitism la începutul anilor 1930.
„În intelectual am văzut un melancolic înnăscut care, conștientizând incapacitatea sa de a-și realiza idealul, se cufundă într-o melancolie ascunsă

sau caută refugiu în utopia unei lumi imaginare mai bune. Chiar dacă intelectualul dobândește puterea sau reușește doar să se apropie de sfera ei de influență pentru a o influența, de cele mai multe ori devine victima unei ispite periculoase – dorința de a impune această lume mai bună. Aici găsim una dintre sursele nu numai ale gândirii, ci și ale comportamentului totalitar, dovadă fiind două ideologii criminale ale secolului XX: fascismul și comunismul ". Sociologul german Wolf Lepénis

Alături de cofondatorul LANC (Liga Apărării Naționale Creștine a fost un partid politic naționalist și antisemit din România în perioada interbelică). Nicolae C. Paulești, A.C. Cuza a fost o figură cheie în fascismul românesc. K.Z. Codreanu și Octavian Goga recunoșteau rolul ideologic fundamental al lui A.C. Cuza în mișcările politice pe care le conduceau.

Crearea Asociației Criterion a avut loc în perioada de apogeu a liberalismului modern pe care o traversa Marea Română. Această perioadă de la începutul anilor 1930 a fost ultimul moment înainte ca totul să se prăbușească și să cedeze locul regimurilor autoritare (regele Carol al II-lea și Antonescu) și totalitare.

Liderii naziști l-au recunoscut oficial și la nivel înalt pe A. C. Cuza ca părinte fondator al antisemitismului european al secolului XX. Orientarea lui A. C. Cuza către Germania nazistă a fost determinată de antisemitismul naziștilor. Această orientare era firească pentru el, deoarece, după cum afirma el însuși, era un precursor al naziștilor, iar prima carte care a stat la baza kuziismului, „Generația din '48 și noua eră”, a fost publicată în anul nașterii lui Adolf Hitler. Bazându-se pe admirația sa pentru antisemitismul nazist.

În 1931, poetul Octavian Goga a devenit noul partener politic al lui A. C. Cuza. Împreună, ei au fondat Partidul Național Creștin în 1935. După ruperea relațiilor cu N. Iorga, A. C. Cuza a fondat trei formațiuni politice care aveau în denumire cuvântul „creștin”, și anume Uniunea Creștină Națională, Liga Creștină de Apărare Națională și Partidul Creștin Național. Seducat de antisemitismul lui Adolf Hitler, Goga nu numai că a aderat la LANC sub supravegherea atentă a departamentului de politică externă al NSDAP, dar s-a și exprimat deschis în politica externă, la fel ca partenerul său politic A. C. Cuză, în favoarea uniunii dintre România și Germania nazistă condusă de Adolf Hitler, a cărei politică

revizionistă a stat la baza dictatului de la Viena din august 1940, care a separat nord-vestul Transilvaniei de România.

În 1935, LANC s-a unit cu Partidul Agrar Național al lui Octavian Goga, noua formațiune politică primind numele de Partidul Național Creștin (PNC). A. C. Cuza a fost președintele suprem al noului partid, iar Octavian Goga – președinte. Vicepreședintele PNC era Nicifor Crainic, care a jucat un rol important în crearea programului ideologic, împrumutat în mare parte de la LANC, și în coordonarea „ulanilor" – membrii organizației militarizate a PNC, care purtau cămăși albastre. „Ulații" au participat la acțiuni violente împotriva evreilor și a proprietăților lor, precum și la ciocniri electorale cu legionarii. Svastica a fost adoptată de PNC ca simbol electoral și propagandistic; în comparație cu mișcarea legionarilor, PNC era mai înclinată să accepte rolul politic proeminent al regelui Carol al II-lea.

„După felul în care înțelege și propovăduiește creștinismul", scria Stere Diamandi, *„A.C. Cuza se află în rândul celor mai mari eretici pe care îi consideră Biserica creștină"*. Această afirmație este cât se poate de adevărată. A.C. Cusa nega cu vehemență valoarea Vechiului Testament, precum și originea evreiască a lui Iisus Hristos, pe care îl considera de rasă ariană și „antisemit".
În extremismul său antisemit, A.C. Cuza a mers atât de departe încât a declarat că sub semnul svasticii va învinge *„Cuvântul lui Iisus"*. Intenționând să reformeze religia creștină pentru a o curăța de elementele evreiești, el a reușit să o schimbe până la deformarea completă.

Alături de cofondatorul LANC (Liga Apărării Naționale Creștine a fost un partid politic naționalist și antisemit din România în perioada interbelică). Nicolae C. Pauleștei, A.C. Cuza a fost o figură cheie în fascismul românesc. K.Z. Codreanu și Octavian Goga recunoșteau rolul ideologic fundamental al lui A.C. Cuza în mișcările politice pe care le conduceau.
Pe lângă discuțiile ideologice, Liga se ocupa și de așa-numitele *„acțiuni directe"*. Astfel, la 8 octombrie 1923, mai mulți dintre activiștii săi au fost arestați sub suspiciunea de a fi planificat asasinarea unor politicieni, jurnaliști și oameni de afaceri evrei cunoscuți. Ion Mota, unul dintre activiștii arestați, l-a împușcat chiar în sala de judecată pe fostul său coleg, acuzat de Ligă de trădare. Printre cei arestați se afla și Codreanu, care tocmai în închisoare a ajuns la ideea de a crea un ordin religios-mistic de orientare naționalistă. El a creat cercul „Frăția Crucii". Mai târziu, Codreanu și tovarășii săi au fost eliberați, dar pe 25 octombrie 1924 au ajuns din nou în închisoare, de data aceasta pentru uciderea prefectului de poliție. Cu toate acestea, liderul Ligii a fost achitat. Acest lucru a

fost insistat de opinia publică românească, care a evaluat în mod negativ activitatea prefectului Mancu, ucis pentru persecutarea tinerilor activi din punct de vedere politic.

Disensiunile dintre Cuza și Codreanu au continuat să se adâncească, iar la 24 iunie 1927 Corneliu Codreanu a părăsit Liga Națională de Apărare Creștină. Pe lângă nemulțumirea față de dorința lui Cuza de a transforma Liga într-un partid politic, Codreanu nu împărtășea nici „antisemitismul zoologic” al profesorului, considerând că rădăcina problemelor națiunii și statului român se află într-o altă dimensiune.
(Antisemitismul zoologic este respingerea semitilor la nivel de instinct animalic, care nu poate fi explicat în mod rațional de către oamenii de știință și politicieni inteligenți).
Aici trebuie să atragem atenția asupra faptului că Liga Apărării Naționale Creștine era cea mai influentă în nord-estul țării, mai ales în orașe. Tocmai în orașe evreii reprezentau un procent semnificativ din populație (de la 23,6% în Moldova la 30,1% în Bucovina), ceea ce a influențat antisemitismul Ligii și al liderului său, Cuza. Codreanu era un adversar al urbanizării societății românești și susținea valorile tradiționale ale națiunii române.

La alegerile din 1937, anul electoral de vârf pentru extrema dreaptă română, PNC a obținut 9,15% din voturi. La nivel regional, a obținut cele mai multe voturi în Basarabia (21,3%) și în Moldova (17,1%). Dacă în Moldova PNC a devansat ușor Garda de Fier, care a obținut 14% din voturi în această regiune, în Bucovina a obținut 9,3% din voturi, cedând în mod evident în fața legionarilor, care au obținut 22,8% din totalul voturilor.

Guvernul Goga-Cuza, care a venit la putere pe 28 decembrie 1937, a fost demis de monarhie pe 10 februarie 1938, nu înainte de a vota legislația antisemită, adoptată tot de guvernul Miron Cristea, care a privat peste 200.000 de evrei de cetățenia românească.

Nu au lipsit reprezentanți celebri ai ideologiilor naționaliste în viața politică și culturală românească a anilor 1930. Corneliu Zelea Codreanu a reușit să creeze un fascism original și, în multe privințe, o ideologie unică.

Codreanu (Căpitanul) a format o unitate paramilitară a Legiunii în 1930 și a numit-o „Garda de Fier” [tehnic era o ramură paramilitară]. Codreanu, cunoscut și sub numele de „Căpitanul”, a definit comportamentul corupt al politicienilor drept acțiuni evreiești și a spus că toate partidele politice nu erau altceva decât o bandă de tirani. Legiunea avea un sprijin puternic din partea țărănimii și a lansat numeroase proiecte publice pentru a ajuta la reconstrucția României. Legiunea promitea să purifice România prin eliminarea elementelor „celorlalte” și readucerea țării la rădăcinile sale rurale și istorice dacice. Codreanu încuraja violența ca mijloc necesar pentru a produce schimbarea, iar Legiunea practica această abordare cu numeroase asasinate politice. Dacă cineva comitea o crimă, cel mai onorabil răspuns al unui legionar era să accepte de bunăvoie pedeapsa și, dacă era necesar, să primească moartea cu brațele deschise. Legiunea garanta crearea unui Om Nou și instaurarea unei Noi Ordini în România. Ideologia Gărzii era religioasă-mistică, iar moștenirea antisemitismului și ortodoxiei europene făcea parte din atractivitatea sa. Numărul mare de evrei și alte minorități din orașele României era considerat o amenințare la adresa controlului 101 străin. În anii 1930, nu duceau lipsă de reprezentanți celebri ai ideologiilor naționaliste în viața politică și culturală românească. Corneliu Zelea Codreanu a reușit să creeze un fascism original și, în multe privințe, o ideologie unică.

Codreanu (Căpitanul) a format unitatea paramilitară a Legiunii în 1930 și a numit-o „Garda de Fier” [tehnic era o ramură paramilitară]. Codreanu, cunoscut și sub numele de „Căpitanul”, a definit comportamentul corupt al politicienilor drept acțiuni evreiești și a spus că toate partidele politice nu erau altceva decât o bandă de tirani.

Legiunea avea un sprijin puternic din partea țărănimii și a lansat numeroase proiecte publice pentru a ajuta la reconstrucția României. Legiunea promitea să curețe România prin eliminarea elementelor „celeilalte” și readucerea României

la rădăcinile sale rurale și istorice dacice. Codreanu încuraja violența ca mijloc necesar pentru a produce schimbarea, iar Legiunea practica această abordare cu numeroase asasinate politice. Dacă cineva comitea o crimă, cel mai onorabil răspuns al unui legionar era să accepte de bunăvoie pedeapsa și, dacă era necesar, să primească moartea cu brațele deschise. Legiunea a garantat crearea unui Om Nou și instaurarea unei Noi Ordini în România. Ideologia Gărzii era religioasă-mistică, iar moștenirea antisemitismului și ortodoxiei europene a contribuit la atractivitatea sa. Numărul mare de evrei și alte minorități din orașele României era considerat o amenințare la adresa controlului străin.

Însă, în ciuda marii admirații a lui Codreanu pentru Hitler și Mussolini, acesta era ferm convins că mișcarea fascistă românească era unică datorită nucleului său ortodox românesc. În 1933, Codreanu și-a declarat sprijinul pentru Hitler.

Membrii și susținătorii Gărzii de Fier au fost activi în curentele biopolitice ale vremii, promovând igiena rasială și eugenia.
(Biopolitica este un concept folosit pentru a descrie un set de tehnici de gestionare a indivizilor care au apărut într-o serie de țări europene în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, bazate pe raționalizarea proprietăților indivizilor ca ființe vii [rata natalității, speranța de viață, mortalitatea, sănătatea, funcțiile reproductive etc.]).

Fascismul românesc avea asemănări semnificative cu fascismul italian și naționalismul german, includea un cult al conducerii, importanța esteticii și triumful colectivului asupra individului. Codreanu a fost un lider carismatic, masculin pentru români, la fel ca Hitler și Mussolini. Garda de Fier era, de asemenea, preocupată de aspectul estetic, iar în loc de cămăși albastre, negre sau maro, purta cu mândrie verde, simbolizând întoarcerea la pământ și natură. Codreanu a evitat uniformele și a purtat costumul național țărănesc tradițional românesc.

Opiniile politice ale lui Codreanu l-au apropiat de susținătorii autarhiei țărănești. Codreanu considera comunitatea rurală structura socială ideală pentru societatea românească, subliniind în special caracterul său antifeudal și, în același timp, antimodernist. În acest context, țăranii erau considerați forța motrice a societății românești, motiv pentru care Codreanu a căutat să colaboreze în primul rând cu aceștia, desfășurând agitație în zonele rurale. Pe baza „Frăției Crucii”, creată de Codreanu în închisoare, Legiunea Arhanghelului Mihail a fost fondată în 1927. Sfântul Mihail Arhanghelul era considerat

patronul „Frăției Crucii”. Ideologia sa se baza pe ortodoxie, convingerea în propria misiune sacră și relații fraterne între membrii organizației. În Legiune se instaura o disciplină strictă, toate evenimentele având un caracter religios. „Disciplina produce Personalități și le cere - întrucât fiecare act de ascultare poate fi un act de comandă, cu ajutorul căruia se poate depăși pe sine, instinctele și anarhia interioară. Actul de ascultare dă comanda de a depăși animalul din sine, care tinde spre scuze, spre continuarea unei mascarade confortabile. Disciplina întărește, creează Personalitate”, a scris intelectualul român Mircea Eliade, care a susținut activ legionarii și a dobândit ulterior faimă mondială ca filosof și unul dintre cei mai mari specialiști în teoria religiei (Mircea Eliade. De ce cred în victoria mișcării legionare).

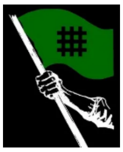

Legiunea a fost împărțită în „*cuiburi*” de trei până la treisprezece persoane - o diviziune foarte vizionară, care a facilitat semnificativ procesul de gestionare a celulelor și, în același timp, le-a învățat independența și inițiativa. În ianuarie 1929, a fost întrunit Senatul Legionar, care includea activiști ai organizației cu vârsta de peste cincizeci de ani, care erau chemați să-și folosească autoritatea pentru a educa tânăra generație de legionari. în Legiunea Arhanghelul Mihail vârsta medie a membrilor era de 27-28 de ani. Uniforma Legiunii a devenit cămăși verzi (asemănătoare cu cămășile

negre italiene ale fasciștilor). Ceva mai târziu, în cadrul Legiunii a fost creată o unitate mai închisă și mai dură - „Garda de fier”, după care a fost numită întreaga mișcare condusă de Codreanu și ideologia sa, cunoscută sub numele de „*guardism*”. Spre deosebire de alte organizații de extremă dreapta, autoritățile regale au tratat Legiunea Arhanghelului Mihail cu mare suspiciune. Nu le plăceau aspirațiile anti-oligarhice și anticapitaliste ale lui Codreanu, dar, în același timp, îi încurajau în secret pe adversarii săi politici - în primul rând, profesorul Cuza cu Liga sa de Apărare Națională Creștină, întrucât a da vina pe evrei pentru toate problemele țării era o șansă pentru autorități de a muta atenția oamenilor de la abuzurile și corupția propriilor funcționari către minoritatea națională. Codreanu, care nu insista asupra antisemitismului, reprezenta un mare pericol, deoarece numea lucrurile pe numele lor și dădea vina pentru situația economică a țării nu atât pe evrei, cât pe guvernul regal și clasa conducătoare de capitaliști și moșieri.

Scopul suprem al revoluției legionare este „*mântuirea oamenilor*”, scria Corneliu pe atunci. „*Omul nou?..*” scria M. Eliade, „*Acesta este... un tânăr fără atașamente față de nimic, neînfricat și fără pată, cu privirea îndreptată spre viitor, nu spre trecut.*” El cerea „*renașterea Evului Mediu românesc,*

conștientizarea misiunii istorice, mândria, masculinitatea, disprețul și indiferența față de cei neputincioși, față de nemernici, față de cei care se consideră vicleni." Savantul și-a stabilit sarcina de a „*face istorie cu ajutorul valorilor istorice. Folosind protoistoria, el a dovedit că creștinismul românesc – cosmic, primitiv sau agrar – se opune „iudeo-creștinismului istoric*", reprezentând o formă religioasă originală, organică și universală.

În ciuda opoziției autorităților regale, în august 1931, Codreanu, recent eliberat după încă o lună și jumătate de închisoare, a fost ales în parlamentul român. La alegerile parțiale din județul Neamț: "Gruparea Corneliu Zelea Codreanu", reprezentantă a extremei drepte, va câștiga un loc de deputat și șansa de a-și propaga ideile de la tribuna forului legislativ al țării. Victoria electorală din județul Neamț e privită în epocă ca o ciudățenie pentru că deși Garda de Fier și Legiunea Arhanghelul Mihail fuseseră dizolvate, deși legionarii nu erau organizați la nivelul județului Neamț, au reușit totuși să câștige aceste alegeri.

Programul său politic părea înfricoșător pentru conducerea românească. Gardienii cereau: pedeapsa cu moartea pentru escroci, confiscarea averilor oligarhilor, judecarea politicienilor corupți, excluderea politicienilor și funcționarilor din directoratele băncilor și întreprinderilor, expulzarea exploatatorilor străini, proclamarea pământurilor românești ca proprietate a poporului român. La alegerile următoare, Legiunea a primit cinci locuri în parlament.

La alegerile din 1937, anul electoral de vârf pentru extrema dreaptă românească, PNC a primit 9,15% din voturi. La nivel regional, a primit cele mai multe voturi în Basarabia (21,3%) și în Moldova (17,1%). În timp ce în Moldova PNC a depășit ușor Garda de Fier, care a primit 14% din voturi în regiunea respectivă, în Bucovina a primit 9,3% din voturi, pierzând clar în fața legionarilor, care au primit 22,8% din totalul voturilor.
Guvernul Goga-Cuza, venit la putere pe 28 decembrie 1937, a fost demis de monarhie pe 10 februarie 1938, nu înainte de a vota legislația antisemită, promulgată tot de guvernul Miron Cristea, care a privat peste 200.000 de evrei de cetățenia română.

Guvernul lui Octavian Goga a intrat în istorie pentru antisemitismul său. În ciuda domniei sale scurte, acest guvern a adoptat o serie de măsuri antisemite care au dus la sărăcirea României. Evreii au fost privaţi de afacerile lor, de dreptul de a investi în bănci, de a frecventa restaurante care nu erau create special pentru ei, de a avea un loc de muncă, ziarele evreiești au fost interzise și multe altele, culminând cu privarea de cetăţenie românească a unei treimi din populaţia evreiască locală. România a fost a doua ţară din lume care a adoptat această măsură (după Germania), astfel încât Octavian Goga și partidul său au fost consideraţi mai naziști decât germanii. Văzând toate acestea, regele Carol al II-lea a demis guvernul Goga și ulterior a instaurat o dictatură regală. În 1937, a început schimbarea politicii legionare. În multe privinţe, aceasta s-a datorat apropierii lui Corneliu Zelea Codreanu de generalul Ion Antonescu, cunoscut pentru poziţiile sale radicale de dreapta. În guvernul român, generalul a ocupat funcţia de ministru al Comunicaţiilor, dar a încercat să dobândească o influenţă politică mai serioasă. De-a lungul timpului, Ion Antonescu a fost cel destinat să conducă chiar acea „Românie fascistă" care, în alianţă cu naziştii, a atacat Uniunea Sovietică. Cu toate acestea, la sfârșitul anilor 1930, generalul abia își începea drumul spre vârful Olimpului politic al României antebelice.

Guvernul regal, temându-se de tulburări, l-a închis pe Corneliu Codreanu, iar generalul Antonescu a fost efectiv demis din funcție. Poliția românească a organizat percheziţii în casele a treizeci de mii de activiști ai Legiunii Arhanghelului Mihail. Întreaga conducere a Gărzii de Fier și a Legiunii a fost arestată. În același timp, Carol al II-lea a încercat să-i subordoneze toate mișcările radicale de dreapta din România, sperând să devină el însuși conducătorul unei dictaturi de tip fascist și văzând concurenți periculoși în Codreanu și alți lideri legionari. În această perioadă, Horia Sima a fost ales căpitan al Legiunii. Sub conducerea sa, legionarii au început să participe la

acțiuni împotriva populației evreiești și au revenit la teroarea împotriva funcționarilor publici. Horia Sima era orientat spre nazismul de tip hitlerist și căuta să transforme Legiunea în ceva asemănător unui partid nazist.

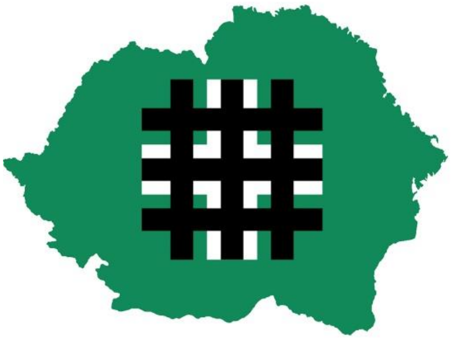

Pe 21 septembrie 1939, Armand Călinescu, prim-ministrul României, a fost asasinat. În momentul asasinării lui Codreanu, acesta deținea funcția de ministru de interne și era considerat principalul conducător al politicii lui Carol al II-lea în țară.

„UCIDEREA PRIM-MINISTRULUI ROMÂN

BERLIN, 21. (TASS). Agenția Transocean relatează că prim-ministrul român Călinescu a fost asasinat astăzi. Detaliile asasinatului nu sunt încă cunoscute. Când s-a încercat transmiterea acestui lucru prin telefon prin Budapesta, comunicațiile radio au fost întrerupte și nu au fost reluate decât la ora 3 după-amiaza.

După cum relatează corespondentul din Budapesta al Agenției Transocean, vestea asasinării prim-ministrului român a provocat o mare senzație la Budapesta. Se crede că Percetratoru Musti, unul dintre liderii organizației fasciste dizolvate „Garda de Fier”, este implicat în acest caz. Călinescu a fost ministrul de Interne în guvernul Goga. Este cunoscut ca un adversar ferm al Gărzii de Fier și se crede că este responsabil pentru execuția liderilor Gărzii de Fier din noiembrie anul trecut.”

Asasinarea primului ministru I. G. D

— Asasinul e un membru al „Gărzii de fi

— Un mare doliu national —

Pe 30 noiembrie 1938, Corneliu Codreanu și treisprezece dintre camarazii săi au fost împușcați în mediul rural. Este semnificativ faptul că Hitler, care inițial reacționase destul de negativ la uciderea liderului legionarilor, pe care îl considera un potențial aliat, a revenit foarte repede la cooperarea cu guvernul regal al României. Cu toate acestea, comandamentele de la bază - „*cuiburile*” „Gărzii de fier” - au continuat să funcționeze.

Ca represalii, autoritățile au distrus cel puțin 400 de legionari care se aflau în lagărele de concentrare ale țării. Ceva timp mai târziu, ministrul de Interne al României, generalul Gheorghe Arghezanu, care comandase distrugerea legionarilor, a fost și el ucis de legionari.

Carol al II-lea a creat „Partidul Națiunii”, o organizație fascistă, pentru a-și organiza propria susținere în rândul poporului. Cu toate acestea, această decizie nu i-a mai putut salva autoritatea. Ultima picătură care a umplut paharul pentru nemulțumirea naționaliștilor români față de politicile sale a fost cedarea unui

teritoriu întins către Ungaria, făcută la insistențele lui Hitler, care căuta să satisfacă poftele dictatorului maghiar Miklos Horthy. 5 septembrie 1940. Au început demonstrații de masă în toată România.

În 1940, guvernul Antonescu a anunțat că noua ordine va fi introdusă și în Biserica Ortodoxă. Sub Patriarhul Nicodim (Patriarh din 1939 față de stat), Biserica Română a făcut concesii și mai mari statului. Amvonul bisericii a devenit o platformă de propagandă de stat.

În general, Biserica Română, slăbită de reformele renovaționiste, urmând exemplul politicienilor români, a contribuit la înflorirea ideologiilor agresive necreștine în societatea românească.

Carol al II-lea a fost forțat să-l numească pe generalul Ion Antonescu prim-ministru al țării (Hitler a susținut candidatura lui Antonescu), iar acesta din urmă a început să formeze un guvern legionar național, care includea nu doar personalități politice și militare românești celebre, ci și activiști ai Gărzii de Fier, condusă la acea vreme de Horia Sima, care a fost numit viceprim-ministru al României.

Fostul rege, luându-și amanta și o parte semnificativă din tezaur, a fugit în Mexic.

În aceeași zi, Antonescu a declarat România Stat Legionar și s-a autoproclamat „Conducător" (lider, Führer) al României.

Dar lupta pentru putere se încheie doar atunci când cineva rămâne în vârful puterii. Cineva - fie Antonescu, fie Sima - trebuia să cadă pentru a face loc puterii exclusive a concurentului. Ambii au înțeles acest lucru și se pregăteau intens pentru confruntarea finală care urma. În același timp, la Berlin, elita nazistă decidea pe cine să susțină în confruntarea care urma. SS și Ministerul Propagandei susțineau Legiunea, Ministerul de Externe și Wehrmacht-ul îl susțineau pe Antonescu.
Politic, Ion Antonescu s-a situat literalmente între PNC și Garda de Fier, iar dorința sa de a folosi foști membri LANC a fost acceptată. Într-o ședință a Cabinetului de Miniștri din 8 octombrie 1940, Ion Antonescu a declarat: „*Nu trebuie să-i uitați pe naționaliștii domnului Cuza care ni s-au alăturat. Și ei trebuie folosiți. Sunt elemente foarte bune care trebuie folosite...*".

Noua „Gardă de fier", condusă de Sima, nu semăna aproape în nimic cu structura condusă de Codreanu în anii 1920 și 1930, cu excepția numelui și a simbolurilor exterioare.

Pe 23 noiembrie 1940, Ion Antonescu a semnat protocolul de aderare a României la Pactul Tripartit, făcând o declarație în care a evidențiat „*legătura organică și naturală*" dintre legionari, NSDAP și fasciștii italieni.

Relațiile lui Antonescu cu Horia Sima au devenit din ce în ce mai tensionate. La sfârșitul lunii noiembrie 1940, în România a izbucnit o criză, cauzată de un val de teroare instituit de „*legionari*", în timpul căruia au fost uciși adversarii lor politici, printre care oameni de stat proeminenți: fostul prim-ministru Nicolae Iorga, foștii miniștri Madjaru, Argeșanu, Iamandi.

Nicolae Iorga, naționalismul său și moderația extremă în condițiile sociale i-au permis să colaboreze la manifestări persistente, violente, culminând cu audierile de cabinet din 1931. Dar când Iorga a văzut manifestările dezgustătoare ale rasismului din Germania lui Hitler, când amenințarea mișcării noastre plana asupra Europei și a patriei sale, și-a ridicat glasul de protest. „Garda de fier” nu a iertat acest lucru și în 1940, la Salvany, omul de știință în vârstă de șaptezeci de ani a fost luat din propria casă de către fasciști și ucis.

Бухарест стал официальным союзником Рейха

Antonescu a încercat să-i înlăture pe legionari din guvern la începutul anului 1941. Conducătorul a înlăturat din funcții o serie de oficiali legionari, după care foștii membri LANC au început să ocupe clădiri guvernamentale din București pe 21 ianuarie.
Garda de Fier, nemulțumită de politica oficială a noii conduceri române, a decis să comită o lovitură de stat în perioada 21-23 ianuarie 1941, care semăna mai mult cu un pogrom evreiesc. Principalele ținte ale rebeliunii nu au fost instituțiile guvernamentale, ci populația evreiască și, în unele cazuri, trecătorii obișnuiți, români de naționalitate. Masacrul în masă al evreilor s-a încheiat cu profanarea trupurilor lor.

Ion Antonescu a primit un pretext excelent pentru a interzice Garda de Fier și, cu sprijinul lui Hitler, a înăbușit rebeliunea Gărzii de Fier.
Hitler l-a susținut pe Antonescu. Berlinul avea nevoie de ordine în România, ale cărei rezerve de petrol urmau să deservească Wehrmacht-ul, care se pregătea de război în est, și îl considera, de asemenea, pe Antonescu un partener mai acceptabil pentru relațiile aliate, mai ales unul care era mai loial pătrunderii

capitalului german în România. Ion Antonescu nu era foarte popular în armată. Chiar și ca ofițer de stat major, a câștigat porecla de „Câinele Roșu”, parțial pentru nuanța roșiatică a părului său, parțial pentru caracterul său crud și certăreț. Dar armata nu-i plăcea pe revoltații stradali și huliganii, „plebeii” din „Gărda de Fier” chiar mai mult decât pe Antonescu. Pe 23 ianuarie, unități ale armatei loiale conductorului s-au apropiat de București, după care au înăbușit rapid și dur revolta legionarilor. 9.000 de luptători din „Gărda de Fier” au fost arestați și plasați în lagăre și închisori.. Statul Național Legionar, care a existat din septembrie 1940 până în ianuarie 1941, a încetat să mai existe.

Antonescu și-a neutralizat rivalii politici și a câștigat putere deplină și acțiune în România. În termeni politici, Antonescu a revenit la sprijinul vechilor naționaliști români - poetul Octavian Goga și profesorul Alexandru Cuza. Ideologia propagată odinioară de Liga Apărării Naționale Creștine de Alexandru Cuza și facțiunea sa a triumfat în România lui Antonescu.

Liderul Gărzii de Fier, Horia Sima, nu a fost ucis, dar a reușit să părăsească țara (cu ajutorul Germaniei) și să scape de pedeapsa cu moartea pronunțată în lipsă. Până în 1942, Sima a fost deținut la Buchenwald, apoi a fugit în Italia. Este unul dintre puținii participanți la aceste evenimente - a trăit până la o vârstă înaintată și a murit în 1993, trăind în exil în Spania până în ultimele sale zile.

Antonescu nu a creat niciodată un partid politic monopolist. În cei 4,5 ani ai domniei sale, nu au existat organizații politice legale în România. În același timp, la nivel neoficial, dirijorul a permis existența unor grupuri de lobby separate, formate din membri ai partidelor dispersate sub Carol al II-lea.

Luând puterea în propriile mâini, I. Antonescu s-a ghidat după „*doctrina național-creștină*” a lui A. Cuza - în care acesta susținea că în România ar trebui să existe o singură națiune, că fiecare națiune „*în mod natural și logic*” încearcă să jefuiască alte națiuni pentru a-și extinde posibilitățile de existență.

„*Doctrina național-creștină*” este foarte asemănătoare teoriei rasiste despre spațiul vital al națiunii germane. Aceasta spune că noua conducere a țării împărtășea pe deplin concepția rasială a lui Hitler.

În România, Antonescu a instaurat un regim totalitar etnocratic crud, care controla cu atenție viața publică, o cenzură strictă era în vigoare în țară și absolut toate libertățile democratice erau eliminate. Orice dezacord cu politicile autorităților era pedepsit aspru, inclusiv cu moartea. În ianuarie 1941, a încetat să existe.

(Etnocrație (din greaca veche ἔθνος - popor și κράτος - putere) - influență predominantă, primatul drepturilor și intereselor colective ale unui grup etnic asupra drepturilor și intereselor individuale ale unei persoane; puterea unui grup etnic asupra altor grupuri etnice)

Armata și birocrația au devenit suportul puterii personale a conductorului, ceea ce este, de asemenea, necaracteristic regimurilor fasciste, care încearcă să obțină sprijinul maselor prin măsuri populiste, în primul rând al intelectualității, „*clasei de mijloc*” și muncitorilor.

„Regimul Antonescu este înrudit cu politica și practica fascismului: dictatură personală absolută; naționalism extremist - foarte apropiat de rasism, care, ca element al politicii de stat, s-a manifestat sub forma antisemitismului; aderarea oficială la Axă și solidaritatea cu metodele sale de combatere a comunismului - toate acestea au contribuit la crime care sunt considerate genocid.” La aceeași concluzie a ajuns și președintele României, Ion Iliescu, care a subliniat că „cruda tragedie a Holocaustului s-a produs cu participarea unora dintre cele mai înalte instituții ale puterii - serviciile secrete, armata, organele de drept etc. Fără îndoială, regimul nazist german este principalul vinovat al fenomenului Holocaustului din Europa. Însă regimul Antonescu este responsabil pentru acțiunile represive și de lichidare a evreilor din România și din teritoriile aflate sub jurisdicția românească.” Leonid Cemortan

La 2 august 1940, deputații celei de-a 7-a sesiuni a Sovietului Suprem al URSS

au adoptat în unanimitate Legea privind formarea Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești Unionale și admiterea acesteia în URSS.

La cererea Germaniei, Antonescu a organizat deportarea a aproximativ 40.000 de evrei români în lagărele de concentrare germane; în același timp, le-au fost confiscate proprietățile în valoare de aproximativ 40 de milioane de dolari.

În august, Goebbels a remarcat: „Führeru*l* a spus: *în chestiunea evreiască, Antonescu acționează mai decisiv decât am făcut-o noi până acum*”. Pentru aceste „*merite*” incontestabile, în septembrie 1941, Adolf Hitler i-a acordat personal „Crucea de Fier” lui Antonescu, care a devenit Mareșal al României pe 22 august. Era „*un semn de recunoaștere a meritelor celui care, în toți cei 150 de ani de existență ai ordinului, a devenit primul străin care a primit această distincție de invidiat*”. Pe 28 iunie 1940, trupele sovietice au intrat pe teritoriul Basarabiei, care fusese ocupat de România cu 22 de ani mai devreme. Eliberarea Basarabiei a avut loc fără vărsare de sânge.

2.3 AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL
NAȚIONALISMUL-FASCISMUL ROMÂN

La ora 4 dimineața, pe 22 iunie 1941, Uniunea Sovietică a fost atacată de trupele Wehrmacht-ului. Conform planului „Barbarossa”.
La câteva ore după începerea invaziei Germaniei și a aliaților săi pe teritoriul Uniunii Sovietice, Regele Mihai și Ion Antonescu au declarat începutul *„războiului sfânt”*.

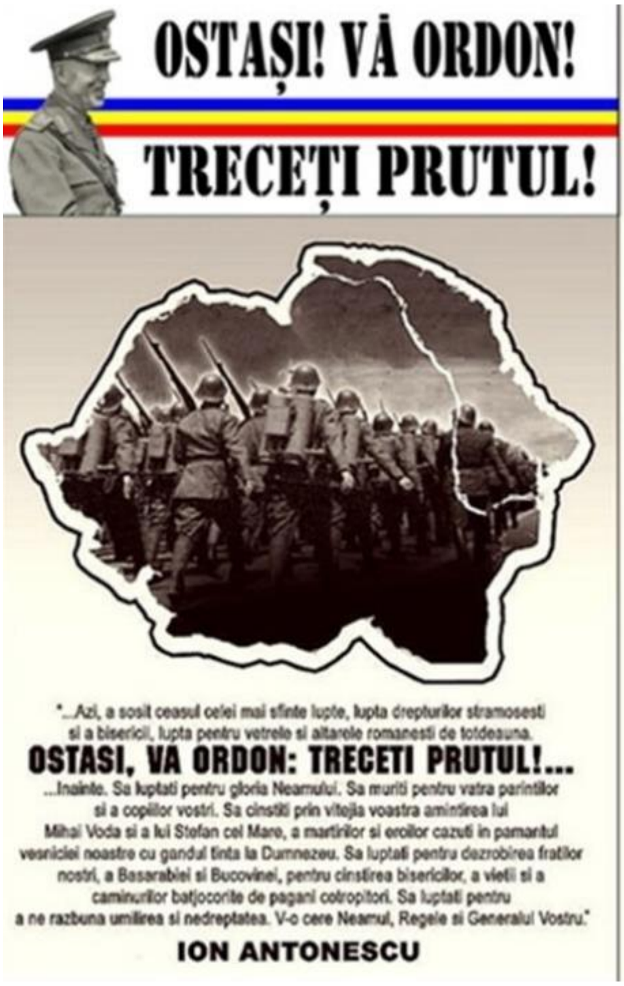

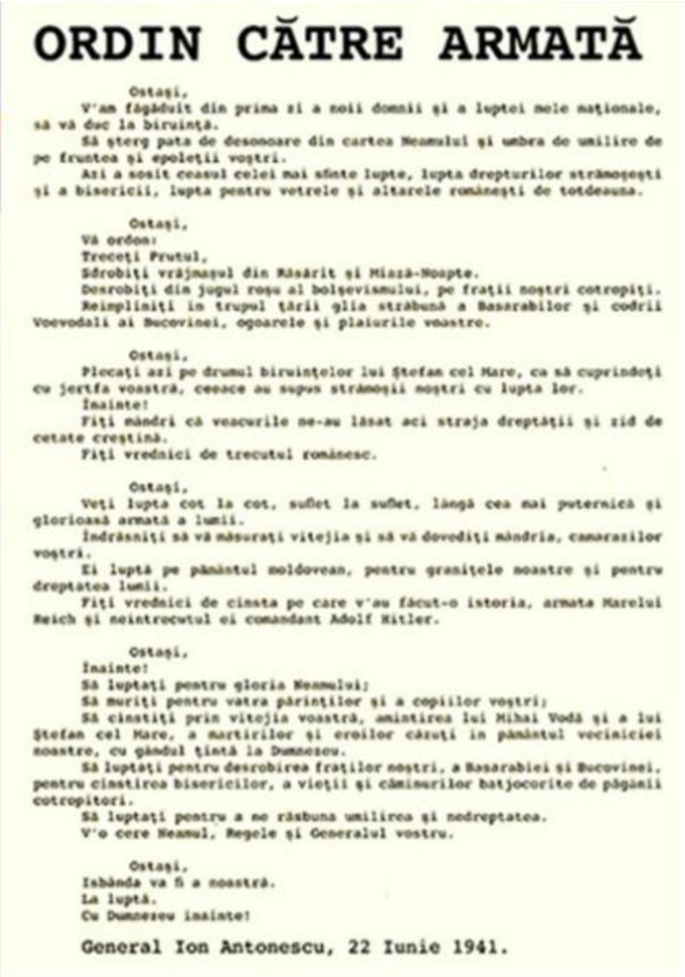

ORDIN CĂTRE ARMATĂ

Ostași,
V'am făgăduit din prima zi a noii domnii și a luptei mele naționale, să vă duc la biruință.
Să șterg pata de desonoare din cartea Neamului și umbra de umilire de pe fruntea și epoleții voștri.
Azi a sosit ceasul celei mai sfinte lupte, lupta drepturilor strămoșești și a bisericii, lupta pentru vetrele și altarele românești de totdeauna.

Ostași,
Vă ordon:
Treceți Prutul,
Sdrobiți vrăjmașul din Răsărit și Miază-Noapte.
Desrobiți din jugul roșu al bolșevismului, pe frații noștri cotropiți.
Reimpliniți in trupul țării glia străbună a Basarabilor și codrii Voevodali ai Bucovinei, ogoarele și plaiurile voastre.

Ostași,
Plecați azi pe drumul biruințelor lui Ștefan cel Mare, ca să cuprindeți cu jertfa voastră, ceeace au supus strămoșii noștri cu lupta lor.
Inainte!
Fiți mândri că veacurile ne-au lăsat aci straja dreptății și zid de cetate creștină.
Fiți vrednici de trecutul românesc.

Ostași,
Veți lupta cot la cot, suflet la suflet, lângă cea mai puternică și glorioasă armată a lumii.
Indrăsniți să vă măsurați vitejia și să vă dovediți mândria, camarazilor voștri.
Ei luptă pe pământul moldovean, pentru granițele noastre și pentru dreptatea lumii.
Fiți vrednici de cinsta pe care v'au făcut-o istoria, armata Marelui Reich și neintrecutul ei comandant Adolf Hitler.

Ostași,
Inainte!
Să luptați pentru gloria Neamului;
Să muriți pentru vatra părinților și a copiilor voștri;
Să cinstiți prin vitejia voastră, amintirea lui Mihai Vodă și a lui Ștefan cel Mare, a martirilor și eroilor căzuți in pământul veciniciei noastre, cu gândul țintă la Dumnezeu.
Să luptați pentru desrobirea fraților noștri, a Basarabiei și Bucovinei, pentru cinstirea bisericilor, a vieții și căminurilor batjocorite de păgânii cotropitori.
Să luptați pentru a ne răzbuna umilirea și nedreptatea.
V'o cere Neamul, Regele și Generalul vostru.

Ostași,
Isbânda va fi a noastră.
La luptă.
Cu Dumnezeu inainte!

General Ion Antonescu, 22 Iunie 1941.

Mareșalul Ion Antonescu a dat armatei române celebrul său ordin: *„Soldați, vă ordon: Înainte, peste Prut! Învingeți inamicul de la răsărit și de la miazănoapte. Eliberați-i pe frații noștri capturați de robia bolșevică roșie. Întoarceți în țară gloria strămoșilor pământului Basarabiei și a pădurilor domnești ale Bucovinei, pământurile și locurile voastre natale (...). Luptați pentru eliberarea fraților voștri de pe pământurile Basarabiei și Bucovinei, pentru onoarea bisericilor, pentru viețile și casele profanate de invadatorii inamici. Luptați pentru răzbunarea umilinței și nedreptății. Neamul, Regele și*

generalul vostru vă cer. SOLDAȚI, victoria este a noastră. Înainte. Dumnezeu să ne ajute!”

Acțiunile militare ale armatei române au început fără a semna vreun acord militar cu Germania.

Pe lângă ocuparea Moldovei Sovietice, România, în august 1941, cu permisiunea lui Hitler, în schimbul participării continue a armatei române la operațiunile militare împotriva URSS dincolo de Nistru, a creat așa-numita provincie românească Transnistria (Transnistria).

RSS MOLDOVENEASCĂ ȘI O PARTE A UCRAINEI, AU FOST ÎMPĂRȚITE ÎN TREI GUVERNATURI: BUCOVINA BASARABIA TRANSNISTRIA

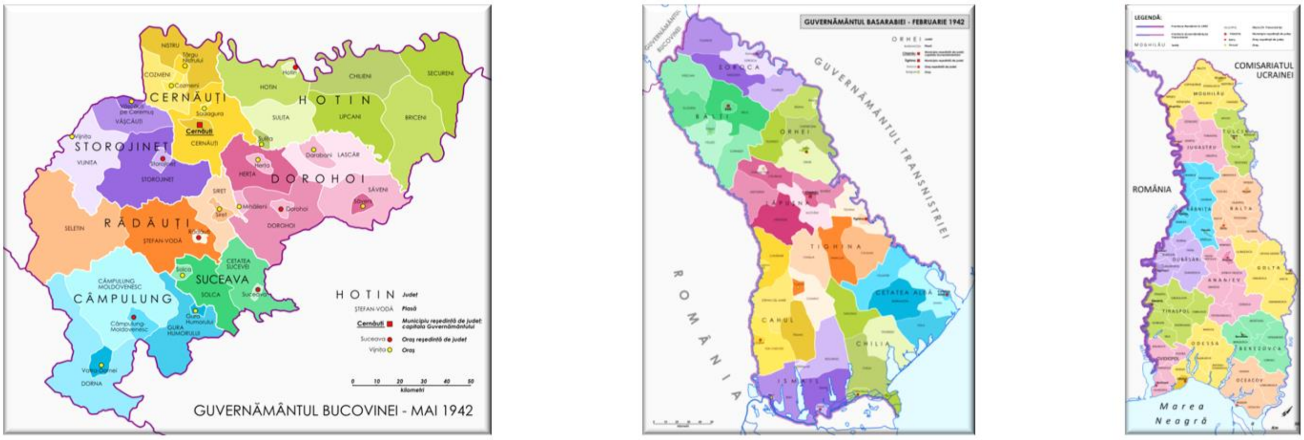

La 17 octombrie 1941, a fost instituită administrația românească (august 1941 - martie 1944) - așa-numita Administrație Transnistreană, condusă de guvernatorul G. Alexianu. „Administrația” nu numai că a jefuit teritoriile ucrainene, dar a încercat și să le priveze de identitatea lor ucraineană, în primul rând prin deportarea în masă a evreilor și țiganilor români în această regiune, așezându-i pe aceștia din urmă printre ucraineni, inclusiv în casele lor. În acest fel, a fost îndeplinită o sarcină clară: eliminarea cu orice preț a grupului etnic slav din cadrul provinciei nou formate.

Pentru teritoriile ocupate de români din Bucovina de Nord și Basarabia de Sud, a fost elaborat un plan de epurare etnică a acestor teritorii de la populația ucraineană în perioada 1942-1943, care prevedea strămutarea totală a aproape un milion de ucraineni la est de Nistru. În conformitate cu acest plan, etnicii ucraineni urmau să fie evacuați de la granițele României, care se extinsese datorită cuceririi teritoriilor ucrainene, nu doar de pe teritoriile Basarabiei și Bucovinei anexate în 1918, ci și din Delta Dunării, unde, după cum se știe,

descendenţii cazacilor ucraineni locuiau încă din secolul al XVIII-lea. La o şedinţă a Consiliului de Miniştri al României din 5 septembrie 1941, Antonescu a declarat: *„... ucrainenii, grecii, găgăuzii, evreii – toţi treptat, unul după altul, trebuie evacuaţi... L-am însărcinat pe domnul general Voiculescu să întocmească statistici, care sunt în curs de elaborare, astfel încât să ştiu exact câte hectare de pământ aparţin rutenilor (citeşte – ucraineni – V.V.) în nordul Basarabiei, în sudul Basarabiei şi în Bucovina... Astfel, politica noastră în această privinţă se reduce la crearea unui spaţiu românesc continuu atât în Basarabia, cât şi în Moldova.”*

Inspirat de această idee, directorul Institutului Central de Statistică S. Manuile. La 15 octombrie 1941, i-a prezentat lui I. Antonescu un memoriu, conform căruia 991.265 de etnici ucraineni şi lipoveni ruşi (*descendenţi ai unor persoane din Rusia care în secolul al XVII-lea nu au acceptat reforma bisericească a lui Nikon şi, din cauza persecuţiilor, au părăsit graniţele Moscovei, stabilindu-se, în special, pe teritoriul României moderne, unde în 1941 numărau câteva zeci de mii de oameni. - V.V.*) din teritoriile menţionate mai sus urmau să fie expulzaţi cu forţa dincolo de Nistru, iar teritoriile eliberate în urma unei operaţiuni sincron similare erau planificate a fi populate de 800.000 de români), care atunci trăiau în principal în graniţele Ucrainei. Conform unor documente recent descoperite, păstrate în fondurile Consiliului Naţional Român pentru Studierea Arhivelor Statului, la 11 decembrie 1941, un raport special închis, de 40 de pagini, intitulat „*Problema ucraineană*”, a fost prezentat conducerii şi personalului Ministerului Afacerilor Interne al României. În acest material informativ şi analitic, în special, se remarca faptul că, conform datelor oficiale, pe teritoriul României locuiau la acea vreme „*62.500 de ucraineni*”, conform statisticilor ucrainene - 1 milion 200.000, şi, de asemenea, că *„17.264 km pătraţi de teritoriu ucrainean se află în interiorul ţării*”. Aceasta nu este altceva decât recunoaşterea oficială de către Bucureşti a faptului că România ocupă teritorii ucrainene cu o populaţie ucraineană numeroasă. În 1943 lucrările la planul de strămutare forţată a ucrainenilor au fost finalizate. Dar înfrângerea de la Kursk şi retragerea ulterioară a trupelor germane şi române au perturbat implementarea acestui plan.

Imediat după capturarea Chişinăului, pe 16 iulie 1941, şi în primele zile, o unitate a Einsatzgruppe D (*Einsatzgruppen – escadrile ale morţii naziste, subordonate Serviciului de Securitate SD, Germania nazistă*) şi jandarmi români au ucis 10.000 de evrei pe străzile oraşului şi în casele lor. Pe 25 iulie, la Chişinău a fost creat un ghetou, care se afla sub control comun al Germaniei şi

României. Inițial, au fost plasați acolo aproximativ 10 mii de evrei, iar apoi numărul lor a crescut la 11.525. În octombrie, a început deportarea evreilor din Chișinău, majoritatea fiind uciși dincolo de Nistru.

Regimul de ocupație instaurat pe pământ moldovenesc și ucrainean a fost foarte crud. Antonescu a cerut ca autoritățile locale să se comporte ca și cum *„puterea românească ar fi fost stabilită pe acest teritoriu timp de două milioane de ani”* și a declarat că este timpul să se treacă la o politică de expansiune, care să includă exploatarea tuturor tipurilor de resurse din teritoriile ocupate.

Postwar drawing of Vapniarka as it appeared in 1942/1943, by former inmate Nathan Simon. Courtesy Art

Figure 6.6 *Vapniarka gate.* Moshe Leibel and Ilie. 1943. Courtesy: David Kessler.

„Toată responsabilitatea pentru crima comisă (vorbim despre exterminarea a zeci de mii de oameni în lagărul de la Bogdanovka, dar, de fapt, aceste cuvinte sunt adevărate pentru toate victimele naziștilor români) revine exclusiv românilor. Orice căpitan sau chiar colonel, chiar dacă ar fi fost de trei ori legionar, nu ar fi putut comite astfel de atrocități fără știrea și

consimțământul guvernatorului Transnistriei, G. Alexianu, și al șefului țării, mareșalul Ion Antonescu." Academicianul P. Udler

Moldovenii au fost, de asemenea, supuşi unor represiuni crude în timpul ocupației, în ciuda faptului că erau considerați oficial „*români*". România a devenit singurul stat satelit al celui de-al Treilea Reich care a început să rezolve „*chestiunea evreiască*" după aceleași tipare. Autoritățile României fasciste au susținut și ele ideea necesității rezolvării „*problemei slave*", în care, din nou, au fost de acord cu naziștii. „*Misiunea mea, dacă voi reuși, este să-i distrug pe slavi*", i-a explicat Hitler ministrului român Antonescu. „*În Europa viitoare trebuie să existe două rase: germană și latină. Aceste două rase trebuie să conlucreze în Rusia pentru a reduce numărul slavilor. Rusia nu poate fi abordată cu formulări juridice sau politice, deoarece chestiunea rusă este mult mai periculoasă decât pare, iar noi trebuie să folosim mijloace coloniale și biologice pentru a-i distruge pe slavi.*"

Iată una dintre numeroasele mărturii despre atitudinea autorităților române față de locuitorii RSS Moldovenești.
Mărturia unei țărănci:
PROTOCOL DE INTEROGATORIU
1947, noiembrie, ziua a 2-a, satul Suruceni.
Eu, șeful RO MVD Chișinău, maiorul <...> în această zi, prin intermediul traducătorului Santopolos Samson Vasilievici, am interogat-o în calitate de cetățean martor -
BOTNAR Fedora Dmitrievka, născută în 1695, originară și locuitoare a satului Surecheni, raionul Chișinău, RSS Moldovenești, moldoveană de naționalitate, cetățeană a URSS, nemembră de partid, învățământ clasa a III-a, provenită dintr-un mediu țărănesc, țărancă. Despre responsabilitatea pentru depunerea de mărturii mincinoase, conform art. 89
Codul Civil al RSS Ucrainene a fost avertizat /semnătură/
Traducătorul Santogolos Samson Vasilievici cu privire la responsabilitatea pentru traducerea incorectă conform art. Articolul 89 din Codul Penal al RSS Ucrainene avertiza
/semnătură/
ÎNTREBARE: Unde ați locuit în timpul ocupației germano-române a Moldovei?
RĂSPUNS: În timpul ocupației germano-române, am locuit în locul meu natal, în satul Suruceni, raionul Chișinău.
ÎNTREBARE: Ce știți despre execuțiile locuitorilor satului Suruceni de către ocupanții germano-români?

RĂSPUNS: Știu de la unii dintre consătenii mei, ale căror nume nu mi le mai amintesc acum din cauza timpului îndelungat, că la începutul lunii august 1944, ocupanții germano-români din satul Suruceni au împușcat cetățeni nevinovați fără proces: SURUCHAN Grigori Grigorievici, VASILEVSKY Zahar Aleksandrovici, LOZOVAN Vasili Stepanovici și nepotul meu SURUCHAN Grigori Vasilievici.
Cei executați nu au avut voie să fie înmormântați mult timp. Ulterior, trupurile morților au fost înmormântate de locuitorii locali în cimitirul satului. După ce ocupanții au părăsit satul nostru, câțiva locuitori ai satului Suruceni, ale căror nume de familie nu-mi amintesc, mi-au povestit că în mai 1944, zece soldați germani și români au violat-o și apoi au împușcat-o pe consăteana mea, IONAȘ Efrosinia Vladimirovna. Soțul defunctei s-a îmbolnăvit curând și a murit. Cei patru copii ai lor au rămas fără părinți. Averea acestei familii a fost jefuită de ocupanți. Soldații care au violat-o și împușcat-o pe IONAȘ Efrosinia Vladimirovna erau militari ai aceleiași unități staționate în satul Suruceni, care era comandată de un ofițer german cu grad de căpitan. Respectivul ofițer, al cărui nume de familie nu-i cunosc, a locuit în apartamentul meu timp de o lună, din mai până în iunie 1944.
ÎNTREBARE: Povestiți-ne despre jafurile comise de ocupanți în satul Suruceni?
RĂSPUNS: Ocupanții germano-români: soldați, ofițeri, jandarmi, polițiști și complicii lor, au efectuat jafuri în masă ale populației civile pe toată perioada șederii lor în sat. Sub amenințarea execuției, au luat de la țărani: pâine, vite, obiecte de uz casnic, încălțăminte, haine. Jafurile erau de obicei însoțite de bătăi. Astfel, în iunie 1944, noaptea, cinci soldați români și germani înarmați cu puști au venit la apartamentul meu și, sub amenințarea focului de armă, mi-au luat aproximativ o tonă de porumb în cap, doi saci de făină de secară, un porc de aproximativ 3 ani, șase perechi de lenjerie intimă și o serie de articole de încălțăminte și îmbrăcăminte. Soțul meu a încercat să împiedice jaful, dar soldații l-au bătut, l-au amenințat că îl vor aresta și împușca: drept urmare, soțul meu, evitând urmărirea, s-a ascuns în pădure mai bine de o lună. În aceeași noapte, soldații menționați anterior l-au jefuit pe vecinul meu și vecinul meu SURUCHAN Aleksandr Ivanovici, luându-le patru sute cincizeci de litri de vin. Au încărcat bunurile furate în căruțe și le-au trimis la garnizoana lor. Ocupanții, care locuiau în sat, au fost sprijiniți complet de locuitorii locali, care, temându-se de moarte, le-au dat ocupanților ultimele lor provizii de alimente, încălțăminte, haine. Înainte de retragere, trupele germano-române și organele punitive ale ocupanților au confiscat aproape complet vitele de tracțiune, pâinea, transportul. În august 1944, soldații și polițiștii români mi-au luat un cal și o căruță, mai mulți cai, vaci și căruțe au fost luate de la alți locuitori ai satului

Suruceni la acea vreme. Turme de vite au fost alungate din sat de-a lungul șoselei în direcția orașului Kotovsk.
ÎNTREBARE: Cunoașteți fapte despre exploatarea câmpurilor și drumurilor de către germani și români înainte de retragerea lor din sat?
RĂSPUNS: Da, cunosc aceste fapte din spusele concetățenilor mei. Din cauza perioadei lungi de timp, nu-mi amintesc numele acestor oameni. Din poveștile acestor țărani, știu că în august 1944, multe drumuri de țară din jurul satului au fost minate de ocupanți. Minarea drumurilor se făcea în principal noaptea. În urma mineritului, unii locuitori ai satului Suruceni au murit în mine. De fapt, cetățenii PURICHI Maksim Aleksandrovici, SURUCHAN Kirill Ivanovici, BUNTAR Isai Ivanovici, IONASH Denis Fedorovici, IONASH Toma Vasilievici au fost aruncați în aer de mine lângă sat, pe un câmp, nu știu exact unde. Am văzut personal trupurile morților când au fost aduși în sat. Nu au murit în același timp și în același loc.
ÎNTREBARE: Ați văzut cetățeni sovietici alungați de ocupanți înainte de retragerea lor?
RĂSPUNS: Da, am văzut personal aceste coloane de sovietici. În august 1944, coloane de oameni, inclusiv copii și bătrâni, însoțite de soldați români și germani, au mers pe drumuri de țară în direcția autostrăzii Goncheshti/Kotovsko/ timp de câteva zile la rând. Nu știu exact unde au fost alungați.

Protocolul din cuvintele mele este scris corect, mi-a fost citit în traducere din rusă în moldovenească, pe care îl semnez.

Arhivele Centrale ale FSB din Rusia. D. N-19097. T. 3. L. 1-2.
Copie, dactilografiat.

Administrația românească de ocupație a dus, de asemenea, o politică de românizare și suprimare a limbii ruse în capitală. Astfel, unul dintre decretele autorităților române prevedea confiscarea și distrugerea tuturor cărților în limba rusă din bibliotecile și colecțiile private din oraș. Iar pentru vorbirea limbii ruse în locuri publice au fost introduse amenzi mari și închisoare pe o perioadă de trei ani.

În anii de ocupație, fasciștii au ucis aproximativ 20.000 de cetățeni sovietici la Chișinău, au adus în sclavie aproximativ 10.000, au distrus aproape toate întreprinderile industriale, 9.388 de clădiri rezidențiale. Populația capitalei

moldovenești a scăzut de peste patru ori, iar pagubele materiale provocate orașului s-au ridicat la 1,5 miliarde de ruble în prețurile de dinainte de război.

Sprijinul popular pentru participarea României la război a fost zdruncinat, iar fronturile germano-române s-au prăbușit sub atacul Armatei Roșii. În legătură cu această situație și pentru a păstra statul, Regele Mihai al României și anturajul său au decis în 1944 să părăsească războiul și să treacă de partea coaliției anti-Hitler. Mihai i-a cerut lui Ion Antonescu să semneze un tratat de pace, dar acesta a refuzat. După ce a refuzat să semneze tratatul de pace, pe 23 august 1944, din ordinul Regelui Mihai I, I. Antonescu a fost arestat.

În noaptea de 23 spre 24 august, regele țării, Mihai I, a vorbit la radio și a anunțat aderarea României la coaliția anti-Hitler. Generalilor lui Hitler li s-a cerut să retragă unitățile germane din România, care se aflau în regiunile din interiorul țării.
Iar chiar a doua zi, România a început negocierile pentru încheierea unui armistițiu.

12 SEPTEMBRIE 1944

ACORD ÎNTRE GUVERNELE UNIUNII SOVIETICE, REGATULUI UNIT ȘI STATELOR UNITE ALE AMERICII, PE DE O PARTE, ȘI GUVERNUL

ROMÂNIEI, PE DE CEALALTĂ PARTE, PRIVIND UN ARMISTIȚIU

Guvernul și Înaltul Comandament al României, recunoscând faptul înfrângerii României în războiul împotriva Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, Regatului Unit, Statelor Unite ale Americii și a celorlalte Națiuni Unite, acceptă termenii armistițiului prezentați de Guvernele celor trei Puteri Aliate menționate anterior, acționând în interesul tuturor Națiunilor Unite.
La 31 august 1944, trupele sovietice au eliberat Bucureștiul de trupele germane.

Perioada din istoria României cuprinsă între 23 august 1944 și 30 decembrie 1947 a fost supranumită de contemporani drept „*monarhia socialistă*", iar Mihai I - „*regele Komsomolului*".

La scurt timp dupa rasturnarea lui Antonescu, un tanar activist comunist pe nume Nicolae Ceausescu a fost eliberat dintr-un lagar de detinuti politici din localitatea Targu Jiu. În puțin peste 20 de ani, va deveni liderul României comuniste și își va instaura propria dictatură, timp în care, printre altele, va începe reabilitarea parțială a erei Antonescu– și se va reduce la tăcere amploarea crimelor României din cel de-al Doilea Război Mondial.
Ceausescu se va mai numi si „*conductor*", iar in 1989 el, ca si predecesorul sau, va fi impuscat, devenind al doilea memento in Romania in putin peste 40 de ani ca uneori dictatorii sunt judecati nu numai de istorie.
Mitul maresalului fascist nu a putut fi spulberat in secolele XX si XXI, iar aproape jumatate din populatie nu il considera vinovat de Holocaustul la care a luat parte, dar toata lumea a uitat cumva de crimele trupelor romane din RSS comise la ordinul lui Antonescu.
În România, între 1938 și 1940, a existat un regim care a luat măsuri discriminatorii împotriva evreilor, foarte asemănătoare cu cele luate de Germania nazistă, iar regimul condus de Ion Antonescu și crimele de pe teritoriul URSS împotriva cetățenilor Moldovei și Ucrainei au reprezentat toate trăsăturile regimului fascist.

Regimul Antonescu era fascist din moment ce funcțiile Partidului Nazist, într-o formă diferită de Italia și Germania, erau îndeplinite fără îndoială de unele cercuri militare și birocratice. Directivele conductorul (*Fuhrer*) român au fost respectate cu strictețe. Conținutul nazist al unei anumite încarnări a fost principalul lucru, nu forma. Este de o importanță fundamentală ca în România să se instaureze un regim totalitar etnocratic fără compromisuri, să se controleze strict viața publică, să se introducă o cenzură strictă în țară și să se elimine toate

libertățile democratice. Cel mai mic dezacord cu politicile autorităților a fost imediat suprimat prin cele mai sălbatice metode, inclusiv pedeapsa cu moartea.

Antonescu și criminalii de război români au fost judecați mai degrabă în România decât în Germania, iar mişcarea legionară nu avea de ce să fie menționată la procesele de la Nürnberg.

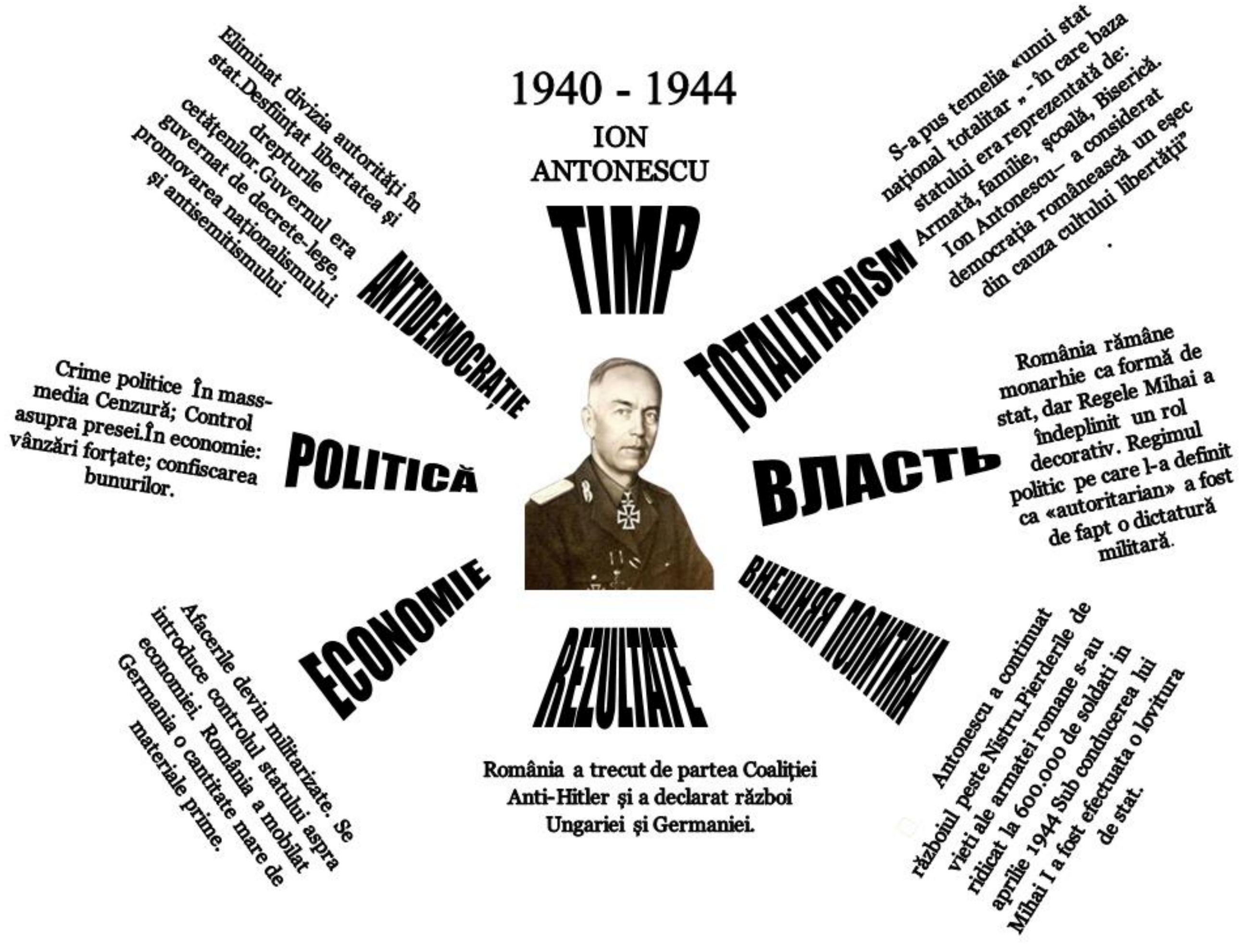

În rechizitoriul procesului de la Bucureşti se precizează: *„Antonescu şi clica sa se fac vinovați de tot sângele vărsat, furat și distrus bunuri ale poporului român. Poporul român suferă astăzi de consecințele aventurii criminale a unei cliche de tâlhari militari condusă de Antonescu. Guvernul Antonescu este autorul tuturor crimelor, atrocităților și jafurilor comise*".

La 1 iunie 1946, prin hotărâre a instanței române I. Antonescu, M. Antonescu și G. Alexian au fost împușcați *„pentru crime împotriva păcii și agresiunii împotriva popoarelor URSS*".

Afirmațiile că România a continuat să lupte *„pentru a supraviețui ca stat*" sunt absurde, științific vorbind, și demagogice, politic vorbind. De fapt, un pericol

uriaş pentru existenţa statalităţii româneşti a reprezentat Germania lui Hitler şi politica antinaţională dusă de clica Antonescu.

După ce a intrat în războiul împotriva Germaniei naziste în 1944, de partea Aliaților, România şi-a mărit teritoriul prin anexarea Transilvaniei şi Dobrogei.

Armata Roșie a eliberat țările din Europa de Est; odată ajunsă în aceste țări, a jucat un rol major în instaurarea regimurilor comuniste. Fără îndoială că fără aceste trupe comuniștii locali ar fi rămas forțe politice.

După ce România a trecut de partea coaliției anti-Hitler, vechiul cabinet de miniștri a fost dizolvat și la 16 octombrie 1944 s-a format cabinetul lui Nicolae Rădescu, care a demisionat la 6 martie 1945. Noul cabinet era condus de Petru Groza, care simpatiza cu comuniștii.

În a doua jumătate a anului 1947, în România a avut loc o schimbare fără sânge a sistemului de stat: conducerea comunistă a țării a anunțat transformarea regatului în republică.

La 30 decembrie 1947, sub presiunea lui Petru Groza și Gheorghe Gheorghiu-Dej (secretar general al Comitetului Central al PCR în 1945), regele Mihai a abdicat de la tron, iar parlamentul a proclamat în aceeași zi crearea Republicii Populare Române

La 3 ianuarie 1948, regele și familia sa au fost deposedați de cetățenia română și au emigrat în Marea Britanie.

3, COMUNISMUL NAȚIONAL ÎN ROMÂNIA

„Uciderea concetățenilor, trădarea, trădarea, cruzimea și răutatea nu pot fi numite vitejie: toate acestea pot dobândi putere, dar nu glory”.

Niccolo Machiavelli

Moscova l-a adus în prim plan pe Gheorghiu-Dej, care a fost ales prim-secretar în octombrie 1945. Pentru a nu pierde sprijinul Moscovei și a lupta cu facțiunile din partid, G. Gheorghiu-Dej a adoptat o linie stalinistă bună.

Impunerea stalinismului politic, economic și cultural nu putea fi impusă decât cu forța, iar legăturile intelectualilor cu Occidentul trebuiau rupte complet. În acest scop, în 1948, Academia Română de Științe a fost dizolvată în iunie 1948 și înlocuită cu una nouă formată în principal din academicieni ascultători numiți de partid, dintre care mulți aveau merite științifice dubioase. În vara anului 1948, toate vechile institute de cercetare au fost dizolvate și înlocuite cu altele noi, sub patronajul Academiei RRR. Învățământul secundar și superior a fost reorganizat după modelul sovietic. Un număr foarte mare de oameni de știință, artiști și personalități culturale au ajuns în închisoare, unii au executat pedeapsa acolo. Numele respectate care au făcut cunoscută știința românească au fost complet marginalizate, petrecându-și zilele în izolare și sărăcie mi în partidul lui G. Gheorghiu-Dej a adoptat o linie stalinistă bună.

La fel ca stalinismul politic și economic, stalinismul cultural a trebuit impus prin forță: legăturile intelectualității cu Occidentul au fost complet rupte, iar în august 1948 a fost adoptată o nouă lege a învățământului, care excludea din sistem tot personalul necolaboraționist, reorganizând atât învățământul secundar, cât și cel superior după model sovietic. Mai mult, „epurarea" intelectualității nu s-a limitat la aspectele administrative. Un număr imens de oameni de știință, artiști și personalități culturale au ajuns în închisoare, unii dintre ei ispășind pedepse (G. Brătianu, I. Lupash, A. Golopentia, M. Vulcănescu), alții fiind eliberați mulți ani mai târziu (I. Petrovic, Cpt. H. Giurescu, N. Crainic); numele venerabile care au făcut știința românească celebră au fost complet marginalizate, petrecându-și zilele în izolare și sărăcie (H. Radulescu-Motru, S. Mehedinzi, D. Gushti, L. Blaga). O altă categorie de „foști intelectuali" este reprezentată de cei care s-au „recuperat", adică imediat (M. Sadovyanu), adică după o perioadă de purificare și reconversie (T. Arghezi, G. Calinețu, T. Vianu, numeroși reprezentanți ai intelectualității tehnice).

Printre scriitorii și savanții interziși total sau parțial de publicația menționată mai sus, îi găsim pe Alexandri, Grigore Alexandrescu, C. Negruzzi, P. Ispirescu, P. Istrati, L. Rebreanu, G. Koshbuk, V. Madjera, V. Slavescu, Radulescu-Motra, HH Stahl, G. Lonescu-Cisesti, V. Vilcovici. Lista neagră din 1948 includea numeroși pașoptiști, în special Kogalniceanu, precum și *Cronica vechiului vlahs*» româno-moldav Cantemir (1723), probabil prea românească pentru noul concept slav.

În primii ani, în Republica Populară Română au avut loc procese de colectivizare și industrializare sub conducerea lui Gheorghiu-Dej. De la mijlocul anilor 1950, guvernul român a început să urmeze o politică de reducere a dependenței de URSS. Ca urmare, trupele sovietice au fost retrase de pe teritoriul României, iar relațiile sovieto-române au fost și ele lichidate.
În 1951, Gheorghiu-Dej afirma: *Farul de lumină care ar trebui să-i ghideze pe oamenii noștri de știință – este o țară cu cea mai avansată cultură, cea Uniunea Sovietică*».

După 1953, liderul partidului și al țării, G. Gheorghiu-Dej, se pare că nu a văzut principalul pericol pentru puterea sa personală în cadrul partidului. A venit de la Moscova. „*Prima reacție evidentă la încercările Moscovei a fost masacrul lui Lucrețiu Patrascanu (1954), pe care rușii l-au putut prezice ca lider al Partidului Comunist destalinizat*". În 1954, Patrascan a fost judecat și executat.

În decembrie 1956, România a început din nou să vorbească despre modul românesc de a construi socialismul și a cerut Moscovei mai multă asistență economică.

Петру Гроза и Георге Георгиу-Деж

Георге Георгиу-Деж

Н.С. Хрущев, Георге Георгиу-Деж и Николае Чаушеску

După moartea lui Stalin și vizitele lui N.S. Hrușciov în România în 1962 și 1963.
În timpul unei vizite neoficiale a N.S. Hrușciov în România în 1962.
G. Gheorghiu-Dej i-a spus liderului sovietic că România nu mai are nevoie de prezența reprezentanților serviciilor de informații sovietice în țară și a propus eliminarea rețelei de informații sovietice din țară, creată în România încă în anii 1940 – 1950. O astfel de cerere a indicat dorința conducerii române de independență față de Moscova și de a reduce presiunea din partea Kremlinului.

Rezistența la conducerea Kremlinului a luat forma unei campanii oficiale de derusificare. Institutul de Partid București „Maxim Gorki” a fost închis, limba rusă a început să fie studiată în școlile românești doar ca opțiune, iar edițiile românești ale ziarelor sovietice nu au mai fost publicate. Politicile conducerii partidului românesc au ținut pasul cu regândirea național-comunistă pe scară largă a istoriei românești.

Din punctul de vedere al Ministerului de Externe al RDG în 1964, Partidul Muncitoresc Român nu a reușit să conecteze internaționalismul cu patriotismul. În schimb, ostilitatea față de alte țări socialiste este în creștere în România: „*alte țări socialiste sunt responsabile pentru dificultățile existente, iar succesele obținute sunt, dimpotrivă, exclusiv merit*” românesc. Ambasadorul RDG în România Anton Roux a descris relația dintre poporul român și partid după cum urmează. „*Conducerea partidului are o comunicare insuficientă cu membrii partidului și cu masele largi de muncitori. Funcționarii de frunte au multe privilegii, iar stilul lor de viață are asemănări cu cultul personalității*”.

La ședința plenară a partidului din 15 până în 22 aprilie 1964, Partidul Muncitoresc Român (Partidul Comunist Român după unirea cu social-

democrații în Partidul Muncitoresc Român, în 1965 Partidul Muncitoresc Român a fost redenumit Partidul Comunist Român) a elaborat o declarație privind poziția partidului în problemele mișcării comuniste și internaționale muncitorești, care a fost interiorizată de conducerea comunistă a României și care a stabilit următoarele principii: respectarea suveranității independenței naționale, neamestecul în treburile interne, beneficiul și respectul reciproc, precum și recunoașterea specificului național și istoric și dreptul oricărui partid de a-și urma propriul drum către comunism.

Grupul Deja a condus cu prudență și pricepere procesul de reabilitare a ideilor vechi despre patrie și naționalism, curățându-le de sovietism și internaționalism, returnând națiunii multe valori care au fost ostracizate după 1948: principalul instrument folosit în această campanie de întoarcere spirituală a fost istoria. Prin urmare, anii 1960-1965 au fost, din acest punct de vedere, o perioadă de antislavism, redescoperirea originii latine și slăbirea rolului rușilor în istoria țării. Deci principele rusofil Cantemir a fost derusificat, iar tratatul său cu Petru cel Mare (1711), care garanta integritatea Moldovei, a fost folosit acum pentru a ne reaminti indirect că anexarea Basarabiei de către ruși nu corespundea justiției istorice. Chiar și Karl Marx, cunoscut pentru sentimentele sale anti-ruse, a fost implicat în această „*evidence*". Așadar în 1964 a fost publicat la București un volum «*Marx despre Români*", o colecție de articole care exprimă opiniile românilor despre ruși prin gura părintelui comunismului.

Istoria a devenit principalul instrument de apel la originile spirituale naționale. Cercetătorii încep să readucă cultura românească la „*Latin origins*", minimizând rolul influențelor slave în dezvoltarea sa, precum și semnificația pozitivă a Rusiei pentru istoria României. De fapt, toate schimbările de curs au avut loc din cauza fricii de a pierde tronul. Grupul Deja a condus cu prudență și pricepere procesul de reabilitare a ideilor vechi despre patrie și naționalism, curățându-le de sovietism și internaționalism, returnând națiunii multe valori care au fost ostracizate după 1948: principalul instrument folosit în această campanie de întoarcere spirituală a fost istoria. Prin urmare, anii 1960-1965 au fost, din acest punct de vedere, o perioadă de antislavism, redescoperirea originii latine și slăbirea rolului rușilor în istoria țării.
Deci principele rusofil Cantemir a fost derusificat, iar tratatul său cu Petru cel Mare (1711), care garanta integritatea Moldovei, a fost folosit acum pentru a ne reaminti indirect că anexarea Basarabiei de către ruși nu corespundea justiției istorice.

Chiar și Karl Marx, cunoscut pentru sentimentele sale anti-ruse, a fost implicat în această «evidence». Așadar în 1964 a fost publicat la București un volum „Marx despre Români", o colecţie de articole care exprimă opiniile românilor despre ruși prin gura părintelui comunismului.

Istoria a devenit principalul instrument de apel la originile spirituale naționale. Cercetătorii încep să readucă cultura românească la „Latin origins", minimizând rolul influențelor slave în dezvoltarea sa, precum și semnificația pozitivă a Rusiei pentru istoria României. De fapt, toate schimbările de curs au avut loc din cauza fricii de a pierde tronul.

Gheorghiu-Dej a murit pe neașteptate de boală în martie 1965, exact când își începea noua călătorie. Problema succesiunii lui Gheorghiu-Dej este decisă de Gheorghiu-Dej încă de la sfârșitul anilor 1950, când dictatorul român l-a numit pe tânărul Nicolae Ceaușescu ca viitor lider al partidului. Născut în 1918 într-o familie de țărani săraci de munte.
La vârsta de 15 ani, a fost închis pentru prima dată, fiind arestat pentru furt, iar ulterior și-a ispășit pedeapsa de mai multe ori în diferite închisori din România. În închisoare, Nicolae s-a întâlnit cu deținuți politici și abia după aceea a devenit adepți ai comuniștilor.
La 30 decembrie 1947, monarhia a fost abolită în România, iar Ceaușescu a devenit ministrul republican al Agriculturii. În timp ce efectua colectivizarea, el a împușcat personal sătenii prea încăpățânați.
Ceaușescu s-a ridicat prin ierarhia de partid sub Dej, pe care îl cunoștea în închisoare; imediat după război, a condus tineretul comunist, a devenit general-locotenent și șef al departamentului politic al armatei (1950), secretar al Comitetului Central (1952), membru al Biroului Politic (1955), responsabil cu problemele de personal (1955) și șef al afacerilor politice ale partidului. Cu toate acestea, când, la vârsta de 47 de ani, a devenit prim-secretar al partidului, puterile sale au fost limitate de existența unei conduceri colective, care a inclus și I. Gr. Maurer, Șeful Guvernului și Chivu Stoica, Președintele Consiliului de Stat. În 1965, Nicolae Ceaușescu era doar primul între egali; figura dominantă a trioului era, fără îndoială, Primul Ministru. Al IX-lea Congres (1965) a interzis acumularea de funcții de partid și guvern în viitor.
După moartea vechiului său prieten, liderul român Gheorghiu-Dej. Anterior în umbra ultimului Ceaușescu, pledând pentru o politică independentă pentru România, el câștiga rapid popularitate și deja în decembrie 1967 a devenit șef de stat.

Ceausescu a continuat politica lui Dej de a se indeparta de URSS, iar pentru a-si asigura pastrarea puterii, a recurs la mijloace de flatare a sentimentelor nationaliste populare. În același timp, la venirea la putere, Ceaușescu a extins și întărit direcţia naţionalistă, deşi la sfârşitul anilor 1960 România părea să se îndrepte spre un echilibru între „national" și „civil„evidence". în viața publică. Dar după 1970, regimul de la Bucureşti a început să-şi dezvăluie adevărata faţă – fața naționalismului comunist.

Ceaușescu, dat fiind că naționalismul și-a avut rădăcinile în perioada interbelică, a centrat o dezbatere puternică în jurul chestiunii naționale, înțeleasă ca unitate între popor și partid.
În contextul crizei economice de la mijlocul anilor 1970, confruntat cu o scădere a nivelului de trai, regimul Ceaușescu a încercat să abată atenția de la aceste probleme lansând propagandă în care naționalismul a jucat un rol puternic; Naționalismul a devenit în acest context un instrument de mobilizare a maselor, fiind o reacție anticriză și dobândind noi dimensiuni.
Comunismul național, după «antinaționalismul anilor 1950, a dus la restabilirea treptată a problemelor naționale, tradiționale, care probabil ar fi trebuit să atragă românii.
Povestea a cunoscut și o renaștere neașteptată. Subiectele istorice au dobândit semnificația simbolurilor politice menite să ilustreze vechimea și măreția națiunii române. Această tendință se revarsă fără probleme în societatea post-comunistă.

Sub influența unor miniștri ai educației mai luminați (1969 - 1972), educația a cunoscut o perioadă de progres, modernizare și deschidere, o scădere a importanței marxismului și o creștere a ponderii disciplinelor exacte și tehnice. Limba rusă a dispărut aproape complet din școli și universități; a fost înlocuită cu limbi de circulație internațională, engleză, franceză, germană, care până atunci fuseseră predate foarte puțin.

Între tezele din iulie 1971 și cel de-al XI-lea Congres din noiembrie 1974 au apărut tot mai numeroase semne ale apariției unui cult al personalității și

orientării spre un nou regim politic, cel prezidențial. Secretarul general al partidului nu se mai plasează doar printre eroii clasei muncitoare, începe să se vadă la capătul unui lung șir de prinți, regi, guvernatori, de la care încearcă să câștige legitimitate, ignorați până acum.
În martie 1974, Nicolae Ceaușescu a fost numit președinte. Al 11-lea Congres al Partidului din noiembrie 1974 avea să finalizeze victoria regimului prezidențial bazat pe cultul personalității „Leader".

Cultul personalitatii a capatat un loc important in propaganda oficiala a regimului din timpul lui Ceausescu. În același timp, au existat elemente naționaliste importante care au dat cultului personalității trăsături specifice. Ceea ce i-a oferit un gigantic, maiestuos. România – o țară importantă la nivel internațional, condusă de un geniu. Una dintre metaforele care l-au caracterizat pe Ceaușescu – „Dunărea Gândirii". Istoria națională a fost dominată de personalități deosebite: Burebista, Decebal, Traian, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, AI. Cuza, lista se termina probabil, Ceausescu.
În timpul domniei lui Ceaușescu, au existat așa-numitele «mituri oficiale». Astfel, mitul despre originea statului român a fost intens exploatat. Au vorbit despre trei mii de ani de Romania, una dintre cele mai vechi civilizatii din Europa, care a atins apogeul in perioada comunista a unei societati socialiste multilaterale dezvoltate sub conducerea salvatorului sau: Nicolae Ceausescu. Regimul a manipulat istoria în așa fel încât la sfârșitul anilor 1980 s-au realizat situații de puternice origini „Dacianization» ale poporului român, în paralel cu slăbirea românilor văzuți ca „invaders". Crearea de către regim a noilor «truths» a avut consecințe negative pentru istoria națională. Identitatea istorică a românilor a fost politizată și exploatată de conducerea RKR, deși regimul era conștient de importanța limbii și a istoriei în percepția românilor asupra propriului trecut.

Unul dintre primele semne ale orientării spre manipularea istoriei în sens naționalist a fost apariția în librării, în 1966, a unei noi hărți a României, pe care localitățile Basarabia și Bucovina, anexate de URSS în 1940, erau marcate cu nume românești. Apoi, în ianuarie 1967, la radio s-a difuzat imnul „Deșteaptă-te, române!", care nu mai fusese interpretat public de la venirea comuniștilor la putere, din cauza tentelor sale naționaliste. Toate acestea dovedeau că regimul era angajat într-o campanie de legitimare a caracterului său național. Manipularea istoriei în acest sens naționalist a ajuns chiar și în domeniul filatelic, având în vedere că nicio țară comunistă nu a avut o prejudecată atât de puternică față de origini precum România. Vârsta unor orașe era stabilită

arbitrar, de obicei în jurul a 2.000 de ani (Alba Iulia, Arad, Piatra Neamţ etc.), evenimentele fiind marcate de apariţia unor timbre poştale speciale. Pe baza prezenţei filatelice, s-ar putea crede că istoria românilor a început cu campania lui Traian împotriva dacilor; Adevăratul motiv al abundenţei unor astfel de timbre rezidă în dacismul acelei epoci, în cultul celor mai îndepărtaţi strămoși, idei care au devenit linia oficială în propagandă. Preferința pentru aceste simboluri a fost confirmată și de analiza cantitativă: timbrele dedicate antichității constituiau 48% din totalul timbrelor cu teme istorice din acea perioadă, cele dedicate Evului Mediu - 28%, iar în cazul istoriei moderne și contemporane procentul era chiar mai mic.

Începând cu anii 1970, a început o reabilitare parţială a Mareşalului Antonescu. Au apărut diverse lucrări, publicate în acea perioadă, în care autorii au încercat să prezinte anumite trăsături pozitive ale mareșalului. Una dintre ele este cartea Aurica Simion din 1979 „Peliminarii politico-diplomatice preliminare ale politicii de asigurare în Romana în august 1944", în care Antonescu este prezentat ca un restaurator al ordinii, un om cu o poziție fermă în reprimarea rebeliunii legionare și care a restabilit armonia și disciplina socială. Mareșalul este prezentat și ca un apărător al integrității teritoriale, adoptând o poziție patriotică în întâlnirile cu Hitler când acesta a ridicat problema Transilvaniei. Cartea Auricai Simion a fost însă foarte repede retrasă de la vânzare, ceea ce dovedește că apariția cărţii nu a avut, în general, susținere oficială.

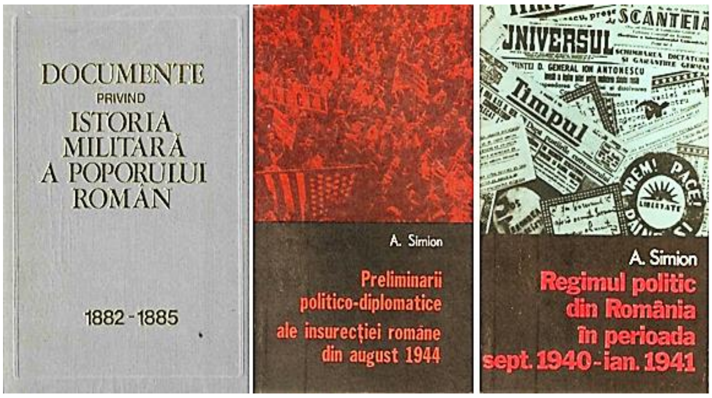

În cartea „Istoria militară a poporului român", Vol. II, 1989, pe lângă calitățile lui Ion Antonescu de om politic și militar, acesta discută și o reabilitare în contextul războiului împotriva URSS, în care mareșalul ar urmări doar obiective naționale: restituirea Basarabiei și a nordului Bucovinei, ocupate de URSS.

Cărțile publicate de edituri militare și bisericești au glorificat tradițiile naționale. Mitingurile poetului-jurnalist Adrian Păunescu au câștigat un număr mare de adepți, combinând muzica și cultul personalității cu un patriotism ardent. Voci deschis antisemite și antimaghiare s-au auzit, începând cu 1980, în poeziile și articolele lui Corneliu Vadim Tudor și în „Cuvântul Transilvaniei", un discurs poetic adresat Transilvaniei care a etichetat opiniile maghiare concurente drept revizioniste și fasciste.

În anii 1970 și 1980, regimul lui Ceaușescu era național-comunist și, în același timp, o modificare liberală a stalinismului în politica sa internă, în timp ce politica sa externă, în măsura în care diplomația sa era flexibilă, era încă orientată spre Occident. Ceaușescu și-a văzut scopul în utilizarea Occidentului ca scut împotriva presiunii politice din partea Moscovei. Conform celor 3.260.125 de membri din decembrie 1982, sau 31% din totalul populației ocupate, acesta este forța conducătoare din societatea românească; de fapt, a devenit un fel de organizație de masă dominată de câteva sute de activiști legați de liderul statului și de familia sa prin legături de identitate personală și familială. Cultul personalității lui Ceaușescu, sentimentele de opoziție au fost dur reprimate, iar serviciul de securitate internă, Securitatea, a jucat un rol semnificativ.

Conform căreia, cu 3.260.125 de membri în decembrie 1982, sau 31% din totalul populației ocupate, constituia forța conducătoare a societății românești; de fapt, a devenit un fel de organizație de masă, dominată de câteva sute de activiști legați de liderul statului și de familia sa prin legături de identitate personală și familială. Cultul personalității lui Ceaușescu, sentimentele de opoziție au fost dur înăbușite, iar serviciul de securitate internă, Securitatea, a jucat un rol semnificativ.

Ceaușescu, având în vedere că naționalismul își avea rădăcinile în perioada interbelică, a concentrat o dezbatere puternică asupra chestiunii naționale, înțeleasă ca unitate între popor și partid.

În contextul crizei economice de la mijlocul anilor 1970, confruntat cu un declin al nivelului de trai, regimul Ceaușescu a încercat să distragă atenția de la aceste probleme prin lansarea unei propagande în care naționalismul a jucat un rol puternic; naționalismul a devenit în acest context un instrument de mobilizare a maselor, o reacție anticriză și a dobândit noi dimensiuni. Național-comunismul, după „antinaționalismul anilor 1950”, a dus la o restaurare treptată a problemelor naționale, tradiționale, care erau susceptibile să atragă românii.

Politica lui Ceaușescu, susținută de vocațiile mitologice pe care le-a generat, a alimentat visul de mărire existent în subconștientul național. La acea vreme, prezentarea unei țări mici ca o țară importantă (aproape nucleul lumii) era un proces amplu, care cuprindea diverse elemente.

În anii 1980, regimul Ceaușescu a recuperat diverși intelectuali care fuseseră incluși în lista persoanelor interzise în epoca Dej, folosind unele dintre conceptele și ideile lor într-un stil naționalist. Acesta a fost cazul, de exemplu, cu teoria lui Blaga și speculațiile lui Eliade asupra mitelor dacice, teme pe care regimul le-a folosit deoarece acordau întâietate românilor. Multe scrieri românești din perioada interbelică au revenit în circulație, deși nu în mod evident fasciste. Acest an a fost o manifestare caracteristică a noilor directive. Obișnuitele sărbători naționale ale independenței și unificării în... 1918 nu mai era suficient. A fost desemnată o nouă sărbătoare națională, „*cea de-a 2030-a aniversare a înființării primului stat unitar centralizat pe teritoriul românesc*". Evenimentul din 1980, la care a participat și Drighan, a demonstrat preocuparea deosebită a regimului pentru miturile despre originile poporului. Emil Cioran scria în 1935, referindu-se la crimele evreilor: „Miturile unei națiuni sunt adevărurile sale vitale. Este posibil să nu coincidă cu adevărul; asta nu are nicio importanță". După cum s-a observat recent într-un alt context, mitul originilor poate fi un „*masaj al egoului*" reconfortant, dar rasismul său implicit îl face susceptibil la scopuri dezbinatoare și iliberale.

(Masajul ego-ului este atunci când răsfeți și prețuiți o parte din personalitatea umană a persoanei de care aveți nevoie. În acest caz, cel mai înalt nivel de abilitate este considerat a fi accentuarea nu a trăsăturii de caracter sau a virtuții pe care o are, ci a ceea ce ar dori să aibă).

A sosit anul 1989. Pe 21 decembrie, aproximativ 100.000 de oameni au fost mânați într-o piață din București pentru a-și exprima sprijinul pentru iubitul lor lider (dirijor) - Nicolae Ceaușescu. Cu câteva zile înainte, liderul a ordonat trupelor să tragă în protestatarii din orașul Timișoara. Ceaușescu și-a început discursul în urale, dar după câteva minute, oamenii din piață au început să scandeze: „Timișoara!". Iar cinci zile mai târziu, Nicolae Ceaușescu și soția sa Elena au apărut în fața unui tribunal reunit în grabă.

Ceaușescu a fost cel mai crud dintre toți liderii țărilor socialiste. Fiind stalinist și dictator sângeros, Ceaușescu a plătit cu viața, dar alții nu au fost mai buni, ci au plătit doar cu pierderea puterii. De ce el, de ce s-a produs brusc un eveniment în urma căruia el, care părea să se bucure de un enorm sprijin popular, a pierdut puterea?

În anii '60 ai secolului XX, prezența petrolului în România, comerțul cu Occidentul, împrumuturile FMI... România a beneficiat de aproximativ 22 de

miliarde de dolari în împrumuturi și credite, dintre care 10 miliarde de dolari proveneau din SUA. Perioada de rambursare a acestora a scăzut între 1990-1996. Datorită împrumuturilor, o puternică industrie de rafinare a petrolului a început să se dezvolte în țară de la începutul anilor '70. Dar rezervele proprii ale României nu au fost suficiente pentru a implementa mega-proiectul conceput de Ceaușescu. Se presupunea că petrolul, care provenea atunci în principal din țările „*lumii a treia*”, inclusiv Iranul și Irakul, va fi procesat în România, iar produsele sale vor fi vândute în străinătate, oferind un profit stabil. Acest lucru ar asigura țării nu numai prosperitate, ci și o poziție independentă în lume. Totuși, aceste planuri au eșuat din cauza problemelor politice din Orientul Mijlociu și a creșterilor prețurilor petrolului: până la sfârșitul anilor 1970, petrolul ieftin din Orientul Mijlociu a devenit indisponibil, prețurile sale mondiale au crescut vertiginos, iar când benzina a putut fi vândută la începutul anilor 1980, prețurile sale au scăzut. În plus, a trebuit plătite împrumuturi. Pentru a le achita, populația întregii țări a fost solicitată să economisească.

Din 1983, România a fost nevoită să refuze noi împrumuturi externe, a redus importurile la minimul necesar și a extins exporturile. De exemplu, a exportat carne în URSS, dar în interiorul țării a fost introdus raționalizarea. Din 1981, au început economii totale la gaze, electricitate, încălzire și benzină. Televiziunea funcționa doar 2-3 ore pe zi, iar apa caldă practic nu era furnizată. Până în 1983, a fost introdus un sistem de raționalizare a produselor alimentare peste tot, cu excepția capitalei.

Datorită unor măsuri draconice, Ceaușescu a reușit să-și achite toate datoriile cu dobândă până la sfârșitul domniei sale! Cu toate acestea, acest lucru nu i-a adus nicio recunoștință din partea concetățenilor săi. Țara s-a aflat într-o izolare internațională, în principal față de principalele puteri mondiale.
Ambițiile lui Ceaușescu au reușit să distrugă economia inițial bună a României pentru o țară socialistă. Și, deși în anii '80 bunăstarea țării a fost puternic afectată de scăderea globală a prețurilor petrolului, aceasta a fost lovită și mai puternic de reforme. Distrugerea satelor a dus la foamete, au fost introduse tichete alimentare. Era o lipsă de benzină și electricitate. Ceaușescu ținea discursuri nesfârșite despre faptul că românii mâncau prea mult.

Din cauza declinului catastrofal al nivelului de trai și a lipsei unor libertăți democratice minime în anii 1980, actele de nesupunere civică și demonstrațiile antiguvernamentale, inclusiv cele pe motive naționale, au fost observate din ce în ce mai mult.

În decembrie 1989, la Timșoara, populația maghiară a ieșit cu sloganuri care apărau drepturile minorității naționale maghiare. Pe 16 decembrie, manifestanții din Piața Maria au blocat traficul. Spre seară, numărul manifestanților crescuse atât de mult încât au blocat circulația tramvaielor în piață. Unii s-au urcat în mașini și au ținut discursuri improvizate în fața mulțimii. Pe 17 decembrie, la ora 17:00, militarii au deschis focul asupra demonstranților. În urma incendiului, 63 de persoane au fost ucise și 326 rănite. În curând, protestele au căpătat un caracter politic general, iar tulburările au cuprins și Bucureștiul. Pe 21 decembrie, aproximativ o sută de mii de oameni au fost conduși într-o piață din București pentru a-și exprima sprijinul față de iubitul lor lider (dirijor) - Nicolae Ceaușescu. Ceaușescu și-a început discursul în urale, dar după câteva minute oamenii din piață au început să scandeze: „Timișoara!”. Probabil că impulsul pentru dezertarea în masă a unităților armatei de partea rebelilor a fost anunțul oficial din 22 decembrie 1989 despre sinuciderea ministrului Apărării, V. Mili, dar oamenii credeau că acesta a fost ucis pentru că a refuzat să tragă în oameni. În aceeași zi, soții Ceaușescu au părăsit în grabă și în secret Bucureștiul.

Pe 23 decembrie, Consiliul Frontului Salvării Naționale (FNS) fusese deja format, făcând o declarație prin care declara că preia puterea în propriile mâini. FNS era condus de unul dintre liderii dizgrațiați ai Partidului Comunist Român, Ion Iliescu. Pe 25 decembrie, când Biserica Ortodoxă Română sărbătorea Crăciunul, cuplul Ceaușescu a fost executat în grabă de plutonul de împușcare

în urma unui verdict al unui tribunal militar care, în esență, nu avea atribute de legitimitate. Cu acest act sinistru, a început o nouă pagină democratică a istoriei românești.

4. ROMÂNIA SECOLULUI XXI:
STAREA ACTUALĂ A POLITICII NAȚIONALE

„Patriotismul este atunci când dragostea pentru națiunea ta este pe primul loc; naționalismul este atunci când ura față de oameni diferiți de tine este pe primul loc.”

Charles de Gaulle

Secolul XX a fost un secol al catastrofelor naționaliste, dar se pare că omenirea nu și-a învățat lecția. Europa de Est a rămas un spațiu al conflictelor etnice acute şi numeroase timp de mai bine de o sută de ani.

Odată cu venirea secolului XXI, practic nimic nu s-a schimbat, iar formatele de rezolvare a conflictelor est-europene continuă să se bazeze în mare măsură pe principiile naționaliste de la începutul secolului XX.

Intrând în secolul XXI, România modernă, după un secol atât de teribil precum s-a dovedit a fi secolul XX pentru această țară, continuă să ducă o politică bazată pe principiile naționaliste ale secolelor trecute. Astfel, conceptul de „România

Mare", popular printre naționaliștii români, implică revendicări asupra teritoriilor pe care România le deținea în momentul celei mai mari expansiuni a sa. Vorbim despre România de după 1918 și până în 1940. Și atunci nu doar Moldova, ci și părți din Ungaria, Serbia, Bucovina și Basarabia au făcut parte dintr-un singur stat. În același timp, în acei ani, România a eliminat orice urmă de autoguvernare locală în teritoriile anexate, numindu-și proprii protejați chiar și în cele mai îndepărtate sate.

Obsedată de idei romantice ale trecutului - ideea de „România Mare", elita politică a României nu se gândește la ce poate duce acest lucru și ce rezultate vor da planurile expansioniste ale României?

Aderarea României la Uniunea Europeană a fost condiționată doar de factori politici, la recomandarea Statelor Unite. În Uniunea Europeană, România are reputația de a fi cea mai coruptă țară. Cu toate acestea, atâta timp cât autoritățile sale au o poziție anti-rusă, totul este în regulă.

România a devenit un interes deosebit pentru Statele Unite. Folosind naționalismul românesc, Statele Unite încearcă să-l folosească drept cal troian atât împotriva Rusiei, cât și împotriva Uniunii Europene, în special a Germaniei și Franței.

Teritoriul României și al Republicii Moldova este necesar pentru ca Statele Unite să creeze baze militare împotriva Rusiei și să controleze gura de vărsare a Dunării, al doilea cel mai lung fluviu din Europa, care nu este doar o contrapondere strategică militară față de Crimeea rusească, ci și poarta de acces către o arteră maritimă ce traversează toată Europa de la nord la sud.

Conducerea Frontului Salvării Naționale (FNS), care a ajuns la putere după revoluția din 1989, și-a folosit influența considerabilă asupra mass-media pentru a manipula simbolurile naționaliste. Renașterea naționalistă care începuse se baza pe opinii tradiționale răspândite și pe intoleranța insuflată de regimul prăbușit.

„... La începutul anilor 1990, au apărut organizații naționaliste care se declarau succesoare ale mișcării legionare. Cercetătorii numesc acest fenomen neolegionarism. Aceștia chiar au luat ca model pentru organizația lor „Legiunea Arhanghelului Mihail" menționată anterior. Cipăianu, 2014

(Neolegionarismul este o ideologie neofascistă în România care a apărut în anii 1990 după înlăturarea comuniştilor de la putere şi reprezintă o încercare de a reînvia idealurile Gărzii de Fier și ale liderului său, Corneliu Codreanu, care existau în anii 1930).

„În 1990, societatea românească arăta ca o secțiune transversală a diferitelor ere geologice." Legionarii, susținătorii lui Carol al II-lea, admiratorii regelui Mihai și apologeții lui Antonescu erau încă în viață. Au existat adepți ai lui Gheorghiu Dej, Ceaușescu și adepți ai lui Iliescu cu amintiri despre „comunismul cu față umană" între 1964 și 1971. Țariștii, liberalii și social-democrații au înviat. Susținătorii autonomiei maghiare au amintit de „a treia Europă" a Habsburgilor. Postmoderniștii descopereau America. Catolicii și greco-catolicii - Roma. Teosofii explicau totul în cheie simbolică. „Naționaliștii vedeau pericol peste tot etc. Fiecare dintre aceste tabere ideologice avea propria istorie a națiunii române, al cărei criteriu cel mai înalt și incontestabil era mărturia martorilor oculari." Maci, 2015
(Un teosof este cineva care îți oferă o doctrină despre Dumnezeu sau despre creațiile lui Dumnezeu care nu este o revelație, ci este inspirată divin în baza sa).

Organizațiile naționaliste din viața politică a României moderne au început să se formeze imediat după căderea regimului Ceaușescu. Originile organizațiilor radicale moderne de dreapta au fost moștenirea naționalistă a perioadei interbelice.

Însă șeful Serviciului Fiscal Federal, Ion Iliescu, a declarat că alegerea de curs a României nu este tradiționalistă, ci dimpotrivă - o alegere occidentală, europeană. *„În 1990, societatea românească arăta ca o secțiune transversală a diferitelor ere geologice." Legionarii, susținătorii lui Carol al II-lea, admiratorii regelui Mihai și apologeții lui Antonescu erau încă în viață. Au existat adepți ai lui Gheorghiu Dej, Ceaușescu și adepți ai lui Iliescu cu amintiri despre „comunismul cu față umană" între 1964 și 1971. Țariștii, liberalii și social-democrații au înviat. Susținătorii autonomiei maghiare au amintit de „a treia Europă" a Habsburgilor. Postmoderniștii descopereau America. Catolicii și greco-catolicii - Roma. Teosofii explicau totul în cheie simbolică. „Naționaliștii vedeau pericol peste tot etc. Fiecare dintre aceste tabere ideologice avea propria istorie a națiunii române, al cărei criteriu cel mai înalt și incontestabil era mărturia martorilor oculari."* Maci, 2015
(Un teosof este cineva care îți oferă o doctrină despre Dumnezeu sau despre creațiile lui Dumnezeu care nu este o revelație, ci este inspirată divin în baza sa).

Organizațiile naționaliste din viața politică a României moderne au început să se formeze imediat după căderea regimului Ceaușescu. Originile organizațiilor radicale moderne de dreapta au fost moştenirea naţionalistă a perioadei interbelice.

Însă șeful Serviciului Fiscal Federal, Ion Iliescu, a declarat că alegerea de curs a României nu este tradiționalistă, ci dimpotrivă - o alegere occidentală, europeană.
Astfel, organizațiile naționaliste nu puteau conta pe sprijin moral și financiar direct din partea autorităților. Unele dintre ele au început să fie finanțate din străinătate, bucurându-se de *„sprijinul vechilor adepţi ai legionarismului aflaţi în străinătate sau veniţi în România pentru a face afaceri*". Cipăianu 2014

Multe dintre grupările naționaliste deja la începutul anilor 1990 se declarau continuatoare, succesoare ale „Gărzii de fier" - mişcarea legionară din perioada interbelică. În același timp, în condițiile abolirii cenzurii, au apărut numeroase publicații despre legionari, au fost vehiculate declarații publice pe această temă, în primul rând de către lideri naţionalişti noi şi vechi, aceştia din urmă locuind în străinătate. Unii dintre ei, însă, s-au întors în patrie, dar vârsta lor era destul de respectabilă și nu s-au putut implica activ în politică. Ideologia legionară de la mijlocul anilor 1930 a pătruns în toți porii organismului cultural. Multe figuri literare și artistice importante ale vremii au fost influențate de aceasta.

Pe lângă presa opoziției și cea moderată, unele ziare naționaliste au avut sponsorizare oficială. Cele două cele mai populare au fost foile de scandal editate de foştii *„poeţi de curte*" ai naţional-comunismului: *„România Mare*" de Corneliu Vadim Tudor și *„Totuşi, Iubirea*" de Adrian Păunescu. Prin urmare, după căderea regimului Ceaușescu, naţionaliştii au avut pe ce să se bazeze.

Astfel, după național-socialism, în noua Românie s-au format o serie de organizații naționaliste:

- *„România Mare" abia după formarea sa a început să pledeze pentru revenirea României la granițele din 1940 - anexarea Basarabiei (*adică a Republicii Moldova*), precum și a Bucovinei de Nord și a Basarabiei de Sud, o parte din teritoriul căreia este teritoriu ucrainean, la România. Chemând românii să devină „stăpâni în propria lor casă"*. În primul rând, aceasta se referă la populația maghiară din România, care locuieşte în principal în
- Transilvania și consideră acest teritoriu drept pământul său istoric.

- „Vatra Românească”.
- „Acțiunea Română” (condusă de nepotul lui Corneliu Codreanu, Nicador), „Pentru Patrie”.
- „Mișcarea pentru România” a lui Marian Munteanu, lider studențesc în evenimentele din 1989-1990. Toate aceste organizații și-au declarat apropierea, într-o oarecare măsură, de mișcarea legionară.

Cel mai activ dintre grupările ultranaționaliste a fost „Vatra Românească”. Formată în februarie 1990, inițial nu a revendicat nicio legătură directă cu legionarii, dar, de fapt, aceasta s-a datorat naturii sale intransigente și acționiste. Această organizație a provocat proteste anti-maghiare, inclusiv un atac asupra sediului Uniunii Democrate a Maghiarilor din România în martie 1990. Escaladarea tulburărilor a culminat apoi cu ciocniri sângeroase între români și maghiari la Târgu Mureș, pe 21 martie 1990. „Vatra Românească” a devenit predecesoarea Partidului naționalist al Unității Naționale a Românilor (PNUR), apărut în 1992. Majoritatea liderilor săi s-au alăturat ulterior partidului „România Mare”.

Anii 1990 au marcat reabilitarea „Gărzii de fier”, o tendință care rămâne relevantă și astăzi. Grupul „Legionari 2015” este înregistrat pe Facebook, care își exprimă opiniile naționaliste în numeroase publicații publice.

Organizația „Vatra Românească” se autointitulează astăzi o organizație culturală non-guvernamentală. Membrii săi afirmă direct necesitatea reabilitării „Gărzii de fier” și a liderului său, Corneliu Codreanu, și neagă categoric Holocaustul din România în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Pentru a promova aceste idei în societate, sunt inițiate diverse evenimente, inclusiv unele științifice. În 2013, a avut loc o conferință internațională dedicată Holocaustului. Scopul organizatorilor săi este de a demonstra că Holocaustul nu a avut loc în România. Vatra 2012

Publicația „România Mare”, așa cum au remarcat criticii, a continuat politica revistei „Săptămâna” („Septemyna”), condusă de Eugen Barbu sub Ceaușescu. Mulți scriitori din anii 1970 și 1980 considerau redacția revistei o ramură a Securității de atunci. Revista, folosind arhivele acestei organizații, a fost angajată în șantaj politic pentru a contracara activitățile Radio Liberty. Corneliu Vadim Tudor.

Câteva dintre declarațiile lui Tudor publicate în organul PVR „România Mare": „*Vom împușca hoții chiar în stadioane*"; „*Guvernul României este condus de evreo-maghiarul Soros din SUA*". Tudor a fost adus în repetate rânduri în instanță pentru calomnii și declarații jignitoare. Iar în 2004, Tudor, în ciuda atacurilor sale antisemite, a primit din mâinile președintelui de atunci, I. Iliescu, Ordinul Steaua României pentru „*merite în domeniul culturii*". Ca răspuns la aceasta, scriitorul american și originar din România, laureat al Premiului Nobel pentru Pace, Elie Wiesel, care conducea pe atunci Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului din România, i-a returnat aceeași distincție președintelui român în semn de protest.

În 2007, a fost înregistrată ca asociație „Noua Dreaptă". Abia în 2015, organizația a fost înregistrată ca partid politic cu aproximativ 1.500 de membri. Emblema sa este o cruce celtică, care seamănă cu simbolismul Gărzii de Fier. Partidul susține direct doctrina legionarilor, idolul membrilor săi fiind liderul Gărzii de Fier, Corneliu Zelea Codreanu. La fel ca legionarii din perioada interbelică, Noua Dreapta propovăduiește naționalismul, bazându-se pe ortodoxie, urăște țiganii, se opun căsătoriilor între persoane de același sex, avorturilor. Respinge comunismul, globalizarea, este împotriva NATO și a Uniunii Europene. Sunt dezgustați de căsătoriile dintre reprezentanți ai unor rase diferite. Sunt pentru valorile familiale tradiționale. Se opun marxismului și capitalismului cu conceptul de „justiție socială". Liderul mișcării, avocatul Tudor Ionescu, într-un interviu acordat publicației românești Napoca News, a declarat: „*Crimeea este pământ rusesc, așa cum nordul Bucovinei, sudul Basarabiei, județul Herța și Insula Șerpilor sunt pământuri românești, înstrăinate în timpul celui de-al Doilea Război Mondial*." Lider 2015

Site-ul Noua Dreaptă nu numai că transmite ostilitate față de persoane de alte rase și naționalități, dar promovează în mod deliberat idei antisemite, publicând articole relevante din perioada dintre cele două războaie mondiale. O

importanță deosebită pentru mișcare o are personalitatea poetului, clasic al literaturii române M. Eminescu (1850-1889), a cărui moștenire include articole cu caracter antisemit.

Pe 8 mai 1995, Curtea Supremă de Justiție a României a examinat apelul a 14 verdicte de vinovăție pronunțate în 1945 de Tribunalul Poporului din România în așa-numitul „Proces al Jurnaliștilor". Dintre toți inculpații, doar Pan Vizirescu, care a deținut funcția de director adjunct al revistei radio a Societății Române de Radiodifuziune din 1940 până în 1944 și a lucrat ca șef de departament în Ministerul Propagandei din România în timpul războiului, a supraviețuit până la proces. Instanța a achitat zece inculpați în dosar, inclusiv pe Vizirescu însuși, care numea Tribunalul Poporului care l-a condamnat în 1945 o *„organizație teroristă"*. Procurorul general Vasile Manea Drăgulin a declarat Tribunalul Poporului părtinitor, calificând, în opinia sa, drept crime de război ceea ce nu era. Printre cei achitați s-a numărat și Nichifor Crainic, ministrul Propagandei în guvernul lui Ion Antonescu, vicepreședinte al Partidului Național Creștin, unul dintre ideologii fascismului românesc și admirator al ideilor lui Adolf Hitler și Benito Msolini; pe lângă achitare, Crainic a fost repus în funcție și în Academia Română. Printre cei achitați s-au numărat și ministrul Justiției Stelean Popescu și jurnalistul Romulus Dianu.

La 6 decembrie 2006, Curtea de Apel București a anulat parțial o hotărâre judecătorească veche de 50 de ani împotriva a 21 de persoane pentru colaborare cu naziștii, inclusiv Ion Antonescu și Horia Sima, toți aceștia fiind condamnați în 1946 în temeiul alineatelor a și b ale articolului 1 din Legea nr. 312/1945 ca participanți la o agresiune militară.

Judecătorii de la București și-au bazat decizia pe faptul că participarea României la agresiunea împotriva URSS a fost o măsură forțată.
Instanța i-a reabilitat parțial pe mareșalul Ion Antonescu și pe fiul său nelegitim, profesorul Gheorghe Alexeanu, care a ocupat funcția de guvernator al așa-numitei „Transnistrii" cu centrul la Odessa în perioada 1941–1944. Discuția despre necesitatea „lichidării consecințelor" Pactului Molotov-Ribbentrop a fost reluată. Această formulare este înțeleasă ca o soluție la *„problema teritoriilor Basarabiei și Bucovinei de Nord pierdute de România ca urmare a acestui pact"*. După această decizie, Departamentul de Stat al SUA a acuzat, în raportul său, România că extremiștii locali neagă Holocaustul și implicarea lui Ion Antonescu în acesta, precum și unele organizații naționaliste din țară care organizează acte de comemorare a liderilor fasciști din cel de-al Doilea Război

Mondial. În plus, documentul preciza că există discriminare împotriva romilor în România, iar președintele, prim-ministrul, șeful Ministerului Afacerilor Externe și o serie de alți politicieni au făcut declarații corespunzătoare despre acest popor. În 2008, Curtea Supremă de Casație a României a luat o decizie definitivă care anulează decizia nefondată a Curții de Apel București privind reabilitarea parțială a membrilor guvernului fascist din 1940-1944. Judecătorul Curții de Apel, Adrian Podar, a declarat că decizia instanței de la București: *„a încălcat normele imperative ale dreptului internațional al vremii privind integritatea teritorială a statelor, și anume articolul 10 din Pactul Societății Națiunilor, și, prin urmare, este invalidă”.*

La 30 iulie 2015, a intrat în vigoare în România Legea 217/2015, care modifică și completează Ordonanța de urgență a Guvernului 31/2002 *„Privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist și xenofob, precum și a propagandei cultului persoanelor vinovate de săvârșirea de infracțiuni împotriva păcii și umanității”.*

Noua lege a fost întâmpinată cu ostilitate de o mare parte a societății, deoarece *„de data aceasta, fascismul, xenofobia și crimele de război au fost direct legate de istoria României”*. Maci. 2015

Naționaliștii au considerat legea *„antiromânească”*, *„un atac la adresa memoriei naționale”*, *„ultima lege a lui Ceaușescu”*.

Legea adoptată reprezintă o condamnare oficială a fascismului și condamnarea comunismului, momente cheie ale regândirii trecutului. Conform acestor legi, responsabilitatea pentru trecut ar trebui să fie baza identității naționale românești.

În 2017, scena politică românească a fost diversificată de o nouă alianță – o alianță a forțelor naționaliste radicale. Alianța a fost numită „Blocul Identității Naționale în Europa” și a reunit Partidul România Mare, Partidul Noua Dreapta și unii membri ai Partidului România Unită. În ciuda faptului că naționaliștii nu au sprijin public din partea autorităților, politica prudentă a acestora din urmă vizează totuși colectarea de teritorii istorice.

Aliații naționalismului românesc sunt Biserica Ortodoxă și armata, care urmăresc păstrarea unui stat centralizat, autoritar. Dreapta radicală caută modalități de a-și reînvia și consolida influența în societatea românească.

Atitudinea României față de legionarism în timpurile moderne a devenit linia de cotitură între viziunea europeană și cea tradiționalistă asupra istoriei

naționale. (În centrul legionarismului se află credința că Biserica și statul sunt una și că Biserica ar trebui să preia aparatul de stat, practic *„înlocuindu-l*”. Legionarismul consideră, de asemenea, că viața agrară este superioară vieții urbane și, prin urmare, baza sa de susținere este formată în principal din țărani și fermieri.)

După prăbușirea partidului România Mare în 2008, susținătorii mișcării naționaliste nu au fost reprezentați în parlament timp de aproximativ 12 ani. Această absență s-a datorat parțial lipsei de lideri și partide carismatice în naționalismul românesc din 2008.
Un sondaj IRES din 2019 a arătat că aproximativ 48% dintre români credeau că este nevoie de o mișcare naționalistă în România. Simbolic, în același an, pe 1 decembrie 2019 (sărbătoarea națională a României, Ziua Unificării), partidul AUR a fost înregistrat de autoritățile electorale.

Cu mâna ușoară a partidului «Alianța pentru Unitatea Românilor» (AUR) Mareșalul Ion Antonescu, membru al guvernului său Mircea Vulcănescu, activiștii organizației naziste «Garda de Fier» (Garda de Fier) devin obiecte de laudă și perpetuare a memoriei.

Pe 27 ianuarie 2022, în timpul unei ceremonii dedicate Zilei Internaționale de Comemorare a Holocaustului, desfășurată la Memorialul Holocaustului din București, doi reprezentanți ai AUR au încercat să depună o coroană de flori cu inscripția: *„Nu uitați: jumătate din adevăr este o minciună. România a salvat 400.000 de evrei în timpul Holocaustului*”. Nimeni nu a fost urmărit penal pentru negarea Holocaustului, conform legii.

Despre revizioniștii AUR, directorul Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România, Alexandru Florian: *„Dacă acești politicieni vor ajunge la putere, vor implementa politici de stat care încalcă drepturile și libertățile anumitor categorii ale populației românești. Negarea istoriei este o amenințare la adresa democrației.*”

În 2020, un nou partid naționalist, Alianța pentru Unitatea Românilor (AUR), a intrat în Parlamentul României. Exemplul în acest sens l-au constituit parlamentele țărilor UE, dar având în vedere rolul istoric al naționalismului în țară, creșterea sa este un fenomen delicat, dacă nu chiar tragic.

Alianța pentru Unitatea Românilor (AUR) este un partid naționalist deschis, eurosceptic, cu o agendă ultraconservatoare.

Potrivit lui Oliver Jens Schmitt, un expert elvețian, partidul *„unește oameni a căror istorie este legată de perioada târzie a comunismului. Candidații săi sunt experți în propagandă, intelectuali care simpatizează mai mult sau mai puțin deschis cu legionarii și intelectualii legionari sau pro-legionari, oamenii de afaceri și politicienii care trec de la un partid radical la altul."* Președintele și fondatorul partidului, George Simion, și-a început cariera politică ca activist în Moldova, unde a fondat mai multe organizații de tineret unioniste. În 2018, autoritățile moldovene i-au interzis intrarea în țară timp de cinci ani, din motive de securitate națională.
Spre deosebire de PRM și alte partide naționaliste europene, AUR nu dorește să împartă suveranitatea națională cu forțe transnaționale precum UE sau NATO. Conform manifestului său, principala misiune a partidului este de a uni românii din întreaga lume. În acest sens, obiectivul său principal este unificarea României cu Republica Moldova.

Ascensiunea naționalismului în România este inseparabilă de un val mai amplu care a cuprins Europa în ultimul deceniu. Partidele conservatoare câștigă putere pe întreg continentul (vezi evoluția lor în Parlamentul European), iar acest lucru este deosebit de vizibil în Europa Centrală și de Est. Tendințele liberale și progresiste promovate de Europa de Vest au provocat adesea o reacție conservatoare în țări precum Polonia, Ungaria și România.

România se află în prezent la o răscruce de drumuri. Toată lumea din țară înțelege că aceasta este ultima șansă pentru partidele de guvernământ (PNL, USR Plus și UDMR) de a face schimbările atât de necesare și de a evita scenariul italian (după alegerile parlamentare din 2018, partidul naționalist a participat la formarea guvernului italian).

Intrat în parlament în 2022, partidul AUR, împreună cu partidele SOS RO, a obținut 40% din locurile din Senat și 27,5% din locurile din Camera Deputaților

la alegerile parlamentare din 2024. Partidul S.O.S. este chiar mai radical decât AUR și îl susține pe Călin Georgescu. Partidul USR (Uniunea Salvați România) este un partid de opoziție moderat, care pledează pentru reforme și lupta împotriva corupției.

Inspirat de succesul său, partidul AUR a participat la alegerile prezidențiale. Însă UE nu a putut permite ca acest partid să câștige, deoarece o victorie ar putea duce la izolarea României în străinătate, ar submina investițiile private și ar face țara mai puțin previzibilă în fața membrilor NATO în ceea ce privește ajutorul militar către Kiev, ceea ce ar face jocul Rusiei, care poartă un război în Ucraina. Candidatul AUR nu a devenit președinte.

Indiferent cine a fost la putere din ziua înființării statului român în secolul al XIX-lea până astăzi, în secolul XXI, politica internă și externă a statului a rămas în mare parte aceeași.
Multe dintre lucrurile care îngrijorează societatea românească de astăzi, inclusiv căutarea persistentă a rădăcinilor sale, pe de o parte, și identificarea constantă cu „*civilizația europeană*”, pe de altă parte, reprezintă un fir care se leagă astăzi de perioada dintre cele două războaie mondiale, care acum este numită nostalgic „România Mare”.

Istoriografia românească, începând cu secolul al XIX-lea, apoi în secolele XX și al XIX-lea, a creat o „*Românie*” imaginară care se întinde pe secole și ale cărei urme pot fi găsite la fiecare pas. Istoria românească imaginară se dezvoltă „*natural*” în direcția unificării tuturor teritoriilor românești. Istoriografia tradiționalistă contribuie la vitalitatea sentimentelor naționaliste.

O trăsătură distinctivă a naționalismului românesc, atât în trecut, cât și în prezent, este aceea că se întoarce spre trecut și viitor. Prezentul iese din sistemul său de valori. „*Mecanismul prin care mizeria de astăzi este înlocuită de fetișizarea unui panteon istoric de operetă al trecutului și măreției evidente a viitorului nu este decât o compensație psihologică banală, tipică sufletelor slabe, neurastenice, incapabile să înfrunte adevărul.*” H.R. Potapievic a mai scris: „*Toate manifestările naționaliste extreme din trecut și din prezent nu fac decât să dăuneze națiunii, deoarece susceptibilitatea noastră exagerată față de cele mai dăunătoare sloganuri naționaliste contrastează cu indiferența noastră față de aspectele concrete ale patriotismului, care presupune o politică intensă, pe termen lung... Răul provine din incapacitatea noastră de a*

identifica idealul național cu prezentul, cu o politică iscusită de apărare a unor interese naționale precis calibrate.”

Clasa politică din România consideră aderarea Republicii Moldova ca fiind o sarcină istorică, pe termen lung. La București, își dau seama că în condițiile actuale și în viitorul apropiat, includerea directă a Moldovei în statul român este imposibilă, dar Bucureștiul depune eforturi persistente și sistematice pentru a-și implica vecinul într-o poziție dependentă pe cât mai mulți parametri posibil. De când Moldova și-a declarat independența în august 1991, Bucureștiul oficial a aderat la teza „*exclusivității și privilegiului*” relațiilor dintre „*cele două state românești*” și și-a intensificat constant eforturile pentru a forma un spațiu economic și spiritual unic, având în vedere anexarea ulterioară a Moldovei. Această linie politică are o justificare ideologică destul de stabilă, bazată pe postulatele stabilite istoric ale naționaliștilor români. Aceste postulate pot fi reduse aproximativ la următoarele prevederi:

- națiunea românească este percepută ca un „avanpost civilizațional” al Occidentului în mijlocul populației slave și maghiare „*înapoiate*”;
- moldovenii de la est de Prut vorbesc limba românească și sunt români, chiar dacă ei înșiși nu recunosc acest lucru. De unde rezultă că, în cele din urmă, ar trebui incluși în România.

Analiștii din străinătate sunt îngrijorați de faptul că în România este în vigoare „*Strategia pentru dezvoltarea relațiilor cu etnicii români din străinătate*”, elaborată de Ministerul Afacerilor Externe. Pentru a monitoriza implementarea acestei strategii, a fost înființat un Comitet Interministerial pentru Sprijinirea Românilor din Străinătate, sub patronajul unor politicieni de rang înalt. Datorită apartenenței sale la UE, Bucureștiul își apără cu abilitate interesele. Acest comitet, de fapt, duce o politică ce vizează unificarea României și a Republicii Moldova.

În România, problema națională a fost rezolvată și moldovenii sunt considerați un grup etnic românesc; o asemenea naționalitate ca moldovenească nu există pentru România, dar cei născuți pe teritoriul Moldovei românești, fost Principatul Moldovei, sunt cetățeni moldoveni ai României.
Cel mai venerat erou național din România, fiul Moldovei, un moldovean din familia nobiliară moldovenească, Ștefan cel Mare (Ștefan cel Mare), domnitorul și voievodul moldovean, se autointitula Ștefan voievod, Domnitorul Țării Moldovei, «*Stephanus palatinus Dei grada Terre Moldavie*». Academicianul și editorul român I. Bogdan a subliniat insistent: «*Nu poți spune «Voloci din Țara*

Moldovei» sau «Români din Țara Moldovei», și moldoveni din Țara Moldovei; nici «voievodul Volocilor» pentru «voievodul Moldovei», întrucât Wolochy în poloneză înseamnă «moldoveni». Limba literară a moldovenilor nu este practic diferită de limba română, dar există totuși diferențe. În plus, memoria istorică a Principatului Moldovenesc medieval ne face să ne amintim că «România» s-a format mai târziu. Din acest motiv, *„limba moldovenească”* nu poate fi considerată o variantă a normei literare românești de la București. *„Problema lingvistică”* se transformă astfel într-una politică și România a rezolvat această problemă, grație conducerii Republicii Moldova, care sunt și cetățeni ai României, limba de stat în Republica Moldova era limba moldovenească, dar cu încălcarea Constituției Republicii Moldova, conducerea Republicii Moldova a instituit limba română.

România încalcă standardele europene și standardele general acceptate în restul lumii în ceea ce privește minoritățile naționale, în special, maghiară, moldovenească, ucraineană etc. În orice caz, posibile cazuri de astfel de încălcări sunt discutate în spațiul informațional al mai multor țări.

Al doilea obiectiv ca importanță al României, care abia odată cu intrarea în Uniunea Europeană a ieșit de sub influența Rusiei, este retragerea formațiunilor militare rusești din Transnistria.
Întrucât România, la nivel statal și public, nu a renunțat la revizuirea rezultatelor celui de-al Doilea Război Mondial, nu a întreprins măsuri de condamnare morală a fascismului, prin gura oamenilor de stat, a oamenilor de știință și a politicienilor săi, se ridică problema revizuirii rezultatelor celui de-al Doilea Război Mondial și a modificării frontierelor existente. De asemenea, desfășoară cercetări științifice cu scopul de a justifica participarea României la cel de-al Doilea Război Mondial de partea Germaniei fasciste.

Pentru a-și atinge obiectivele de politică externă, România utilizează centrele mondiale de putere, resursele Uniunii Europene și ale Statelor Unite sunt folosite în mod deschis de politica românească ambiguă (tribunal internațional pe Insula Șerpilor, desfășurarea de elemente ale sistemului american de apărare antirachetă pe teritoriul românesc etc.).

„România, ... încearcă să implementeze două proiecte în același timp - naționalismul etnic etatizat și dezvoltarea europeană democratică, și nu poate evita consecințele negative ale proiectului său național.” Korobov V.K.

(Etatizat - concentrat exclusiv pe interesele statului, exagerându-i rolul).

Societatea românească trebuie vindecată. Condamnarea într-o formă sau alta publică a fascismului românesc este necesară.
România trebuie să abandoneze „Unirea” (din românescul unirea – „*unificare*”; folosită în contextul unificării Moldovei cu România, precum și a „*revenirii*” Bucovinei de Nord și a Basarabiei de Sud, în prezent parte a Ucrainei - REGNUM) ca idee națională la nivel de stat. Această idee națională provoacă îngrijorare justificată nu doar în Ucraina, ci și în Moldova, Bulgaria și Ungaria. Această idee amenință stabilitatea în întreaga Europă de Sud-Est. Actualul guvern român încearcă să o facă respectabilă, dar acest lucru contrazice ideea de stabilitate în Europa.

BIBLIOGRAFIE

Roumania and Bessarabia. C. G. RAKOVSKY. LONDON
https://archive.org/details/BessarabiaRakovsky 1 925
FASCISMUL Profesor Universitar P. ANDREI IAȘI. 1 927.
IDIALECTICA NATIONALISMULUI. NICOLAE ROSU. Bucuresti 1 935
NATIONALISM MEANING AND HISTORY. HANS KOHN. FLORIDA 1 965
CONTRIBUŢII LA CUNOAŞTEREA STĂRII DE SPIRIT A MASELOR POPULARE DIN MOLDOVA ÎN ANII DICTATURII MILITARE-FASCISTE (6 septembrie 1940 - 23 august 1944). GH. UNGUREANU, D. ŞANDRU şi I. SAIZU 1 967
https://biblioteca-digitala.ro/?articol=111554-contributii-la-cunoasterea-starii-de-spirit-a-maselor-populare-din-moldova-in-anii-dictaturii-militare-fasciste-6-septembrie-1940-23-august-1944--studii-si-articole-de-istorie-sai-societatea-de-stiinte-istorice-din-romania--9-1967
Описание Молдавии. ДМИТРИЙ КАНТЕМИР Кишинев 1 973
BIBLIOGRAFIA NAȚIONALISMULUI COMUNIST DIN ROMÂNIA PERIOADEI CEAUŞISTE. Constantin Adrian SIMION. București 1 994
MIRCEA ELIADE HULIGANII. Vanda Bsveanu. BUCURESTI 1 992
Romanian Nationalism: An Ideology of integration and Mobilization Niessen, James P. American Universiti Press 1 995
A Model of Fascism in European Agrarian Peripheries: the Romanian case. Traian Sandu 2 000
https://journals.univie.ac.at/index.php/rhy/article/view/7057/7014
THE ROMANIAN HISTORIOGRAPHY IN THE 1990's. Bogdan Murgescu. 2 000
https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/rjps/rjps_v3n1_mub01.pdf
ШТЕФАН ВЕЛИКИЙ Василе Стати. Кишинев 2 004
ЧЕРНЫЙ КОРПУС. Дмитрий Жуков. Кишинев 2 005
BIBLIOGRAFIA NAŢIONALISMULUI COMUNIST ÎN ROMÂNIA LUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ. A. Simion. 2 006
New perspectives on Romanian fascism: themes and options. 2 007
MARIUS TURDA. http://www.tandfonline.com/loi/ftmp20
NICOLAE IORGA ŞI PARTIDUL NAŢIONALIST DEMOCRAT 2 007
Gheorghe A. Ştirbăţ ACTA MOLDAVIAE MERIDIONALIS, XXVIII-XXIX, 207-208 – 2 008
https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Acta-Moldaviae-Meridionalis/28-Acta-Moldaviae-Meridionalis-XXVIII-XXIX-vol-2-2007-2008-15.pdf
Guvernarea Goga – Cuza şi politica antisemită. Sebastian Rusu
https://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=992 2 010
Idea of Europe in inter-war Romania Sebe, Mihai EIR Working Papers Series, No. 29 2 010